

Dé krant voor kinderen?

Een stijlvergelijking tussen de regionale kinderkrant Jong010 en de landelijke kinderkrant Kidsweek

Masterscriptie: Cathinca van Sprundel
Studentnummer: 0815586
Begeleider: Prof. dr. J.C. de Jong
Tweede lezer: Dr. J.P. Burger
Master Media Studies: Journalistiek en Nieuwe Media
Universiteit Leiden
22 Augustus 2014

Universiteit Leiden

Samenvatting

Niet elk kind is een geboren krantenlezer. Aangezien deze jonge doelgroep bezig is met hun taalontwikkeling, kan 'volwassen' nieuws vaak lastig te lezen zijn. Maar kinderen hebben zeker interesse in nieuws. Het Jeugdjournaal weet veel jonge kijkers te boeien en er zijn speciale nieuwspagina's en kranten voor kinderen, waaronder de landelijke krant Kidsweek en de regionale krant Jong010. Deze zijn alleen in een andere stijl geschreven dan nieuwsmedia voor volwassenen. Dit onderzoek probeert inzicht te bieden in deze specifieke stijl gericht op kinderen tot 12 jaar. Want hoe schrijf je een aantrekkelijk en duidelijk nieuwsartikel voor kinderen? Hoe zorg je ervoor dat kinderen interesse in nieuws krijgen en met plezier de krant lezen?

Onderzoek naar de specifieke stijl voor kinderen en jongeren is gedaan door Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011). Wackers onderzocht de stijl van NOS Headlines, een website gericht op jongeren vanaf 15 jaar. Goldhoorn vergeleek de kinderkrant Kidsweek met hun jongerenvariant 7Days, terwijl van Elburg 7Days vergeleek met de Volkskrant en Metro. Dit onderzoek borduurt voort op hun resultaten en kijkt naar twee kranten onderling die allebei schrijven voor kinderen tot 12 jaar: Kidsweek en Jong010. Hier wordt gekeken naar de stilistische verschillen en overeenkomsten tussen beide kranten.

Aan de hand van literatuur, enkele interviews en de stijlboeken van beide kranten is er een stijlmodel opgesteld. Dit model is gebaseerd op de stijldeugden duidelijkheid en aantrekkelijkheid, twee van de vier stijldeugden die Braet (2007) heeft omschreven in *Retorische Kritiek*. Aan de hand van dit model zijn er 120 artikelen (in de vorm van nieuwsverhalen) geanalyseerd. Jong010 en Kidsweek zijn hier ieder met 60 artikelen vertegenwoordigd. Zowel de tekst van de artikelen zelf, als de koppen zijn geanalyseerd. Bij dit onderzoek is naast een eerste codeur ook een tweede codeur gebruikt, in de vorm van Goldhoorn. Zij analyseerde 20 artikelen (waarvan 10 van Kidsweek en 10 van Jong010) met hetzelfde stijlmodel. Hierdoor is de betrouwbaarheid vergroot.

De resultaten van de stijlanalyse zijn, indien mogelijk, naast de resultaten van de onderzoeken van Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011) gelegd. Hieruit valt te zien dat beide kranten duidelijker zijn dan nieuwsmedia voor volwassenen en dat beide redacties rekening houden met hun doelgroep.

Uit de analyse van Jong010 en Kidsweek kwam naar voren dat Jong010, wanneer het gaat om artikellengte, zinslengte koplengte en het gebruik van tussenkoppen, duidelijker is dan Kidsweek. Alleen de woorden van Jong010 zijn langer dan die van Kidsweek. Hoewel Jong010 qua lengtes duidelijker is, gebruiken ze meer moeilijke woorden, meer instanties en (iets) meer Engelse woorden dan Kidsweek.

Qua aantrekkelijkheid gebruikten beide kranten een scala aan stijlfiguren, al gebruikte Jong010 in totaal meer stijlfiguren dan Kidsweek. Daarnaast zette Jong010 vaker 'persoonlijk maken' en 'directe aanspreking' in. Verder was Kidsweek op enkele gebieden spreektaaliger dan Jong010. Ze gebruiken meer tussenwerpsels/ellipsen en meer accent aigu's.

Uit de kopanalyse kwam naar voren dat Jong010 meer instanties gebruikt in de koppen dan Kidsweek. Verder waren er geen verschillen tussen de twee koppen. Beide kranten gebruiken geen buitenlandse (leen)woorden, maar wel veel Engelse (leen)woorden in hun koppen. Dit verschilt met de resultaten uit Van Elburg's analyse.

Op basis van dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen gedaan aan de redactie van Jong010 en de redactie van Kidsweek. Naast enkele individuele adviezen kunnen beide kranten het gebruik van instanties nog verminderen. Verder wordt het aangeraden om meer rijm te gebruiken om de tekst aantrekkelijker te maken.

De beperkingen van dit onderzoek kunnen eventueel in een groter onderzoek worden opgevangen, waar meerdere codeurs grotere corpora kunnen analyseren. Daarnaast worden er enkele ideeën geopperd voor een lezersonderzoek op het gebied van stijl.

Voorwoord

Voor u ligt deze masterscriptie waarin de stijl van twee kinderkranten, Jong010 en Kidsweek wordt onderzocht. Ik kwam op het idee van deze scriptie begin januari, toen we de kans kregen om een scriptietutorial te kiezen. Stijlonderzoek trok me meteen, net als het aanverwante onderwerp: stijlonderzoek naar kinderen en jongeren. Ik heb jarenlang met kinderen gewerkt en het leek me juist erg uitdagend om voor hen te schrijven. Aangezien ik Kidsweek al kende, wilde ik daar het liefst terecht. Gelukkig kon ik daar in de zomer van 2013 stage lopen, waardoor ik ervaring kon op doen en voldoende materiaal kon verzamelen om deze scriptie te schrijven.

Deze scriptie is mogelijk gemaakt dankzij mijn begeleider Jaap de Jong, die me heeft geholpen om alles vorm en inhoud te geven. Ook ben ik dank verschuldigd aan de redactie van Kidsweek/7Days. Ik heb een hele fijne stage daar gehad waar ik veel geleerd heb over schrijven voor kinderen. Dankzij de ontspannen sfeer op de redactie kreeg ik de kans om voor elke pagina van de krant te schrijven en kon ik volwaardig meedraaien. Daarnaast mag ik natuurlijk de redactie van Jong010 niet vergeten, voor het feit dat ik ze mocht interviewen en dat ze bereid waren om mij inzicht te verschaffen in hun krant en hun productieproces.

Tot slot wil ik ook graag mijn ouders bedanken, mijn vriendinnen voor de opbeurende gesprekken en mijn vriend Joeri de Jong, voor de vele koppen thee, het geduld en de nodige schoppen onder mijn kont.

Cathinca van Sprundel

Leiden, 2014

Inhoud

Samenvatting.....	2
Voorwoord.....	4
1. Inleiding.....	7
2. De jonge krantenlezer.....	10
2.1 Een geschiedenis van de Nederlandse kindermedia.....	10
2.2 Motieven voor een kinderkrant.....	11
2.3 De basisscholier als krantenlezer en mediagebruiker.....	13
2.4 Waar lezen kinderen graag over en hoe willen ze in de krant aangesproken worden?.....	14
2.5 Producing serious news for Citizen Children.....	15
3. Kinderen en leesvaardigheid.....	17
3.1 Technisch leren lezen met het AVI-systeem.....	18
3.2 Tekstbegrip met CLIB.....	19
3.3 Schrijven voor kinderen.....	20
3.4 Samenvatting van de nieuwswensen van kinderen.....	22
4. Kidsweek en Jong010.....	24
4.1 De geschiedenis van Kidsweek.....	24
4.2 De geschiedenis van Jong010.....	26
4.3 Het stijlboek van Kidsweek.....	28
4.4 De richtlijn van Jong010.....	29
4.5 De visie van de redactieleden van Jong010 en Kidsweek.....	31
5. Onderzoeksmethoden en stijlmodel.....	33
5.1 Stijl.....	33
5.2 Het stijlmodel.....	35
5.3 Corpus.....	40
5.4 Hypothesen.....	42
5.5 Methode.....	43
5.6 Toelichting verschillen met de tweede codeur.....	44
6. Resultaten tekstanalyse.....	47
6.1 Duidelijkheid.....	47
6.2 Aantrekkelijkheid.....	52
6.3 Koppen.....	62
6.4 Totaal stijlfiguren.....	63
7. Vergelijking resultaten.....	66
7.1 Duidelijkheid.....	66
7.2 Aantrekkelijkheid.....	71
7.3 Koppen.....	73
8. Conclusies en aanbevelingen.....	75
8.1 Eindconclusie.....	75

8.2 Aanbevelingen aan de redactie.....	76
8.3 Beperkingen onderzoek en ideeën voor vervolgonderzoek.....	78
Literatuur.....	80
Bijlage 1: Verklaring verschillen eerste en tweede codeur.....	85
Bijlage 2: Interviewoverzicht redacteurs Kidsweek en Jong010.....	88
Bijlage 3: Corpus overzicht.....	91
Bijlage 4: Tien geanalyseerde artikelen.....	97

Op USB-stick:

Bijlage A: Totaal geanalyseerde corpus

Bijlage B: Uitgewerkte interviews redactieleden

Bijlage C: 20 artikelen geanalyseerd door Goldhoorn

Bijlage D: Handleiding Redactie Jong010

Bijlage E: Richtlijn eenvoudig communiceren Jong010

Bijlage F: Stijlboek Kidsweek

1. Inleiding

Jongeren grijpen niet automatisch naar de krant van hun ouders. Vooral niet in een wereld van internet, games en televisie is het niet eenvoudig om jongeren te boeien met traditionele kranten en nieuwsvoorzieningen (Costera Meijer, 2006, 2007). Maar geldt dit ook voor kinderen?

Het is in elk geval belangrijk om kinderen en jongeren naar het nieuws te trekken, omdat ze anders ook geen interesse krijgen in nieuws op latere leeftijd, schrijft Buckingham (2000). Hij gaat uit van een 'cohorteffect'. Kortom, als je de jongere of het kind niet weet te boeien, ben je ook de volwassene kwijt. Aangezien het 'volwassen' nieuws niet altijd aantrekkelijk of begrijpelijk is voor kinderen en jongeren, kan een nieuwsmedium, speciaal geschikt voor kinderen of jongeren zorgen voor die nieuwsinteresse. Daarnaast biedt een krant speciaal voor kinderen en jongeren, ook voordelen als het gaat om educatie (Stokkum, 1992).

Voordelen zijn er genoeg, maar dan moet een kinderkrant of een kindernieuwsmedium die doelgroep ook echt boeien en bovenal vasthouden. Dat dit geen onmogelijke opgave is, laten programma's als *NOS Jeugdjournaal* (met 223.000 kijkers per aflevering in augustus 2013), *Het Schooltv weekjournaal* zien, maar ook kranten als *Kidsweek* (met 70.000 exemplaren), de Belgische Klapkrant (van 8 tot 10) en Kitskrant (van 10 tot 14) staan al jaren stevig op hun poten. In Frankrijk geeft het bedrijf Le Playbac¹ sinds 1985 verschillende kranten uit: Le Petit Quotidien, Mon Quotidien, L'ACTU, L'ÉCO, met een totaaloplage van meer dan 150.000 exemplaren. Maar naast de successen zijn er in Nederland ook nieuwsmedia voor jongeren die het niet hebben gered: Primeur (1990 – 1998) en TED (2006-2008) wisten uiteindelijk niet genoeg lezers te trekken om te blijven voortbestaan.

Maar hoe wordt een krant interessant voor kinderen? Waarom is het ene kindernieuwsmedium succesvol en gaat het andere kindernieuwsmedium over de kop? Om de interesse van kinderen te wekken voor een nieuwsmedium, kunnen nieuwsmedia onderwerpen te kiezen die kinderen interesseren. Kinderen en jongeren hebben bijvoorbeeld interesse in zaken die direct betrekking hebben op hun eigen leven. Daarnaast speelt de schrijfstijl en het taalgebruik ook een rol (Raeymaeckers, 2000). Lezers moeten op een passende manier worden aangesproken. Dat kan door middel van een aansprekende opmaak, maar ook door een aantrekkelijke schrijfstijl. Kinderen moeten een tekst hebben met een stijl die bij hen past. Het gaat hier niet alleen om de woorden, maar ook hoe ze op elkaar volgen (zinsbouw) en in welke volgorde, structuur, ze staan (Burger & De Jong, 2009).

Op het gebied van stijlonderzoek naar jongerenmedia heb ik enkele voorgangers. Wackers (2008) maakte er een begin mee, hij onderzocht de internetartikelen van NOS Headlines en de persberichten van het ANP. NOS Headlines is verdwenen, maar in Wackers' onderzoek is te lezen welke strategieën ze gebruikten om jongeren aan te spreken. Hoewel NOS Headlines niet in de leeftijdsgroep valt die in

¹<http://www.playbacpresse.fr/> 20-10-13

dit onderzoek bestudeerd wordt, baande hij wel de weg voor verder stijlonderzoek. Kidsweek & 7Days zijn al vaker stilistisch onderzocht. Goldhoorn (2011) behandelde in haar onderzoek de stijlverschillen tussen Kidsweek en 7Days. In datzelfde jaar deed Van Elburg(2011) ook een onderzoek, waar zij artikelen uit 7Days met artikelen met hetzelfde onderwerp, maar dan uit de Metro en de Volkskrant vergeleek. 7Days bleek hier bondiger te zijn dan de volwassen media, omdat ze minder moeilijke woorden en kortere zinnen gebruikten. Daarnaast is 7Days spreektaaliger en gebruikten ze meer verkleinwoorden.

Deze studies leverden meerdere stijlmodellen op, die bijdroegen aan nieuwe inzichten in het stijlonderzoek naar kinderkranten. Ze lieten zien welke technieken er gebruikt werden en hoe de kranten verschilden met volwassen media, of in het geval van Goldhoorn, tussen een jongere en oudere leeftijdsgroep. Daarnaast bood hun stijlonderzoek inzicht in de manier waarop een tekst aantrekkelijk wordt gemaakt voor jonge lezers. In deze onderzoeken blijft alleen onbesproken hoe Kidsweek en 7Days zich verhouden tot andere nieuwsmedia voor kinderen en jongeren in dezelfde leeftijdscategorie. In dit onderzoek ligt de nadruk op Kidsweek, voor kinderen tot 12 jaar, en Jong010, een kinderkrant met dezelfde leeftijdsgroep. Jong010 is een maandelijkse krant, die sinds 2011 uitkomt. Deze krant wist zich in korte tijd over honderden basisscholen te verspreiden in Rotterdam en de oplage groeide binnen twee jaar. Tijdens mijn stageperiode bij Kidsweek hield ik verschillende interviews² met (eind)redacteuren van Jong010 en Kidsweek. Hier legde ik de nadruk op wat zij belangrijk vonden, als het gaat om schrijven voor kinderen, maar ik informeerde ook naar hun gebruik van het stijlboek. Het blijkt dat Jong010 een vrij klein stijlboek heeft, maar dat de eindredacteuren die intensief gebruiken. Kidsweek heeft een uitgebreid stijlboek, maar het wordt niet altijd gebruikt en er lijkt behoefte te zijn aan een update.

Praktisch gezien kan stijlonderzoek bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het stijlboek van Jong010, en aan een eventuele update van het stijlboek van Kidsweek. Daarnaast brengt stijlonderzoek in kaart op welke manieren men aantrekkelijk en duidelijk moet schrijven voor kinderen. Op dit terrein is nog ruimte voor verder onderzoek. In dit stijlonderzoek worden Jong010 en Kidsweek stilistisch vergeleken. Daarom is hier de hoofdvraag:

Wat zijn de stilistische verschillen en overeenkomsten tussen de kinderkranten Jong010 en Kidsweek in het licht van een duidelijke en aantrekkelijke stijl voor kinderen?

Om dit in kaart te brengen, wordt in het eerste hoofdstuk literatuur over de relatie tussen kinderen tot 12 jaar en het nieuws behandeld. In het tweede hoofdstuk wordt literatuur over de nieuwsbehoefte en nieuwsconsumptie bestudeerd. Hier komt onder andere het werk van Matthews naar voren, die onderzoek deed naar het BBC-programma *Newsround*. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 de heersende opvattingen over hoe men moet schrijven voor kinderen, en de leesvaardigheid van

² Zie bijlage: interviews

kinderen aan bod. In dit hoofdstuk wordt ook het AVI-systeem behandeld. Uiteindelijk wordt alles samengevat tot een schema met alle adviezen en nieuwswensen van kinderen.

In het vierde hoofdstuk worden de stijlboeken van Jong010 en Kidsweek toegelicht, en wordt de geschiedenis van beide kranten belicht, net als een overzicht van de desbetreffende redacties. Dit hoofdstuk eindigt met een samenvatting van interviews met enkele (eind)redacteurs van Jong010 en Kidsweek. Deze drie hoofdstukken vormen zo de basis voor hoofdstuk 5. Hier wordt eerst stijl en stijlonderzoek belicht. Daarna wordt het stijlmodel dat in dit onderzoek gebruikt wordt, gepresenteerd en de keuzes die er zijn gemaakt. Hier wordt ook het corpus en de corpusselectie omschreven, net als de hypothesen en methoden en de resultaten van de tweede codeur. In hoofdstuk 6 komen de resultaten aan bod, die in hoofdstuk 7 worden toegelicht aan de hand van de onderzoeken van Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011). In hoofdstuk 8 staat de eindconclusie, de adviezen aan de twee kinderkranten, de beperkingen van dit onderzoek en verschillende ideeën voor de mogelijkheden voor vervolgonderzoek op het gebied van stijl voor kinderen.

2. De jonge krantenlezer

Lezen kinderen wel kranten? En hebben ze behoefte aan een krant speciaal voor hen? In dit hoofdstuk wordt de literatuur rondom de nieuwsconsumptie van kinderen tot 12 jaar behandeld. Als eerste wordt de geschiedenis van speciale kindermedia en kinderjournalistiek kort omschreven. Daarna komen de motieven voor een kinderkrant en op het mediagebruik van kinderen aan bod. Als laatste wordt het onderzoek van Julian Matthews behandeld, die uitgebreid onderzoek heeft gedaan naar het kindernieuwsprogramma *Newsround*. In dit onderzoek komt hij tot een aantal inzichten, die ook voor dit onderzoek interessant zijn. Hoewel er aardig wat onderzoek is gedaan naar jongeren, hun mediagebruik en hun krantenleesgedrag, zijn de onderzoeken naar kinderen van 7 tot 12 jaar kariger gezaaid. Sommige onderzoeken naar jongeren zouden ook op jonge kinderen kunnen slaan, maar voorzichtigheid is hier geboden. Als er al onderzoek gedaan is naar kinderen en hun nieuwsconsumptie, dan ligt de nadruk meer op (hun omgang met) het televisienieuws. Dat betekent niet dat al deze bronnen onbruikbaar zijn. Wie de masterscriptie van Goldhoorn (2011) en van Elburg (2011) gelezen heeft, zal ook enkele wetenschappelijke bronnen herkennen. Hierbij baseer ik me op de goede stappen die zij al in hun onderzoeken hebben gedaan.

2.1 Een geschiedenis van de Nederlandse kindermedia

Children's newspapers and magazines constitute the earliest samples of written sources of media communication tools, totally exclusive to children. In addition to gaining a pleasure of reading, these newspapers and magazines have also opened the gates leading to new domains of learning (Sahin, 2012, p. 1659).

Een krant voor kinderen is geen gedachte van de laatste jaren. Al vanaf het begin van de twintigste eeuw hebben kranten en dagbladen speciale rubrieken voor kinderen. Elings & van Stokkum (1992) hebben in: *Jeugdjournalistiek: vallen en opstaan op weg naar een volwassen beleid* de ontwikkeling van de Nederlandse jeugdjournalistiek omschreven. Aan het begin van de vorige eeuw ontstonden de eerste rubrieken speciaal voor kinderen. Hier stonden vooral verhalen, gedichten in. Later komen er puzzels bij en soms informatieve stukken. Deze teksten waren vooral moraliserend en educatief van aard.

Door de jaren heen ontstonden er vele vormen van jeugdliteratuur, maar ook speciale radioprogramma's en televisieprogramma's voor kinderen. Speciale jeugdjournalistiek ontstond pas echt rond het einde van de jaren 70. In die tijd werd de stichting *Krant in de Klas* opgericht. Deze organisatie wilde het gebruik van kranten in het onderwijs bevorderen. Daarnaast werkten ze aan de invoering van meer jeugdpagina's bij kranten. Dat sloeg aan en allerlei rubrieken voor kinderen doken op, met brieven, puzzels en tekeningen. Sommige kranten waagden zich aan 'journalistieke' onderwerpen, zoals wereldnieuws en interviews met kinderen. Voorbeelden hiervan waren de jeugdpagina *De Blauwgeruite Kiel* van *Vrij Nederland* en *De Kleine Krant* van *Trouw*. In de jaren tachtig begon de jeugdjournalistiek zich verder te ontwikkelen (Elings & van Stokkum, 1992). In deze geschiedenis kan ook *het Jeugdjournaal* niet ontbreken. Na jaren van discussie en een onderzoek van Wim Spekking en Anny Spekking-Matti in 1975 werd in 1981 *het Jeugdjournaal* voor het eerst

uitgezonden (Stoker, 2006). In datzelfde jaar ontstond Het *Schooltweekjournaal*, waar wekelijks het nieuws wordt uitgelegd en verdiept. Deze twee programma's trekken zijn ook in 2014 nog op tv en trekken jonge kijkers. Bij het verstrijken van de jaren, verzwakte het enthousiasme voor kinderpagina's. Er was geen consistent beleid en kranten vonden speciale jeugdpagina's te duur en de doelgroep moeilijk te bereiken. Toch gaf niet iedereen het op. In 1990 verscheen *Primeur*, de eerste commerciële jongerenkrant voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar. Hoewel deze krant enthousiast van start ging, haalden ze een jaar later niet het beoogde aantal abonnees. Wegener nam de krant in 1993 over, totdat er in 1998 de stekker uit werd getrokken. De makers concludeerden dat een krant voor kinderen niet te maken zou zijn (Abels, 1998). Een tijdlang was er geen speciale kinderkrant, op enkele brievenpagina's, waaronder *VPRO's Achterwerk*, na. Pas in 2003 met het ontstaan van *Kidsweek*, kregen kinderen en jongeren weer een eigen krant.

2.2 Motieven voor een kinderkrant

Wat zijn de motieven voor een speciale kinderkrant? Waarom hebben ze zoiets nodig? Omdat ze er recht op hebben, volgens Emiel van Stokkum (1992) en Hill en Tisdall (1997). Van Stokkum benadrukte dat er in de VN-rechten van het kind afgesproken is, dat kinderen recht hebben op goede informatievoorziening. Hill & Tisdall voegen toe dat in dat verdrag ook geschreven staat, dat kinderen het recht hebben om deel te nemen in discussies die hen betreffen en dat kinderen het recht hebben om gehoord te worden. Matthews (2010) voegt daaraan toe dat kinderen net zo goed 'Cultural Citizens' zijn en geïnformeerd moeten worden over de wereld en de sociale problemen van deze tijd. Een krant voor kinderen draagt hier aan bij.

Een tweede reden is dat een krant voor kinderen ook gebruikt kan worden als leermiddel, om kinderen bij het maatschappelijk leven te betrekken, maar ook om de leesvaardigheid te vergroten (Van Stokkum, 1992). Een goed historisch voorbeeld stamt uit Turkije. Toen de Turkse regering in de jaren twintig van de vorige eeuw besloot om het Arabische schrift te vervangen voor het Latijnse schrift, kwamen er tientallen kinderkranten en kindertijdschriften uit, die de Turkse kinderen hielpen om dit nieuwe alfabet onder de knie te krijgen (Sahin, 2012). Daarnaast benoemt Abraham Blum ook enkele educatieve voordelen van een kinderkrant of tijdschrift:

1. De informatie is veel meer up-to-date dan schoolboeken.
2. Het geeft een gevoel van 'ownership'. Een kind kan vrij eenvoudig in bezit komen van een kindertijdschrift of krant en dan is het ook echt van henzelf.
3. De kortere artikelen wekken de interesse van kinderen, die lange boeken en verhalen het liefst links laten liggen. Hierdoor wordt lezen aangemoedigd.
4. Kinderen kunnen 'scannen' en zelf kiezen wat ze van een tijdschrift of krant lezen.
5. Moeilijke lezers kunnen meer voorkeur hebben voor tijdschriften dan voor boeken. Wanneer een kind een tijdschrift of krant leest, dan wordt het niet bestempeld als 'trage lezer'. (Blum, 1981, p. 65)

Hoewel dit een oudere bron is, gelden deze voordelen nog steeds. Een derde reden die voor een speciale kinderkrant spreekt, werd al aangegeven in de inleiding van deze scriptie: het cohorteffect

(Buckingham, 2000). Wanneer kinderen en jongeren geen interesse ontwikkelen in het nieuws, zullen ze later ook niet geïnteresseerd in nieuws zijn. Communicatiewetenschapster Juliëtte Walma van der Molen van de Universiteit van Amsterdam verklaarde in de Volkskrant:

Kinderen tussen de 9 en 12 jaar zitten op hun piek wat betreft nieuwsinteresse. Het is net de leeftijd waarop ze aandacht krijgen voor de wereld om zich heen. Op die leeftijd beginnen ze zich zorgen te maken over het milieu of besluiten ze vegetariër te worden (Stoker, 2006)³.

De interesse is er dus wel. Drok & Schwarz (2010) benadrukken in hun onderzoek dat kinderen en jongeren een nieuwsinteresse ook moeten ontwikkelen. Als kinderen en jongeren meer in aanraking komen met kranten, kunnen ze een dagelijks nieuwsritueel ontwikkelen. Dat zo'n ontwikkeling mogelijk is, toont Meijeraan (1994) aan in haar onderzoek. Zij liet ruim honderd mavo-leerlingen uit Eindhoven, drie maanden lang elke ochtend tijdens de les de krant (Het Eindhovens Dagblad) lezen. Hier ging zij vanuit dat jongeren meer geïnteresseerd waren in lokaal nieuws, dan in landelijk nieuws, omdat het dichterbij huis is, minder politiek nieuws heeft en hen daardoor meer aanspreekt. Meijeraan ondervroeg in een enquête de leerlingen over allerlei aspecten van het lezen van de krant. Meijeraan omschreef dat de veertienjarigen ontdekten dat de krant leuker en leesbaarder was, dan ze verwacht hadden. Daarnaast waren ze gemotiveerder om de krant thuis vaker en beter te lezen. Ook praatten ze vaker over artikelen met hun vrienden en hun ouders. Opmerkelijk detail is, is dat de docenten een vooruitgang detecteerden bij hun prestaties bij Nederlands. Hoewel dit onderzoek gedateerd is, en uitgevoerd bij jongeren die twee jaar ouder zijn dan de doelgroep, ondersteunt het de aanbeveling van Drok & Schwarz dat nieuwsgewoonten aangeleerd zouden kunnen worden. Het is alleen de vraag of kinderen die kinderkranten lezen, en zo een nieuwsgewoonte kunnen ontwikkelen, die ook op latere leeftijd behouden. Drok & Schwarz verklaren dat de meeste regelmatige jonge krantenlezers beginnen in de periode van de middelbare school, tussen hun elfde en hun zeventiende jaar. Zij schrijven ook dat scholen dus kunnen bijdragen aan die ontwikkeling, maar dat ook ouders een belangrijke rol spelen (Drok & Schwarz 2010, Huysmans 2013, Mindich 2005, Mates & Strommen, 2004). Wanneer een ouder een krant leest en/of erover praat, dan is er grote kans dat kinderen hun voorbeeld zullen volgen.

Kortom, er zijn genoeg redenen voor een krant voor kinderen: ze hebben recht op informatie, zodat ze mee kunnen doen in discussies die hen aangaan, het kan bijdragen aan leesvaardigheid en educatie en ze kunnen een nieuwsinteresse ontwikkelen, waardoor ze ook op latere leeftijd kranten lezen en naar het journaal kijken.

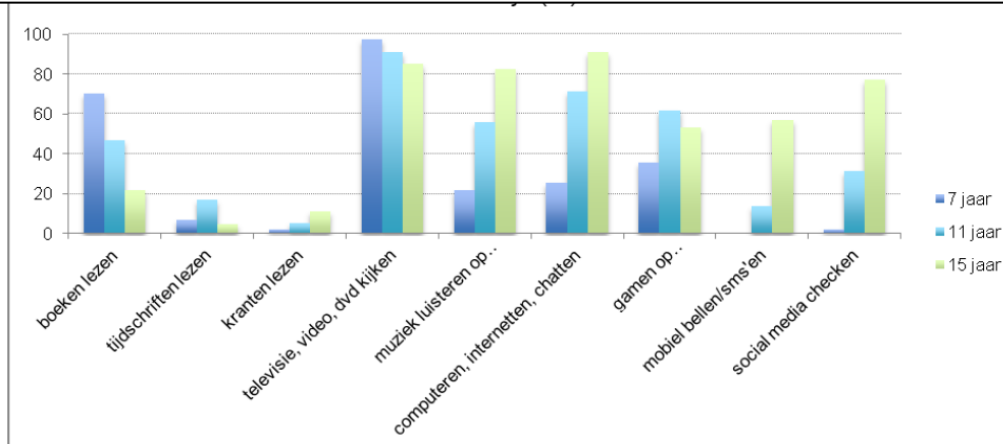
³<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2694/Tech-Media/article/detail/356576/2009/09/01/Nieuws-voor-kinderen-mag-niet-te-eng.dhtml>

2.3 De basisscholier als krantenlezer en mediagebruiker

Door de jaren heen zijn er meerdere onderzoeken geweest naar de media interesses van kinderen en van jongeren. De meesten behandelden de interesses van kinderen uit Amerika en Engeland, maar ook naar Nederlandse kinderen is onderzoek gedaan. In 1975 waren Nederlandse kinderen van 7 tot en met 12 jaar nog het meest bezig met knutselen en spelen (Matti, 1975). De televisie speelde niet echt een prominente rol. In datzelfde onderzoek kwam naar voren dat 74% 'wel eens' de krant las. Hoewel er toen nog weinig katernen en pagina's voor kinderen waren, is dat best een aardige hoeveelheid. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat kinderen tussen de 7 en 12 jaar graag lezen over het wereldnieuws, de strips, moppen en sport.

Het onderzoek van Beentjes, et al. uit 1998 laat ongeveer hetzelfde beeld zien. Hierin vergelijkt hij het mediagebruik van kinderen uit Engeland met die uit Nederland. Daarnaast onderzocht hij ook in hoeverre kinderen van 6 tot 17 jaar in het bezit waren van eigen media en maakte hij een schatting van de tijd die ze eraan besteedden. Kinderen keken meer televisie dan in 1975, en speelden aardig wat spelletjes op de computer, maar ze lieten niet meteen de krant links liggen. 73% van de Nederlandse kinderen sloegen wel eens een krant open, ten opzichte van 50% van de Britse kinderen. Jongens pakten vaker een krant dan meisjes deden en vooral de oudere kinderen uit de onderzochte doelgroep lasen meer kranten. Sinds 1998 zijn er veel veranderingen geweest. Internet nam een flinke vlucht. Nieuws is sindsdien niet alleen meer beschikbaar via televisie en de krant, maar ook via nieuwssites en social media. Kinderen gebruiken een iPad of hebben een eigen computer. In 2013 onderzocht Huysmans de leeswereld van kinderen tussen de 7 en 15 jaar. In dit onderzoek behandelde hij het leesniveau van de kinderen, maar ook hun interesses in andere media. De televisie speelt nog een grote rol. In figuur 1: van Huysmans (2013) valt te zien dat wanneer kinderen ouder worden, ze minder gaan lezen en meer gamen en op de computer zitten. Daarnaast valt ook te zien dat kinderen op latere leeftijd vaker dagelijks een krant lezen.

Figuur 1: Deelname aan media-activiteiten ('bijna dagelijks') naar leeftijd (%) (Huysmans, 2013, p.33)

Huysmans concludeert dat de belangstelling voor printmedia begint te dalen als kinderen meer interesse krijgen in social media. Hij nuanceert deze uitspraak door toe te voegen dat er veel variatie

was in zijn onderzoeksgroep. Sommige kinderen gebruiken printmedia heel intensief, anderen laten het sowieso links liggen. Daarnaast is er ook een groep die elke vorm van informatie tot zich neemt, zowel digitaal als print.

Naast de bovenstaande tabel, heeft Huysmans zijn bevindingen ook in andere tabellen in kaart gebracht. In figuur 2 is te zien in hoeverre kinderen van 7 tot en met 15 jaar gedrukte media tot zich nemen. In deze tabel hieronder laat Huysmans zien wat de gemiddelde interesses zijn van kinderen van 7 tot en met 15 jaar.

Figuur 2: Boeken, kranten en tijdschriften lezen naar leeftijd (% 'bijna elke dag')
(Huysmans, 2013, p. 30)

	7 jaar	8 jaar	9 jaar	10 jaar	11 jaar	12 jaar	13 jaar ^a	14 jaar	15 jaar	allen	sig ^b
boeken lezen	70	59	60	50	47	37	31	25	21	45	***
tijdschriften lezen	7	17	13	17	17	15	16	16	5	13	***
kranten lezen	2	3	5	1	5	5	8	12	11	6	***

a Extrapolatie o.b.v. de waarden voor 12- en 14-jarigen.

Chi-kwadraat-toets (gehele tabel incl. de niet afgebeelde rijen); * p<.05; ** p<.01; *** p<.001

Hier komt uit dat maar een klein percentage van de kinderen 'bijna dagelijks' de krant lezen. Deze groep groeit als de kinderen ouder worden. Dit lijkt een enorm verschil met de voorgaande onderzoeken van Matti en Beentjes, maar dat komt omdat zij keken naar kinderen die 'wel eens' de krant lezen. Als Huysmans hetzelfde gedaan had, was er hoogstwaarschijnlijk een groter percentage uit gekomen. Daarnaast zijn er geen kranten of pagina's speciaal voor kinderen die dagelijks verschijnen. De kinderen die bijna dagelijks de krant lezen, zijn vooral aangewezen op volwassen kranten. Lezers van Kidsweek komen in deze 'dagelijkse' cijfers niet terug, omdat Kidsweek slechts één keer in de week verschijnt. En de lezers van een maandelijkse kinderkrant zoals Jong010 zouden helemaal niet meegerekend worden. Ondanks deze bezwaren, laat het onderzoek van Huysmans zien dat kinderen gedrukte media niet helemaal links laten liggen.

2.4 Waar lezen kinderen graag over en hoe willen ze in de krant aangesproken worden?

Wat vinden kinderen interessant om te lezen? In de voorgaande paragrafen kwamen al enkele voorbeelden langs: in de meeste basiskinderpagina's staan puzzels, brieven en strips. De meeste onderzoeken naar de nieuwsinteresse van de jeugd, focussen vooral op jongeren. Kinderen tot 12 jaar zijn daar vrij onderbelicht in, en sommige resultaten kunnen niet direct naar een jongere doelgroep vertaald worden. Matti onderzocht in 1975 de nieuwsinteresse van Nederlandse kinderen. Zij schreef dat kinderen graag lasen over het wereldnieuws, de strips, moppen en sport. Het onderzoek van Stevens (2010) lijkt daarop aan te sluiten: foto's, strips, sport en de kinderpagina zouden de jonge doelgroep nog het meeste boeien. Beide onderzoeken vertellen wel dat kinderen minder geïnteresseerd zijn in politiek en economie. Matthews (2010) schrijft in zijn onderzoek naar Newsround dat politieke verhalen worden vermeden, vaak omdat kinderen ze niet leuk vinden en

moeite hebben om ze te begrijpen. Hij kaart aan dat kinderen interesse hebben in dieren en ook in het milieu. Bartlema, chef van NOS Jeugdjournaal, ondersteunde deze bewering in 2009 in de Volkskrant: Nederlandse kinderen lezen graag over dieren. Ook kaart hij 'groot nieuws', rampen, sport en entertainment aan als onderwerpen waar kinderen graag over lezen (Kiene & Onkenhout, 2009). Een ander punt dat Matthews (2010) aanhaalt, is dat kinderen vooral graag lezen over onderwerpen die met hen te maken hebben of hun leven direct beïnvloeden. Stevens (2010) deelt die visie. Volgens hen willen kinderen zelf in het nieuws voorkomen, of er direct op aangesproken worden. De onderzoeken van Drok & Schwarz (2009) en Costera Meijer (2006) concluderen hetzelfde, hoewel zij onderzoek deden naar jongeren. Hier valt uit te concluderen dat zowel jonge kinderen als tieners graag direct willen worden aangesproken.

2.5 Producing serious news for Citizen Children (2010)

Jullian Matthews onderzocht jarenlang de nieuwspraktijk van het kinderprogramma *Newsround*, van de BBC. *Newsround* ontstond in 1972 en is een van de eerste nieuwsprogramma's speciaal voor kinderen. Dit onderzoek gaat over een televisieprogramma en niet van een krant, maar biedt toch interessante inzichten in de manier waarop nieuws voor kinderen gemaakt wordt. Matthews onderzocht van 1997 tot 2000 de nieuwspraktijk van *Newsround* en hij interviewde huidige en voormalige medewerkers. Daarnaast analyseerde hij de nieuwscontent van *Newsround* van 1972 tot 2000. De hoofdstukken die voor dit onderzoek vooral interessant waren, waren die over de nieuwsselectie, de houding van *Newsround* ten opzichte van het nieuws en de stijl van *Newsround*.

Hij onderscheidt de nieuwsselectie van *Newsround* in drie categorieën: 1. Volwassen nieuws dat relevant is voor kinderen, vaak nieuws dat direct ingrijpt op hun leven, of onderwerpen als rampen, oorlog en soms misdaden. 2. Nieuws waar kinderen in voorkomen. 3. Entertainend nieuws.

Het doel van het programma is om kinderen te enthousiasmeren, zonder te betuttelen. Door korte items te maken, willen ze rekening houden met de korte attentiespanne van kinderen. Het programma is informeler dan de gewone nieuwspresentatie, die autoriteit en objectiviteit moet uitstralen (Hartley 1982; Corner 1995; Harrison 2000; in Matthews, 2010). Matthews constateert dat er drie strategieën zijn om het nieuws voor kinderen interessant te maken: *personaliseren*, *simplificeren* en *populariseren*.

Met *personalisatie* wil de redactie van *Newsround* een relatie scheppen tussen het nieuws en een kind, waardoor het geïnteresseerd blijft. Dat gebeurt door te omschrijven hoe een bepaalde gebeurtenis invloed heeft op het leven van een kind, door kinderen die bij het nieuws betrokken zijn te ondervragen, of door kinderen te laten reageren op het nieuws. De nieuwsfocus is anders dan bij het journaal voor volwassenen. Om personalisatie in de hand te werken, gebruiken ze ook vaak persoonlijke voornaamwoorden als 'wij', 'jij' en 'onze'.

Simplificatie is het proces waarbij nieuwscontent verwerkt wordt in versimpelde ideeën en verhalen, die ervoor zorgen dat het onervaren publiek het nieuws zonder moeite consumeert (Matthews, 2010). Daarnaast moet het nieuws aan kinderen uitgelegd worden, omdat de redacteurs er vanuit gaan dat hun publiek de basis van het nieuws en historische gebeurtenissen niet kennen. Ook vermijden de

redacteurs nieuwsjargon, loze kreten als 'Arms to South-Africa' en overheidstermen worden vereenvoudigd. Nieuws wordt flink ingekort om tot de kern te komen.

Als laatste omschrijft hij *popularisatie*. Hiermee willen ze de aandacht van het publiek vasthouden. Een voorbeeld hiervan is de 'newsgrabber', waarmee ze minder interessante verhalen toch pakkend willen maken door met iets aansprekends te beginnen. Daarnaast geven ze ook de 'delayed drop' als voorbeeld. Matthews omschrijft dat er eerst de nadruk wordt gelegd op iets anders dan het nieuws, om mysterie te scheppen en spanning op te bouwen, voordat het werkelijke nieuws verteld wordt. Daarnaast raadt *Newsround* het gebruik van rollenspel en grapjes aan om het nieuws te brengen.

Naast de stilistische aspecten, gaat Matthews ook in op het effect dat nieuws kan hebben op kinderen en hoe *Newsround* daarmee omgaat. *Newsround* wil kinderen niet bang maken, of de wereld afschilderen als 'hopeloos'. Het moet in hun ogen een positief programma blijven. Met deze visie sluit hij aan op de visie van Walma van der Molen (2002), die schrijft dat een groot deel van de Nederlandse kinderen nog soms bang kunnen worden van (heftig) nieuws. In de masterscriptie van Esther Hagen (2011) wordt uitgelegd dat kinderen vanaf hun achtste gaan beseffen dat nieuws niet 'nep' is, maar echt kan gebeuren, waardoor ze angstig kunnen worden. Vooral als ze de eventuele uitleg van het nieuws niet begrijpen en het niet in perspectief kunnen plaatsen. Hagen haalt in haar onderzoek verschillende strategieën aan, die het *NOS Jeugdjournaal* gebruikt, om nieuws te duiden en kinderen gerust te stellen. Opvallend is, dat dit dezelfde geruststellingstechnieken zijn die Matthews (2010) aanhaalt in zijn onderzoek. 1. Het zwaarste nieuws wordt of niet meegenomen, of zo aangepast dat de gruwelijkste details achterwege blijven. 2. Zwaar nieuws wordt afgewisseld met luchtig of entertainment nieuws, om de sfeer te verlichten. 3. Het nieuws in perspectief plaatsen: 'het gebeurt bijna nooit', of 'de Iraanse raketten kunnen Engeland niet bereiken'. Matthews schrijft dat, ondanks dat *Newsround* kinderen wil geruststellen, ze niet betuttelend willen overkomen. De houding die de redacteurs en presentators willen aannemen, is die van een oudere broer of zus, die hen over bepaalde zaken informeert. Deze houding ontstaat door de presentatie van het nieuws, maar ook door de manier waarop (nieuws)verhalen geschreven worden. Claudia Lewis (1984) en Mary Lou White (1976) sluiten zich daarbij aan.

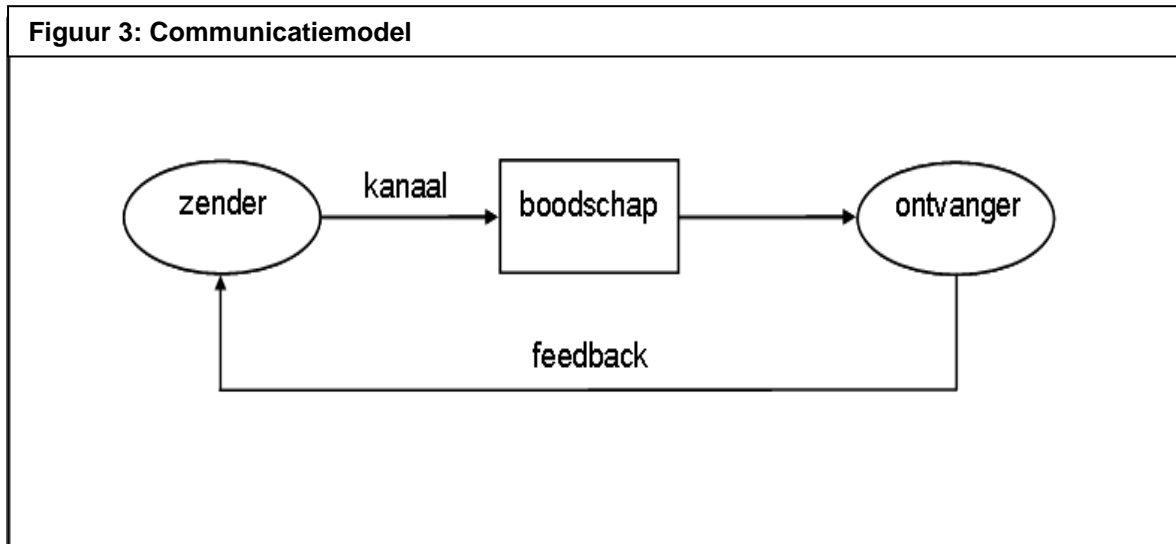
Many authors adapt their style to the young reader by using a very informal and intimate approach (White, 1976, p.102).

Een schrijver moet niet overkomen als een ouder of persoon die met een omhooggestoken vingertje iets vertelt, maar als iemand die zich verplaatst op het niveau van het kind, als een oudere broer of zus.

In dit hoofdstuk kwam de geschiedenis van de kindermidia voorbij, net als de motieven voor een kinderkrant en de nieuwsinteresse van kinderen. In het volgende hoofdstuk wordt de leesvaardigheid van kinderen behandeld. Aan het eind van dat hoofdstuk worden alle adviezen en aanbevelingen van zowel dit als het volgende hoofdstuk samengevat in: 'Samenvatting van de nieuwswensen van Kinderen'.

3. Kinderen en leesvaardigheid

Een nieuwsartikel is een manier om informatie over te brengen. Hierbij probeert een zender, in dit geval de journalist, een boodschap over te brengen. Eerst codeert hij/zij die boodschap in een code (letters en cijfers), dan stuurt hij die via een medium (de krant) naar een ontvanger (de lezer) die de boodschap decodeert. Dit proces heet het communicatiemodel en ziet er als volgt uit:

De communicatie gaat alleen goed, als zowel de zender als de ontvanger de 'code' begrijpen. Ze moeten dezelfde taal spreken, dezelfde woordenschat hebben, de tekens kunnen ontcijferen en ze juist kunnen interpreteren (Matti, 1975). Dat maakt het moeilijk om een boodschap, als volwassene, over te brengen aan kinderen. Kinderen zijn vaak nog bezig om de taal te leren, hun woordenschat is nog niet zo groot en ze zijn ook nog bezig met het leren en begrijpen van het alfabet, zodat ze ons tekensysteem kunnen leren. Daarnaast hebben kinderen een heel eigen kijk op de wereld, waardoor sommige woorden voor kinderen een andere betekenis hebben dan voor volwassenen (Matti, 1975).

Kinderen leren lezen in groep drie, als ze 6/7 jaar zijn. De doelgroep van Jong010 is van acht tot en met twaalf jaar, en die van Kidsweek is van zeven tot en met twaalf jaar. Daarbij is een flink verschil tussen de jongsten, die net letters leren lezen en begrijpen en de oudsten, die al verder zijn in hun taalontwikkeling. Daarom moet een tekst vooral niet te ingewikkeld voor kinderen zijn, om jongere lezers niet te laten afhaken. Toch moet de tekst ook interessant genoeg zijn om de oudere lezers te boeien. Dit zijn de belangrijkste punten om ervoor te zorgen dat kinderen een tekst goed kunnen lezen, maar ook begrijpen.

Daarom wordt in dit hoofdstuk het Nederlandse systeem uitgelegd, waarmee gemeten wordt wat het technische leesniveau is van een kind, maar ook op welk niveau een kind kan begrijpend lezen. Het technische leesniveau wordt gemeten met het AVI-systeem en in hoeverre een kind kan begrijpend lezen, wordt gemeten met het CLIB-niveau. Daarnaast wordt het onderzoek van Bos-Aanen, Sanders & Lentz uit 2001 behandeld. Hierin geven zij een overzicht van de verschillende onderzoeken naar stijl voor kinderen en jongeren. Ook belicht dit hoofdstuk diverse adviesliteratuur, die ingaan op de manier waarop er geschreven moet worden voor kinderen.

3.1 Technisch leren lezen met het AVI-systeem

Als je in Nederland naar de basisschool gaat, komt je niet rondom dit systeem heen: het AVI-systeem. (Analyse voor Individualiseringsnormen) Dit systeem bepaalt al meer dan 35 jaar het technische leesniveau van kinderen in het onderwijs. Zo kan gemeten worden hoe goed een kind de woorden in een tekst leest. Daarnaast wordt het systeem gebruikt om ouders te helpen een kinderboek of tekst te vinden dat aansluit bij het leesniveau van een kind (www.cito.nl). Daarnaast worden er ook op elk niveau speciale kinderboeken geschreven. Tot 2008 waren er 9 AVI-niveaus aanwezig, nu zijn het er 12, elk gekoppeld aan de groepen van het basisonderwijs. Hier ligt de nadruk op het niveau dat een kind bezit in het midden van het schooljaar (aangeduid als M) en aan het eind van het schooljaar (aangeduid als E). Het systeem begint bij AVI-Start, aan het begin van groep drie en eindigt bij Niveau Plus, ongeveer aan het eind van groep 7, begin groep 8. De tabel hieronder laat het verschil tussen het vorige en het huidige systeem zien.⁴

Figuur 4: Het nieuwe Avi-systeem naast het oude.

Oud	Nieuw												
1	Start	M3											
2		M3	E3										
3			E3	M4									
4				M4	E4								
5				M4	E4	M5							
6					E4	M5	E5						
7							E5	M6					
8							E5	M6	E6	M7			
9								M6	E6	M7			
9+										M7	E7	Plus	

Voorheen ging men uit van het aantal gemiddelde lettergrepen, nu wordt het aantal letters in een woord als uitgangspunt gebruikt, omdat CITO nu een computerprogramma heeft waarmee ze eenvoudiger onderzoek konden doen, in plaats van het de hand. Vroeger berekende men het AVI-niveau van een tekst met deze formule:

$$195 - 2/3 \times L_{\text{woord}} - 2 \times L_{\text{zin}} = \text{Leesindex A}$$

L_{woord} = gemiddelde woordlengte (in lettergrepen per woord)

L_{zin} = gemiddelde zinslengte (in woorden per zin) (Slagmolen, 2011, p.7).

Het niveau van basisscholieren wordt berekend aan de hand van verschillende AVI-toetsen. Voorheen kregen leerlingen verschillende toetskaarten, die ze moesten voorlezen. Als een kind ging haperen, dan kon bekeken worden welk niveau een kind bezat. Nu zijn het toetsen die in stilte worden afgenomen, waar kinderen het juiste woord bij het juiste plaatje moeten zien te vinden. Hier wordt leestempo en leestechiek onderzocht. De uitslag van deze toets komt een vaardigheidsscore naar

⁴www.zeon.nl/documents/avi_oud_naar_avi_nieuw.pdf gedownload: 24-10-13

voren: de Cito Index voor de LeesTechniek (CILT). Deze score bepaalt het nieuwe AVI-niveau (Jansen, 2008). Deze CILTwaarde wordt berekend met deze formule:

$$114,49 + 0,28 \times \text{percentage hoogfrequente woorden} - 12,33 \times \text{gemiddeld aantal letters per woord} = U \\ 150 - U = \text{CILT-waarde (Slagmolen 2011, p. 8)}$$

De boeken en teksten die op verschillende AVI-niveaus geschreven worden, moeten zich aan de verschillende regels houden. De regels voor een boekje op AVI-start moet o.a aan deze voorwaarden voldoen: de woorden mogen maar één lettergreep hebben, er mag maar een zin per regel en woorden die o.a eindigen op -b,-nk, cht, cht zijn niet toegestaan. Elk niveau heeft zo zijn eigen regels en per niveau wordt een tekst dan 'moeilijker'.

Het AVI-systeem en zijn formule om leesbaarheid te berekenen, wordt al jarenlang in het onderwijs en bij uitgeverijen gebruikt, maar toch is niet iedereen er blij mee. Op verschillende websites zijn er discussies over het systeem van leesbaarheidsformules. De Belgische onderzoekster Veronique Hoste verklaart in een artikel op www.kennislink.nl:

Leesbaarheidsformules focussen te veel op de oppervlaktekenmerken van een tekst, zoals de gemiddelde woord- en zinslengte. Als je hersenen een tekst verwerken, doen ze veel meer dan het decoderen van de oppervlaktevorm van woorden en zinnen. De formules kunnen wel voorspellen hoe goed een tekst technisch leesbaar is, maar of hij ook inhoudelijk goed te begrijpen is, is weer een heel ander verhaal. Zulke leesbaarheidsformules gaan geheel voorbij aan de onderliggende parameters van helderheid zoals samenhang en tekstopbouw. (Veronique Hoste in: Renckens, 2010⁵)

Slagmolen (2011) omschreef in haar onderzoek ook enkele voorbeelden van kritiek op de leesbaarheidsformules. Ook hier vonden de meesten dat het tekstbegrip niet goed naar voren kwam, maar ook dat lange zinnen en woorden niet meteen betekenden dat een tekst moeilijk te begrijpen was. Daarnaast is ook Bart Masquillier van het Vlaams Verbond van Katholiek Basisonderwijs geen groot voorstander van het nieuwe systeem. Doordat kinderen in stilte moeten lezen, valt volgens hem moeilijk te duiden tegen wat voor problemen een kind tijdens het lezen aanloopt. Ook vindt hij dat het systeem op Nederlandse kinderen is gebaseerd en misschien daardoor niet in het Vlaamse onderwijssysteem zou passen. Guldmond (2011) voegde ook toe dat leesbaarheidsformules ook een aantal andere kenmerken uitsluit. Voorkennis, interesse in het onderwerp, woordenschat en leesvaardigheid speelt ook mee of een lezer een tekst als moeilijk of makkelijk beschouwt.

3.2 Tekstbegrip met CLIB

Met het nieuwe AVI-systeem werd ook een ander meetinstrument geïntroduceerd: het CLIB-niveau. De grootste klacht van het oude systeem, was dat begrijpend lezen niet getoetst werd. (Slagmolen, 2011) Met dit niveau probeert het nieuwe systeem in dat gat te springen, zodat ook tekstbegrip

⁵<http://www.kennislink.nl/publicaties/lezen-op-je-eigen-niveau> geraadpleegd op 30-10-13

getoetst kan worden. Met dit systeem ligt de nadruk naast de gemiddelde woordlengte, ook op de gemiddelde zinslengte en hoe men varieert met de woorden (Goldhoorn, 2011). Dit CILB-niveau bevat, in tegenstelling tot het AVI-systeem acht niveaus, dat begint bij start, dan langs groep 3 tot en met 8 gaat en eindigt bij Plus.

Guldmond (2011) onderzocht in zijn eindwerkstuk in hoeverre moeilijke woorden invloed hadden op het tekstbegrip. Hij onderzocht twee groepen tweedeklassers uit het VWO en het VMBO. Aan de hand van een Clozetoets (een test met gaten in de tekst die ingevuld moeten worden) testte hij het tekstbegrip van zijn onderzoeksgroep. Hij ontdekte dat zwakke lezers meer baat hebben bij een tekst met makkelijke woorden dan sterke lezers. Dat komt omdat zwakkere lezers ook een minder sterke woordenschat hebben. De sterke lezers hebben minder moeite om teksten met moeilijke woorden te begrijpen. Daarnaast toonde hij duidelijk aan dat leesvaardigheid duidelijke invloed heeft op tekstbegrip. Hij concludeerde dat informatieve teksten, of teksten voor school rekening moeten houden met moeilijke woorden, zodat zwakkere lezers ook de stof beter kunnen begrijpen.

3.3 Schrijven voor kinderen

In 2001 bracht schrijver en taalkundige Wim Daniëls het adviesboek: *Schrijven voor kinderen* uit. Hij publiceerde al meerdere werken over taal in het algemeen, over kinderboeken, maar ook over jongerentaal. Dit boek is adviesliteratuur voor mensen die geïnteresseerd zijn om fictie, maar ook om non-fictie te schrijven voor kinderen. Op dit gebied zijn ook verschillende (Engelstalige) boeken, maar die focussen zich vooral op de verschillende genres, hoe je met kinderen in aanraking komt, hoe je op een goed idee komt, etc. Dit soort adviezen komen ook in het boek van Daniëls voor, maar naast de meest praktische adviezen over 'correct' schrijven, AVI-niveaus, het schrijfproces zelf en over het begin en het einde van een verhaal, gaat hij ook in op verschillende stijlaspecten die horen bij het schrijven voor kinderen. Hij verklaart stijl als:

Iemands stijl wordt bepaald door de zinsbouw. Daarbij gaat het niet zozeer om het toepassen van regeltjes waardoor de woordkeuze en zinsbouw correct zijn, als wel om de typische manier van schrijven van iemand, dus de persoonlijke stijl waarmee de ene schrijver zich onderscheidt van de andere (Daniëls, 2001, p.145).

Een van de eerste stijladviezen die hij geeft, is het toevoegen van humor. Daniëls verklaart dat kinderen het leven van de zonnige kant zien en dat het ook moet terugkomen in de verhalen die ze lezen. Volgens hem zijn er mogelijkheden om humor toe te passen bij een beschrijving van een personage, vergelijkingen, absurditeiten, herhaling van bepaalde handelingen, ongerijmdheden, nonsens, overdrijvingen etc. (Daniëls, 2001). Hij omschrijft dat jonge kinderen vaak vallen voor 'slapstickhumor', waarbij dingen volledig misgaan. Kinderen van rond de twaalf jaar zijn al vatbaar voor taalhumor en ironie. Toch waarschuwt hij wel dat mensen op moeten passen met humor, omdat humor naar zijn mening 'een gevaarlijk terrein' is, waarbij flink wat mis kan gaan (Daniëls, 2001). Een paar hoofdstukken later gaat hij in op 'concreet schrijven'. Het feit dat een schrijver concreet moet schrijven, is niet nieuw. Burger & de Jong (2009) adviseren: schrijf concreet, beeldend, menselijk,

duidelijk en bondig. Hetzelfde advies komt terug bij het onderzoek van Bos-Aanen, Sanders & Lentz (2001). Zij onderzochten het effect van tekstkenmerken op het begrip en ook de waardering van kinderen en tieners. Dit komt omdat concrete informatie eerder begrepen zou worden dan abstracte en volgens Bos-Aanen waarderen de tekst ook meer. Vooral voor jonge kinderen zou concreet taalgebruik belangrijk zijn. Bos-Aanen, Sanders & Lentz halen een onderzoek van Hidi & Baird uit 1988 aan, waarin naar voren komt dat kinderen van negen tot elf biogieteksten beter onthouden als ze persoonlijk, actief en vooral concreet zijn gemaakt. Daniëls onderstreept dit:

Lezers moeten zich iets bij kunnen voorstellen en niet dat ze een mistig boek lezen, waarvan ze de inhoud niet eens kunnen navertellen (Daniëls, 2001, p. 68).

Hij omschrijft dat het vooral belangrijk is om concreet te zijn via de woordkeuze. Schrijvers moeten niet schrijven dat iemand “iets zwaars op zijn hoofd kreeg”. Dat zou volgens Daniëls concreet gemaakt kunnen worden door te schrijven: “hij kreeg een baksteen op zijn hoofd” (Daniëls, 2001 p.71), zo kan het begrip van een tekst worden vergroot. Hij adviseert net als Bos-Aanen om voorbeelden te geven en beschrijvingen niet te schuwen. Daarnaast waarschuwt Daniëls voor ambtelijke taal en ‘passepartouts’. Dit zijn woorden die eigenlijk overal gebruikt zouden kunnen worden, zoals ‘het gebeuren’, dat overal achter kan, zonder echt duidelijk te zijn. Claudia Lewis (1984) en Mary Lou White (1976) sluiten zich hierbij aan wanneer het gaat om concreet schrijven voor kinderen. In hun ogen zorgt concreet schrijven voor een levendige stijl, waardoor een kind geboeid blijft, omdat het de tekst kan visualiseren. Teksten en zinnen die overeenkomen met de belevingswereld van kinderen, dragen ook bij aan die visualisatie. Ook raden beide auteurs aan om rijm en herhaling te gebruiken. Dit zorgt ervoor dat kinderen de tekst zich later beter kunnen herinneren. Daniels voegt ook nog toe dat naast concreet taalgebruik, korte zinnen, begrijpelijk taalgebruik en directe rede kunnen bijdragen aan een goede tekst voor kinderen.

Een ander onderdeel, als het gaat om schrijven voor kinderen, is beeldspraak. Daniels omschrijft dit als:

een formulering door middel van beelden. Een nadrukkelijk gebruik ervan doet geforceerd aan, maar een subtiele toepassing kan zinnen krachtiger of ritmischer maken, de verbeelding van de lezer stimuleren en het kan zinnen krachtiger en ritmischer maken (Daniëls, 2001, p.159).

Ondanks de voordelen is beeldspraak een moeilijk terrein, omdat kinderen woorden anders kunnen begrijpen dan volwassenen (Matti, 1975). Ook Daniëls onderstreept dit: hij geeft als voorbeeld dat bij het maken van het spreekwoordenboek voor kinderen, jonge proeflezerzjes vele spreekwoorden totaal anders interpreteerden. Bos- Aanen et al. halen een onderzoek van Sadoski & Quast (1990, in Bos- aanen et al, (2001)) aan, waarin duidelijk wordt dat beeldspraak er wel voor zorgde dat studenten journalistieke teksten op langere termijn onthielden. Goldhoorn (2011) haalt een studie van Giora uit 1993 aan, onder dertien tot vijftienjarigen, waaruit blijkt dat vergelijkingen een tekst aantrekkelijker kunnen maken, maar niet bevorderend waren voor het tekstbegrip.

Daniels gaat ook nog in op clichés. In veel adviesliteratuur voor schrijvers, wordt aangeraden om die te vermijden, maar kinderen zijn onervaren lezers, die nog onbekend zijn met clichés. Daarom kunnen juist schrijvers gebruik maken van clichés.

In het onderzoek van Bos-Aanen et al. (2001) worden ook onderzoeken behandeld die gaan over het aanspreken van kinderen. Hieruit concluderen ze dat kinderen en tieners een tekst meer waarderen en begrijpen als ze worden aangesproken in een tekst. Als laatste hebben ze duidelijk taalgebruik onderzocht. Hier gaat het om een ingewikkelde zinsbouw en moeilijke woorden. Wanneer een kind niet bekend is met het onderwerp, zorgt uitleg vooraf voor een beter begrip van de tekst, al is er geen effect op het begrip van moeilijke woorden. Wanneer een kind wel bekend is met het onderwerp, hebben moeilijke woorden geen effect op het begrip van de tekst. Bos-Aanen geeft aan dat kinderen onbekende woorden kunnen leren door de context te gebruiken die ze al kennen.

3.4 Samenvatting van de nieuwswensen van kinderen

In hoofdstuk 2 en 3 is ingegaan op verschillende studies omtrent kinderen en het nieuws, en wat kinderen willen lezen en op welke wijze dat gepresenteerd moet worden. In onderstaand overzicht zijn alle adviezen en behoeften gecategoriseerd met de bijbehorende onderzoeken, zodat in een oogopslag te zien valt wat kinderen graag lezen. Niet al deze onderdelen kunnen direct toegepast worden in een stijlonderzoek, maar ze vormen hier een gedegen basis, om vanuit verder te werken. In het volgende hoofdstuk worden de onderzochte kranten toegelicht en hun stijlboeken en richtlijn getoetst aan de hand van de onderzoeksliteratuur die behandeld is.

Figuur 5: Nieuwswensen van kinderen tot 12 jaar		
Nieuwswensen van Kinderen tot 12 jaar	Bron	Soort bron
Inhoud		
Veel wereldnieuws	Goldhoorn (2011) Kiene & Onkenhout (2009) Matti (1975)	WL Krantenartikel WL ⁶
Zet strips in de krant	Matti (1975) Kiene & Onkenhout (2009) Stevens (2010)	WL Krantenartikel WL
Veel moppen	Matti (1975)	WL
Veel sport	Matti (1975) Kiene & Onkenhout (2009) Stevens (2010)	WL Krantenartikel WL
Entertainment	Costera Meijer (2006) Kiene & Onkenhout (2009) Matthews (2010)	WL Krantenartikel WL
Dieren	Kiene & Onkenhout (2009) Matthews (2010) WL	Krantenartikel WL
Nieuws over kinderen zelf	Costera Meijer (2006) Drok & Schwarz (2010) Matthews (2010)	WL WL WL

⁶ WL = Wetenschappelijke literatuur, AL = Adviesliteratuur

	Matti (1975) Stevens (2010)	WL WL
Onderwerpen die met hen te maken hebben.	Costera Meijer (2006) Drok & Schwarz (2010) Matti (1975) Matthews (2010)	WL WL WL WL
Geen politiek nieuws of economisch nieuws	Matthews (2010) Matti (1975)	WL WL
Stijl		
Schrijf als een broer of zus, niet betuttelend.	Lewis (1984) Matthews (2010) Matti (1975) White (1976)	AL WL WL AL
Spreek kinderen direct aan (jij, wij, ik)	Costera Meijer (2006) Drok & Schwarz (2010) Matthews (2010)	WL WL WL
Geen nieuwsjargon of loze kreten	Daniels (2001) Matthews (2010)	AL WL
Gebruik humor en grapjes	Daniels (2001) Matthews (2010)	AL WL
Schrijf concreet	Bos-Aanen et al (2010) Daniels (2001) Lewis (1984) Matthews (2010) White (1976)	WL AL AL WL AL
Gebruik rijm en herhaling	Lewis (1984) White (1976)	AL AL
Pas op met moeilijke woorden	AVI Bos-Aanen et al (2010) Daniels (2001) Goldhoorn (2011) Guldmond (2011)	WL AL WL WL
Schrijf vooral in een actieve stijl	Bos-Aanen (2010) Daniels (2001) Lewis (1984) White (1976)	WL AL AL AL
Geen nominalisaties, of passepartouts	Daniels (2001)	AL
Pas op met beeldspraak.	Daniels (2001) Matti (1975) Goldhoorn (2011)	AL WL WL
Anders		
Wissel slecht nieuws af met positief nieuws	Hagen (2011) Matthews (2010) Van der Molen (2003)	WL WL WL
Geen gruwelijke details bij zwaar nieuws	Hagen (2011) Matthews (2010) Van der Molen (2003)	WL WL WL
Plaats slecht nieuws in perspectief	Hagen (2011) Matthews (2010) Van der Molen (2003)	WL WL WL

4. Kidsweek en Jong010

In dit onderzoek worden artikelen van Jong010 en Kidsweek stilistisch vergeleken. Het is dan toepasselijk om de ontstaansgeschiedenis van beide kranten te belichten, de manier waarop een gemiddelde krant is opgebouwd, en hoe de verschillende redacties eruit zien. Ik heb van juni tot en met augustus 2013 stage gelopen bij de redactie van Kidsweek/ 7Days, waardoor ik uit eerste hand inzicht kreeg in het volledige redactieproces. Tijdens deze periode hoopte ik ook een korte tijd mee te kunnen lopen bij Jong010, maar omdat ze geen vaste redactie hebben, was dit niet mogelijk. Uiteindelijk heb ik de drie belangrijkste (vaste) eindredacteuren van Jong010 geïnterviewd, inclusief de initiatiefneemster, en twee eindredacteuren van Kidsweek, en iemand die voor zowel Jong010 als Kidsweek gewerkt heeft. Zo ontstaat er een goed idee van het ontstaan, de structuur en de werkwijze van beide redacties. Daarnaast is het een begin om hun stijlopvattingen in kaart te brengen en de praktijk ervan. In dit hoofdstuk komt de ontstaansgeschiedenis van beide redacties aan bod en hun werkwijze. De kern van dit hoofdstuk zijn vooral de richtlijn van Jong010 en het stijlboek van Kidsweek, die vergeleken worden met de besproken onderzoeksliteratuur, zodat later het stijlmodel gericht kan worden opgesteld en verschillende hypothesen opgesteld kunnen worden.

4.1 De geschiedenis van Kidsweek

Kidsweek is in 2003 ontstaan, toen Roland Pelle besloot om een kinderkrant op te zetten. Hij merkte dat een van zijn kinderen moeite had om in kranten voor volwassenen een nieuwsartikel voor school te vinden. De eerste *Kidsweek* kwam in april 2003 uit. De krant mikte toen op kinderen van 10 tot 14 jaar. Om ook jongere kinderen een eigen krant te geven, kwam in september 2004 *Kidsweek Junior* uit. Deze krant was voor kinderen van 7 tot 10 jaar. Door de jaren heen bleven de kranten zich ontwikkelen. In 2007 ontstond *Kidsweek in de klas*, een onderwijsprogramma waarbij scholen wekelijks extra lesmateriaal krijgen bij de *Kidsweek Junior*. Een van de grootste veranderingen gebeurde in 2009. *Kidsweek* werd *7Days*. Deze naam zou stoerder zijn en meer bij de doelgroep passen. *7Days* kreeg ook een ruimere doelgroep. De krant is bedoeld voor tieners tussen de 12 en 18 jaar. Hiermee wilden ze alle middelbare scholieren bereiken. In 2009 was er een nieuwe naamsverandering. Aangezien *Kidsweek* dus van naam was veranderd, was de 'junior' bij *Kidsweek Junior* niet echt relevant meer. Daarom lieten ze deze in 2010 vallen. Ook hier werd de doelgroep verruimd. *Kidsweek* is nu voor kinderen van 7 tot 12 jaar. Zo bedienen de twee kranten twee duidelijke doelgroepen: *Kidsweek* voor de basisschool, *7Days* voor de middelbare school. Naast een papieren versie hebben beide kranten ook een eigen website, waar regelmatig recente nieuwtjes op worden gezet en lezers kunnen reageren. Bijna elke week ligt de *Kidsweek* op de mat bij abonnees. Alleen in de zomervakantie verschijnt de krant om de twee weken en dan is hij extra dik. Normaal heeft de krant 24 pagina's en in de zomer 32. Gemiddeld heeft de krant een oplage van 70.000 exemplaren.⁷

De gemiddelde krant van *Kidsweek* ziet er als volgt uit:

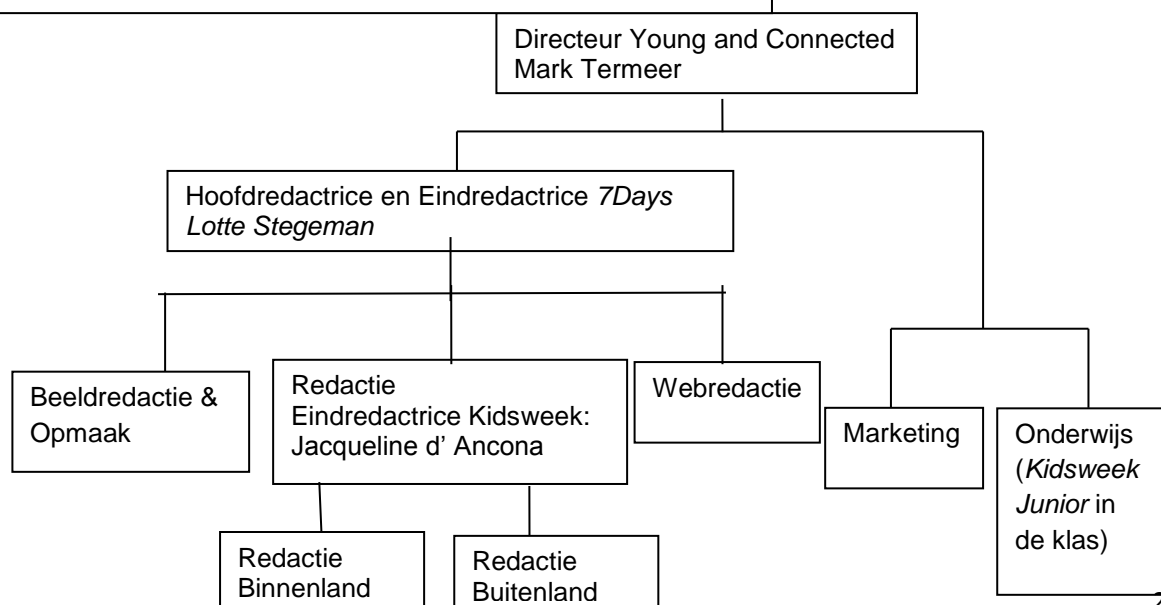
⁷ Bron: De geschiedenis van *Kidsweek* <http://www.kidsweek.nl/artikel/2471/over-de-krant>

Figuur 6: Overzicht gemiddelde Kidsweek 2012/2013

Pagina	Inhoud
1	Voorpagina, vaak landelijk of belangrijk wereldnieuws
2	Stelling + strip
3	Fotonieuws
4/5	Binnenlandnieuws, waaronder een artikel over jij in het nieuws.
6/7	Buitenlandnieuws
8/14/18/20/22	Advertenties
9	Dieren
10	Raarmaarwaar
11	Sport
12/13	Spread
15	Puzzels
16/17	Muziek, boeken, agenda
19	Tv/sterren
21	Brieven
23	Games
24	Moppen

Op de redactie bij Kidsweek werken de verschillende redacteuren aan beide kranten. Binnen de redactie van Kidsweek zijn er grofweg twee verdelingen op te merken: de binnenlandredactie, de buitenlandredactie en de opmaakredactie. Vaak dragen individuele redacteuren zorg voor bepaalde pagina's, al helpt iedereen elkaar waar nodig. Op dit moment is Jacqueline d'Ancona hoofdredacteur van Kidsweek en Lotte Stegeman van 7Days. In onderstaande schema's wordt een overzicht gegeven van de structuur op de redactie en de verschillende onderdelen van het bedrijf.

Figuur 7: Overzicht redactie Kidsweek/7Days

Om dicht bij hun lezers te blijven, hebben Kidsweek en 7Days twee panels van kinderen en jongeren: de 'meedenklezers' voor Kidsweek en 'de lezersraad' voor 7Days. Voor deze twee panels worden er paar keer per jaar activiteiten georganiseerd, waarna ze hun mening geven over de inhoud of de vormgeving van de krant. Ieder kind en iedere jongere kan zich aanmelden als lezersraadlid of meedenklezer.

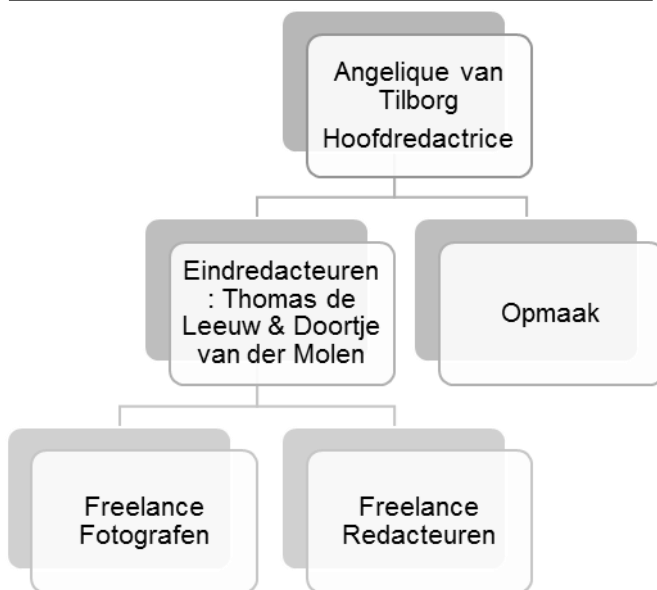
Lezers kunnen terecht op www.kidsweek.nl en op www.sevendays.nl. Daar worden dagelijks verschillende nieuwsberichten op geplaatst. Sommige berichten, zoals de columns van de redacteuren, maar ook nieuwsberichten, worden doorgeplaatst vanuit de krant zelf, maar de webredacteur voegt ook elke dag nieuwe (nieuws)content toe aan de website. Naast nieuws, staan er ook vaak youtubefilmpjes bij die een verhaal verduidelijken, of het nieuws zelf zijn. (trending youtubefilmpjes bijvoorbeeld) Lezers kunnen zelf reageren op de berichten bij de websites. Bij Kidsweek gebeurt dit vaker dan bij 7Days. Bij Kidsweek.nl is er ook een pagina gewijd aan moppen en kunnen kinderen spelletjes spelen en zijn er naast het nieuws verschillende testjes. De oudere lezers van 7Days kunnen op de website ook een aantal quizen doen en spelletjes spelen, maar daarnaast zijn er blogs, is er aandacht voor mode, muziek en zijn er recensies over boeken en spellen. De nadruk ligt hier meer op amusement.

4.2 De geschiedenis van Jong010⁸

Jong010 is ontstaan in 2010 door Angelique van Tilborg. Zij werkte jarenlang als freelance journalist voor verschillende lokale media in Rotterdam. Nadat ze gevraagd werd om lessen journalistiek te geven op basis- en middelbare scholen, wilde zij iets voor de stad Rotterdam doen, maar ook iets voor de kinderen. Ze wilde ontdekken hoe ze haar liefde voor lokale journalistiek kon combineren met een

project voor kinderen en dat werd Jong010, een krant voor kinderen van 8 tot en met 12 jaar. Nadat ze een ondernemingsplan geschreven had en subsidies verzameld, kwam de eerste krant in november 2010 uit in de deelgemeente Overschie. De eerste oplage was rond de 2.000 exemplaren. Iedere maand werd de krant gratis verspreid over de basisscholen en scholen voor speciaal en praktijkonderwijs. Daarnaast is de kinderkrant gratis beschikbaar voor alle kinderen in het Sophia Kinderziekenhuis. Alleen in de zomervakantie komen er geen kranten uit. In 2011 werd de oplage

Figuur 8: Overzicht redactie Jong010

⁸ Bron: *Over Jong010* <http://www.jong010.nl/over-jong010/>

uitgebreid naar Kralingen-crooswijk en door de jaren heen, kwamen er steeds meer deelgemeenten bij. Op dit moment heeft Jong010 een oplage van 30.000 exemplaren en komt uit in de Rotterdamse deelgemeenten Overschie, Kralingen-Crooswijk, Noord, Delfshaven, Feijenoord, Charlois en Prins Alexander. Een gemiddelde krant heeft 12 pagina's. Bijna elke deelgemeente heeft ook zijn eigen lokale pagina's. De organisatie wil in 2014 in heel Rotterdam uitkomen en later misschien zelfs uitbreiden naar andere steden.

Figuur 9: Overzicht van de gemiddelde Jong010 in 2012/2013

Pagina	Inhoud
1	Overzicht krant + Plaatselijk nieuws uit de betreffende wijk
2	Prikbord: moppen, raadsel, strip, colofon
3 & 5	Rotterdam, algemeen nieuws uit Rotterdam
4	Thema Pagina
6& 7	Advertenties
8	Natuurnieuws
9	Sportnieuws
10	Gesponsorde artikelen
11	Cultuurpagina
12	Nieuws uit de betreffende wijk.

De redactie van Jong010 bestaat uit hoofdredactrice Angelique van Tilborg, en twee eindredacteuren die thuis parttime de eindredactie doen. Daarnaast is er een vaste vormgever die op vaste dagen in de maand de vormgeving verzorgt. Het redactieteam zelf bestaat uit een groep wisselende freelance journalisten en fotografen.

Om te ontdekken wat lezers van de krant vinden, voert Jong010 elk jaar een lezersonderzoek uit onder de doelgroep, maar ook leerkrachten worden ondervraagd over de krant.

Online is Jong010 te vinden op www.jong010.nl. Hier kan iedereen alle uitgekomen kranten online lezen en downloaden. Jonge lezers hebben hier de mogelijkheid om de redactie op nieuws te tippen. Onderaan valt meer te lezen over Jong010 zelf en de mogelijkheden voor volwassenen om te adverteren, maar echt speciale features, spelletjes of nieuws voor jongeren bevat de website niet.

Aangezien hierboven flink wat informatie staat over beide kranten, is een deel hiervan samengevat in een schema om bovenstaande gegevens iets te verhelderen.

Figuur 10: Overzicht Jong010 vs Kidsweek

Ontstaan:	2010	2003
Kosten:	Gratis	€2,10 per stuk of €84,- voor een jaarabonnement
Frequentie:	Maandelijks	Wekelijks
Oplage:	23.350	70.000
Waar:	Rotterdam Overschie, Kralingen-Crooswijk, Noord, Delfshaven, Feijenoord en Charlois	Landelijk
Doelgroep:	8 t/m 12 jaar	7 t/m 12 jaar
Aantal pagina's	12	24
Inkomsten	Subsidie en soms gesponsorde artikelen en kleine advertenties	Via de abonnees en advertenties.
Hoofdredacteur	Angelique van Tilburg	Jacqueline d'Ancona
Website	www.jong010.nl	www.kidsweek.nl

4.3 Het stijlboek van Kidsweek

In hoeverre komen de inzichten uit de literatuur terug in het stijlboek van Kidsweek? Of spreken ze die tegen?

Het stijlboek van Kidsweek is samengesteld door Lotte Stegeman en Maarten Hogestijn. De laatste update van dit stijlboek was in april 2011. Er waren plannen voor een update in 2013, maar die zijn door omstandigheden op de lange baan geschoven. Vroeger bestond de stijlgids uit twee delen, toen zowel Kidsweek als Kidsweek Junior nog twee gescheiden redacties waren. Op dit moment vormt het stijlboek een geheel, met adviezen voor het schrijven voor beide kranten. In de stijlgids staat de positionering van de twee kranten, een schrijfwijzer met opmaak- en schrijftips, een stuk over de websites, een richtlijn over lastige onderwerpen, met als laatste enkele bijlagen als de gedragscode voor journalisten, de commerciële rechten van het kind, de omgang met het merk van Young & Connected en enkele twijfelwoorden.

De ijkpersoon van Kidsweek is een kind van 10 jaar, dat redelijk vlot kan lezen. In het stijlboek staat dat Kidsweek en 7Days vooral 'leuk om te lezen moet zijn', en niet per se 'expliciet educatief, belerend of braaf'. Daarnaast willen ze de houding aannemen van een 'grote broer of zus geen leraar of ouder'. Verder moet de doelgroep rechtstreeks worden aangesproken en zoveel mogelijk worden betrokken bij het algemene nieuws. Dit komt overeen met de visie van Matthews in zijn onderzoek naar *Newsround*.

Verder vallen er nog meer overeenkomsten te vinden met de onderzoeksliteratuur: de redacteuren worden aangeraden om korte zinnen, weinig moeilijke woorden en actief taalgebruik te gebruiken. Met moeilijk nieuws hebben ze een geheel protocol. Op een pagina moet zwaar nieuws afgewisseld met luchtig nieuws en grafische details moeten worden vermeden, 'om kinderen niet onnodig bang te maken', dit zijn twee van de geruststellingstechnieken die Van der Molen (2003) aanhaalt.

De redactie maakt bij lastige onderwerpen steeds weer de afweging: wat is de nieuws waarde van het onderwerp? Hoe dicht staat het bij de lezer? In hoeverre kan de lezer er wat aan hebben, en in hoeverre kan het shockerend zijn? Wat krijgt de doelgroep sowieso al via andere bronnen mee en kan door ons juist in het goede kader worden geplaatst? Voor al het bovenstaande geldt dat de redactie voor Kidsweek nog een stuk voorzichtiger te werk moet gaan dan voor 7Days. Basisscholieren zijn een heel andere en veel gevoeliger doelgroep dan middelbare scholieren (Stegeman en Hoogesteijn, 2011, p.11).

4.4 De handleiding en richtlijn van Jong010

Waar Jong010 in 2012-2013 nog een eenvoudige richtlijn had van een aantal pagina's, is dit in de zomer van 2013 getransformeerd tot een handleiding van 26 pagina's, samengesteld door initiatiefneemster van Jong010, Angelique van Tilburg. Hiernaast krijgen alle freelance redacteuren en fotografen ook een richtlijn eenvoudig communiceren, afkomstig van www.eenvoudigcommuniceren.nl, dat door de redactie voor Jong010 is aangepast. Eenvoudig communiceren is een uitgeverij die boeken en kranten uitgeeft voor kinderen, en volwassenen die niet zo sterk zijn in lezen. Daarnaast adviseren zij bedrijven en instellingen die voor deze groepen willen schrijven. Dit document is onveranderd gebleven, al heeft het een mooiere cover gekregen.

In de handleiding staat onder andere de visie van Jong010, een omschrijving van de doelgroep, maar ook een flink stuk van dit document is gewijd aan de manier waarop artikelen en foto's moeten worden aangeleverd en hoe er gefactureerd moet worden. Daarnaast komt ook de vorm van een artikel en de tijdsafspraken waar de fotografen en journalisten zich aan moeten houden terug. Dit komt niet voor in het stijlboek van Kidsweek/7Days. Dit omdat de journalisten daar een vaste redactie, op een vaste locatie hebben en de journalisten daar ook een vaste aanstelling hebben. Opvallend aan de handleiding, is dat het grotendeels als een checklist voor de medewerkers is geschreven. Elk kopje begint met een vakje dat aangevinkt kan worden. Hierna wordt een zin of advies geschreven in de ik-vorm. Bijvoorbeeld:

Ik ga niet uit van mijn eigen aannames, maar verplaats me in de belevingswereld van kinderen van 8 tot en met 12 jaar (Tilburg, 2013, p. 5).

Deze uitspraak komt overeen met een van de peilers van Kidsweek: je schrijft niet over kinderen, maar voor kinderen. Hier wordt bij de bladformule verder op ingegaan met:

Kinderen lezen over wat zich in de omgeving waarin ze wonen en naar school gaan afspeelt. Zo kunnen ze zich een beeld vormen wat er allemaal gebeurt en welke mogelijkheden ze hebben (Tilburg, 2013, p.7).

Dit komt overeen met wat Matti (1975) schrijft dat wereldnieuws vaker geassocieerd wordt met slecht nieuws en lokaal nieuws als positief. Een ander punt dat bij Jong 010 terug komt, is dat het nieuws positief moet zijn en kinderen moet stimuleren, al mogen dingen die niet leuk zijn niet worden genegeerd. Hier ligt niet de nadruk op het feit dat het nieuws 'opgeleukt' moet worden, maar wel dat nieuws een positieve inslag moet hebben. Volgens Mindich (2005) zouden kinderen ook meer nieuws consumeren als het nieuws 'leuk' is.

Wanneer het gaat om de omgang met kinderen, heeft Jong010 een vrij duidelijk protocol: journalisten mogen kinderen alleen dingen beloven als ze die beloftes waar kunnen maken en ze moeten de school, ouders of sportvereniging toestemming vragen voor publicatie. Daarnaast krijgt iedereen het artikel in te zien voor publicatie, om het artikel te checken op feitelijke onjuistheden. Kidsweek is hier zelf minder strict in, daar wordt in principe niet aan voorinzage gedaan. Ter bescherming van de kinderen, mag alleen de voornaam en de leeftijd van een kind worden vermeld. Kidsweek heeft dit ook omschreven in hun stijlboek, om de privacy van kinderen te beschermen. Deze mening wordt gedeeld door Fullerman (2004). Zij omschrijft het idee onder journalisten dat de privacy van kinderen extra beschermd moet worden en dat journalisten kinderen goed uit moeten leggen wat de gevolgen zijn van een mediaoptreden, omdat kinderen dat zelf niet kunnen overzien (Fullerman, 2004; in Coleman, 2011). Daarnaast legt Jong010 nog de nadruk op het feit dat de journalisten geen aannames mogen maken, of kinderen woorden in de mond mogen leggen. Coleman verklaart dat de relatie tussen een journalist en een kind altijd ongelijk is, en een kind kan zich snel onder druk gezet worden, zowel door de journalist als door de ouders. Kidsweek gaat hier in hun stijlboek nog wat dieper op in: ze hebben een hele pagina met tips om kinderen op hun gemak te stellen en rustig te laten praten. Zoals hierboven werd aangegeven, heeft Kidsweek enkele pagina's gewijd aan moeilijk nieuws. De handleiding van Jong010 mist nog zo'n benadering van moeilijk nieuws.

Expliciet schrijfadvis staat vooral omschreven in de richtlijn 'Eenvoudig communiceren' van Jong010. Ook hier zijn vele overeenkomsten met de onderzoeksliteratuur: Jong010 wil dat een tekst eenvoudig is, maar niet betuttelend. Moeilijke woorden worden zoveel mogelijk uitgelegd, of een makkelijk synoniem voor gezocht, de zinnen mogen niet al te lang en een actieve werkwoordstijl wordt aangemoedigd, net als dat de lezer rechtstreeks moet worden aangesproken. Interessant punt is, is dat er wordt aangeraden om nominalisaties (de mislukking van het project, het gebeuren) te vermijden, omdat die een tekst abstract kunnen maken. Dit komt overeen met de 'passe-partouts', zoals Daniëls die omschrijft.

Opvallend is dat Jong010 niet wil dat er beeldspraak wordt gebruikt, net als spreekwoorden, uitdrukkingen en uitroeptekens. Hoewel de mogelijkheid bestaat dat die verkeerd geïnterpreteerd kunnen worden, maken die de tekst ook vaak levendig en dragen ze volgens Bos-Aanen et al (2010)

bij aan de memorisatie van een tekst. Daarnaast schrijft de richtlijn van Jong010 voor dat er geen citaten in de kop mogen en zo min mogelijk samengestelde zinnen.

4.5 De visie van de redactieleden

Zo'n stijlboek en/of richtlijn geeft een duidelijke visie aan, maar komt die ook terug in de praktijk? In hoeverre maken de redacteuren van beide kranten gebruik van hun stijlboek en richtlijn? En wat is hun eigen persoonlijke visie op schrijven voor kinderen tot 12 jaar? Om antwoord te krijgen op deze vragen, heb ik tijdens mijn stage verschillende (eind)redacteuren van Kidsweek/7Days en Jong010 persoonlijk of telefonisch geïnterviewd. Voor Jong010 zijn hoofdredactrice Angelique van Tilburg en eindredacteuren Thomas de Leeuw en Doortje van der Molen geïnterviewd. Voor Kidsweek zijn eindredacteur Jacqueline d'Ancona, plaatsvervangend eindredacteur Sytse Wilman en redacteur Annemieke Ruggenberg, die ook voor Jong010 artikelen heeft geschreven, geïnterviewd. In bijlage 1 zijn de interviewvragen terug te vinden, en in bijlage B staan de uitgewerkte interviews.

Het voordeel van deze samenstelling is dat naar voren komt waar de eindredacteuren op letten als ze zelf schrijven, maar ook waar ze op letten als ze artikelen van anderen redigeren. Ze kregen vragen over de manier waarop ze werkten, hun precieze taken, waar ze op letten tijdens het schrijven, hun schrijfstijl, het gebruik van eventuele stijlmiddelen, hun belangrijkste aandachtspunten en in hoeverre ze gebruik maakten van de richtlijn (Jong010) of hun stijlboek (Kidsweek). Ook kwam hun visie aan bod als het gaat om schrijven voor kinderen tot twaalf jaar. In veel opzichten deelden de redacteuren dezelfde visie, de grote overeenkomsten zijn in figuur 11 samengevat:

Figuur 11: De visie van de redacteuren van Kidsweek en Jong010: de overeenkomsten.

- Schrijf korte zinnen
- Houd de artikelen kort
- Schrijf in een actieve stijl (niet passief)
- Schrijf to the point
- Vermijd moeilijke woorden, indien zo'n woord onvermijdelijk is, leg het uit in de zin ervoor of erna, of zoek een 'makkelijker' synoniem, of veralgemeniseer het.
- Vermijd instanties, in dien onvermijdelijk, leg uit wat ze precies zijn.
- Speel in op het feit dat kinderen weinig voorkennis van een onderwerp hebben.
- Vermijd moeilijke of zware onderwerpen niet, maar leg het goed uit, relativeer het, en eindig met een positieve noot en wissel het af met positief nieuws om te voorkomen dat kinderen bang kunnen worden.

Hoewel ze in het in de basis met elkaar eens zijn, zijn verschillende redacteuren van de twee redacties ook wel van mening. Dit komt naar voren in het gebruik van Engelse woorden of straattaal. De redacteuren van Jong010 vinden dat dit hoogstens terug mag komen in citaten. De redacteuren bij

Kidsweek proberen Engelse woorden te beperken, maar ze vinden dat het soms onmogelijk is om ze te vermijden, vooral als het gaat om game- of televisienieuws.

Daarnaast heeft Jong010 ook enkele punten die bij Kidsweek niet terugkomen: ze willen in bijna elk artikel een kind citeren en elke zin moet bij hen een onderwerp en een persoonsvorm hebben, zodat kinderen de zin op school kunnen ontleden. De eindredactie van Jong010 vertelde ook dat ze eerst zo min mogelijk stijlfiguren wilden gebruiken (weinig vragen, raadseltjes, etc.), maar dat ze dat dit jaar meer los aan het laten zijn. Ook hebben ze liever geen citaten in de kop.

Waar beide redacties ook verschillend mee omgaan, is hun stijlboek/richtlijn. Kidsweek bezit een groot stijlboek, maar de redacteurs gebruiken het nauwelijks. Het komt alleen tevoorschijn als er een nieuweling op de redactie is. Ze zien graag een update van dit stijlboek, aangezien dit voor het laatst gedaan is in 2011. Jacqueline ziet graag dat beide kranten dichter bij elkaar komen als het gaat om stijl, en Sytse wil dat óf het stijlboek aangepast wordt aan de werkvloer, óf dat de werkvloer zich aanpast aan het stijlboek. Jong010 heeft een richtlijn, die significant korter is dan het stijlboek van Kidsweek, maar zij maken er regelmatig gebruik van. Eindredacteur Doortje verklaarde dat ze het meerdere keren per maand doornam. Ook proberen ze de richtlijn elk jaar aan te passen.

Als het gaat om reacties van lezers, krijgen ze nauwelijks iets te horen als het gaat om stijl. Heel soms verklaart een meedenklezer van Kidsweek dat hij of zij iets niet begrijpt en bij Jong010 gebeurt het eigenlijk ook niet. De geïnterviewden verklaren dat dit komt, omdat de aandacht van kinderen tijdens het lezen vooral bij het onderwerp zelf ligt en niet bij hoe het is geschreven.

Hoewel deze diepteinterviews een ruim beeld geven van de (eind)redacteurs, hun motieven en ideeën, zijn deze resultaten vooral indicatief, niet representatief. Er zijn daarvoor te weinig redacteurs ondervraagd, en de antwoorden zijn niet altijd eenduidig. Er kunnen daardoor geen algemene conclusies aan onttrokken worden die voor de hele doelgroep gelden (Baarda, 2013).

5. Onderzoeksmethoden en stijlmodel

Zoals al aangegeven, ligt de focus van dit onderzoek op de specifieke stijl bedoeld voor kinderen. Wanneer de schrijfstijl niet aantrekkelijk, duidelijk of passend is voor kinderen, haken ze af. Het volwassen nieuws is vaak te eng (Matthews, 2010, Van der Molen, 2004) of te moeilijk. Burger & de Jong (2009) schreven dat het belangrijk is om rekening te houden met de doelgroep en de achtergrond van de lezers. Dit kan bepalen of een specifieke stijl geschikt is of niet. De literatuur uit de vorige hoofdstukken toonde aan dat kinderen tot 12 jaar een andere benadering nodig hebben dan volwassenen. Ook zijn er enkele stijlonderdelen genoemd die aantrekkelijk zouden zijn voor kinderen.

Door artikelen van Kidsweek en Jong010 met stilistisch met elkaar te vergelijken, kunnen de overeenkomsten en verschillen in kaart worden gebracht. Op deze wijze komt er inzicht in hun specifieke stijl, en kan er ook gekeken worden naar eventuele aanbevelingen.

In dit hoofdstuk wordt eerst het begrip stijl, het werk van Braet en de onderzoeken van Goldhoorn (2011) Wackers (2008) en Van Elburg (2011) belicht, voordat het tekstanalysemodel wordt omschreven waarmee de artikelen uit mijn corpus worden geanalyseerd. Hierna wordt kort ingegaan op de manier waarop het corpus is vergaard, waarna kort de hypothesen en methoden uitgelegd worden.

5.1 Stijl

Wat houdt stijl precies in? Het woord is zelf afgeleid van het Latijnse stylus, dat 'een puntig instrument, gebruikt om mee te schrijven', betekent (Nordquist⁹). Toch is het een begrip dat niet altijd even makkelijk te begrijpen is. Stijl heeft te maken met formulering, structuur, etc. Burger & de Jong (2009) behandelen verschillende misvattingen rondom 'stijl'. Stijl zou een persoonlijke eigenschap zijn, slechts versiering of verfraaiing en er zou dan een ideale stijl moeten zijn. Toch behandelt stijl zowel de aantrekkelijkheid, als de inhoud (Burger & De Jong, 2009). Uiteindelijk komen ze tot een sluitende definitie:

Stijl is de keuze die een schrijver maakt uit mogelijke formuleringen om zijn gedachten vorm te geven. Die keuze heeft betrekking op woorden, zinsbouw en structuur en wordt mede bepaald door onderwerp, doel en genre. Wanneer de stijl verandert, verandert ook de inhoud. (Burger & de Jong, 2009, p. 19)

Maar hoe valt zoiets als stijl dan te toetsen? In de klassieke retorica worden vier stijldeugden genoemd waaraan voldaan moet worden om een goede stijl te krijgen: correctheid, begrijpelijkheid/duidelijkheid, passendheid en aantrekkelijkheid (Braet, 2007). Braet toont in zijn werk aan dat deze leer uit de Klassieke oudheid nog steeds aanwezig is in hedendaagse teksten. De klassieke stijldeugden komen ook terug in verschillende handboeken voor de journalistiek, of voor

⁹ <http://grammar.about.com/od/yourwriting/a/whatstyledefs.htm>

creatief schrijven. Journalistieke teksten hebben niet het doel om te overtuigen, maar de stijldeugden komen er wel in terug.

Correctheid gaat volgens Braet (2007) vooral om de woordkeuze en de zinsbouw. Wanneer er hier fouten gemaakt worden, dan doet dat af aan de geloofwaardigheid van de tekst. Schrijvers van teksten moeten zich hieraan houden, maar zullen hier geen lof voor ontvangen. Alleen wanneer ze fouten maken, worden ze hierop aangesproken. Het is een basisvoorwaarde. De tweede deugd is begrijpelijkheid/duidelijkheid. Wanneer een lezer een tekst leest, moet hij die kunnen begrijpen, vooral als het gaat om informatieve teksten. Moeilijke woorden, onsamenvangende zinnen, of een vage tekstordening komen de duidelijkheid niet ten goede.

Duidelijkheid heeft als enig nadeel, dat het de aantrekkelijkheid van een tekst negatief kan beïnvloeden. De stijldeugd passendheid is volgens Braet een van de belangrijkste (Braet, 2007). Zoals hierboven al beschreven was, de tekst moet bij het publiek passen. Maar volgens Braet moet het ook bij de schrijver, het genre, het onderwerp, bij het deel van het betoog en de tekst passen. Een verandering van stijl midden in de tekst is niet passend, of een tekst vol jargon bij een publiek dat dat niet kent, etc. Wanneer hier iets mis gaat, zal het publiek de tekst links laten liggen. De laatste stijldeugd is aantrekkelijkheid. Wanneer een schrijfstijl aantrekkelijk is, zal die lezers aantrekken, maar bovenal ook vasthouden.

Braet verdeelt aantrekkelijkheid in twee onderdelen: beeldspraak en stijlfiguren in engere zin. Bij beeldspraak wordt de betekenis van een woord overgedragen naar de zaak waarnaar het verwijst. Bekende onderdelen daarvan zijn de metafoor en de metonymie. Bij een metafoor wordt een beeld geschilderd, dat naar een bepaalde zaak verwijst. Het heeft vaak een overeenkomst met wat men bedoelt. Een metonymie lijkt hier op, maar verwijst naar de nabijheid van de maker en het gemaakte. Naast beeldspraak noemde Braet dus ook stijlfiguren in engere zin. Dit zijn stijlfiguren die afwijken van het dagelijkse taalgebruik door hun formulering. Afhankelijk van de figuur gaat het meer om de betekenis van een uitspraak, of de woord- of zinsvorm.

In zijn boek heeft Braet een lijst opgesteld met vijftig stijlfiguren die veel gebruikt worden op dit moment. Goldhoorn (2011), Van Elburg (2011) en Wackers (2008) hebben hun stijlmodel op deze lijst van figuren gebaseerd en dit onderzoek ook, aangezien het op hun onderzoeken voortborduurde. Braet, Goldhoorn, Wackers en Van Elburg verdeelden de stijlelementen onder naar functie. De stijlfiguren werden ingedeeld in de categorieën expressief, sociaal, diverterend, preferentieel en appellerend. Deze indeling is door Braet ontwikkeld. Zowel Braet als Goldhoorn, Wackers en Van Elburg voegden alleen een kanttekening toe: sommige stijlfiguren passen in meerdere functies en zijn daarmee multifunctioneel. De figuren worden dus, ondanks dat ze aspecten van meerdere functies hebben, onderverdeeld bij de functie die het meest toepasselijk is. In het schema hieronder zijn deze functies kort samengevat, zoals ze omschreven zijn in Braet.

Figuur 12: Overzicht van de functies van Stijlfiguren volgens Braet (2007)

Functie	Omschrijving
Expressief	Expressieve figuren kunnen emoties worden uitgedrukt. Ook kan een schrijver zijn eigen imago of dat van een ander positief of negatief neerzetten.
Sociaal	Sociale figuren leggen de nadruk op de relatie tussen de schrijver en zijn lezers.
Diverterend	Diverterende figuren zijn vaak uitingen met een amuserend element.
Referentieel	Referentiele figuren geven op een subjectieve manier informatie over een bepaald onderwerp of persoon, om te emotioneren.
Apellerend	Via appellerende figuren kan de schrijver de lezer aanspreken. Ze doen een beroep op het publiek.

Vanuit deze indeling hebben Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011) hun stijlmodel ingedeeld. Het model dat in de volgende paragraaf wordt geïntroduceerd, maakt ook gebruik van deze indeling.

5.2 Het stijlmodel

In deze paragraaf wordt het gebruikte stijlmodel toegelicht. Hierbij wordt getracht om een model samen te stellen, waarmee de stijl van de kinderkranten objectief gemeten kunnen worden. Met dit model worden ruim 120 artikelen getoetst. Om het overzicht te bewaren, is dit stijlmodel gebaseerd op de hierboven genoemde stijldeugden: correctheid, duidelijkheid, passendheid en aantrekkelijkheid. Dit model focust zich op aantrekkelijkheid en duidelijkheid. Het is niet relevant om hier te toetsen op correctheid. De artikelen zijn door journalisten geschreven en gecontroleerd door een eindredacteur. Zelfs dan zullen er misschien wat kleine taalfouten te vinden zijn, maar voor dit onderzoek naar stijl is het weinig interessant. Onderzoek naar dit aspect zal vooral gaan om het tellen van taalfouten en foute zinsconstructies. Zoals hierboven al omschreven staat, valt correctheid alleen op als er niet aan voldaan wordt. Passendheid valt hier ook moeilijk te meten, maar deze stijldeugd is, zoals Van Elburg (2011) beargumenteert, als het goed is, al aanwezig. Daarnaast overlapt passendheid met aantrekkelijkheid en duidelijkheid.

Duidelijkheid is een belangrijk onderdeel in dit onderzoek. Een duidelijke tekst bevat geen vage woorden en de zinnen mogen niet te lang zijn. Vooral als het gaat om kinderen is dit een belangrijke stijldeugd, omdat ze de taal nog niet goed beheersen. Duidelijkheid wordt gemeten aan de hand van verschillende kenmerken:

- De gemiddelde berichtlengte van het artikel
- De gemiddelde woordlengte in het artikel
- De gemiddelde zinslengte van het artikel
- De gemiddelde lengte van de kop.

- Het noemen van instanties.
- Het gebruik van Engelse woorden en/of buitenlandse woorden.
- Het gebruik van moeilijke woorden.
- Het aantal tussenkoppen.

De lengte van een bericht, een woord of een zin kan aantonen hoe moeilijk of makkelijk een tekst te lezen is. Hier geldt vaak, hoe langer, hoe moeilijker. Dat geldt ook voor de koplengte van de twee kranten, die hier wordt geteld. De kopanalyse die hier wordt uitgevoerd is vergelijkbaar met die van Van Elburg (2011). Zowel Goldhoorn (2011) als Van Elburg (2011) onderzochten het noemen en/of verwijzen naar van instanties. Namen van bedrijven of instituten vallen hieronder, bijvoorbeeld de KLM, Kamer van Koophandel, etc. Goldhoorn (2011) toonde aan dat instanties vaak moeilijk te begrijpen zijn voor kinderen, omdat ze vaak abstract zijn en moeilijk voor te stellen. Toch geven de redacteurs aan dat ze, wanneer ze een instantie gebruiken, die zo goed mogelijk willen toelichten. Dit draagt bij aan het tekstbegrip. Daarom wordt hier gekeken naar instanties die toegelicht worden en wanneer een instantie genoemd wordt zonder uitleg. Deze laatste zou het tekstbegrip bemoeilijken.

Moeilijke woorden hebben ook een negatief effect op het tekstbegrip van kinderen, dus die worden ook onderzocht. 'Engelse woorden' vormen samen met 'buitenlandse woorden' een categorie, omdat er in Rotterdam ook nog wel eens straattaal wordt gesproken: een taal vermengd met veel Engelse, maar ook anderstalige woorden. Hoewel de redacteurs aangaven deze woorden zo min mogelijk wilden gebruiken, is het interessant om dit gegeven toch onder de loep te nemen. De categorie van Engelse/Buitenlandse woorden is an sich problematisch, omdat kinderen soms van jongs af aan al in aanraking zijn met sommige woorden en andere buitenlandse woorden zijn erg ingeburgerd in onze taal, maar, zoals Goldhoorn beargumenteerde, kunnen Engelse en Buitenlandse woorden toch lastig om te lezen zijn, omdat de uitspraak anders is. Daarnaast geven veel basisscholen pas engelse les in groep 7. Om toch in kaart te brengen in hoeverre sommige engelse woorden ingeburgerd zijn in onze taal, wordt getoetst of ze voorkomen in de Dikke van Dale.

Een nieuw onderdeel in dit stijlmodel is het gebruik van tussenkoppen. Volgens Kussendrager & Van der Lugt (2005) kunnen tussenkoppen een tekst aantrekkelijker maken. Ze zijn bedoeld om de aandacht van de lezer te trekken en geven aan dat er een interessante passage volgt. Tussenkoppen brengen wit en dus rust in een artikel en maken de pagina levendiger. Deze mening wordt gedeeld door Asbreuk & de Moor (2007). Zij voegen toe dat tussenkoppen de lezer nieuwsgierig houden. Burger & de Jong voegden hier nog aan toe dat tussenkoppen de tekst laten ademen en voor structuur zorgen. Kortom, voldoende argumenten om de aanwezige tussenkoppen te onderzoeken. Aangezien het onderzoek anders te grootschalig zou worden, is hier alleen het aantal tussenkoppen geteld, en niet de gemiddelde (woord)lengte. Daarnaast bestaan tussenkoppen meestal uit enkele woorden, waardoor het waarschijnlijk geen zin heeft om naar stijlfiguren te zoeken bij tussenkoppen.

Naast duidelijkheid ligt hier ook de aandacht op aantrekkelijkheid. Dit wordt gemeten door in dit stijlmodel verschillende stijlfiguren op te nemen. De stijlfiguren die hierin staan, zijn afkomstig van

Braet (2007), die de vijftig meest voorkomende stijffiguren categoriseerde. Dit vormde ook de basis van de modellen van Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011). Zij hebben de definities scherper gemaakt en verschillende keuzes tussen de stijffiguren gemaakt. Van Elburg (2011) voegde bijvoorbeeld enkele stijffiguren samen, waaronder spreekwoord/uitdrukking/zegswijze en gezegde. Ondanks dat dit model zich vooral baseerde op het model van Van Elburg (2011), wanneer het ging om de definities, zijn er ook onderdelen van het model van Goldhoorn (2011) verwerkt, omdat zij een corpus van Kidsweek behandelde en Van Elburg artikelen van 7Days en andere kranten analyseerde. In het onderzoek van Van Elburg behoorden kinderen tot 12 jaar niet tot de doelgroep.

Stijffiguren die gemiddeld per 1000 woorden minder dan 2 keer terug kwamen in het Kidsweekcorpus van Goldhoorn (2011), zijn weggelaten. Daarnaast zijn enkele andere stijffiguren niet meegenomen, omdat de definitie moeilijk te bepalen was. Hierdoor zijn onomatopée, sententie, allusie, woordspeling, ironie/sarcasme, litotes, anekdote, afkorting, paradox, metonymie, assonantie, perifrasede, retorische vraag, hyperbool, neologisme, herhaling, enumeratie, evidentie, voorbeeld en anthithese niet meegenomen. De interviewvraag die Van Elburg (2011) bij het stijlelement 'vraag' heeft toegevoegd, is niet overgenomen, omdat de geanalyseerde artikelen nieuwsverhalen betreffen en geen interviews, waardoor verwacht wordt dat die stijffiguur niet aangetroffen zal worden. Voor de rest wordt gebruik gemaakt van de figuren die Van Elburg heeft samengevat, waaronder Spreekwoord/Uitdrukking/zegswijze/gezegde. Het kan gebeuren dat een metafoor onder deze categorie kan vallen, bijvoorbeeld: 'ging er als een haas vandoor'. Aangezien deze beeldspraak zo ingesleten is in onze taal, valt het onder een gezegde. Nieuw in dit model is, dat ellips en tussenwerpsel zijn samengevoegd, omdat de betekenis van deze twee bijna identiek is: het zijn korte tussenzinnetjes of woorden zonder persoonsvorm en/of onderwerp die de tekst spreektaaliger maken. Een tussenwerpsel is vaak korter dan een Ellips, maar verder zijn ze hetzelfde.

Naast de stijffiguren die afkomstig zijn van het boek van Braet, is er ook stijffiguur toegevoegd die afkomstig is van Goldhoorn. Zij trof deze figuur aan die specifiek in haar Kidsweekcorpus voorkwam: 'kindertaal.' Zij omschreef het als:

Sommige woorden of uitdrukkingen worden doorgaans alleen gebruikt in communicatie met kinderen. Dit gebeurt meestal als het volwassen synoniem te moeilijk is, of als de situatie te ingewikkeld is om gedetailleerd uit te leggen. Voorbeelden hiervan zijn de termen 'juf' en 'meester' voor leraren of docenten en 'baas' voor directeur of lijsttrekker (Goldhoorn, 2011, p. 81)

In het stijlmodel wordt deze figuur ook toegevoegd om te toetsen in hoeverre dit specifieke taalgebruik gebruikt wordt. In het model valt 'Kindertaal' onder 'sociale figuren', want het legt nadruk op de relatie tussen de schrijver en zijn lezers. De schrijver past zijn woordgebruik aan zijn lezers aan.

Deze figuur heeft overeenkomsten met de stijffiguur 'synoniem', maar Goldhoorn maakt hier dus een verschil tussen een 'volwassen synoniem' en een 'synoniem dat gebruikt wordt in communicatie met kinderen'.

Figuur 13:**Stijlmodel**

Onderzoeksvraag: *Wat zijn de stilistische verschillen en overeenkomsten tussen de kinderkranten Jong010 en Kidsweek?*

Duidelijkheid

Stijlmiddel	Omschrijving	Bron	Soort bron
Berichtlengte	Langere berichten kunnen moeilijker zijn om te lezen	Goldhoorn (2011) Interviews redactieleden Stegeman, L. & Hoogensteijn M. (2011) Wackers (2008) Van Tilburg (2013)	WL AL WL AL
Engels/ buitenlands woord	Engelse woorden kunnen een tekst moeilijker maken.	Goldhoorn (2011) Interviews redactieleden Van Elburg (2011) Stegeman, L. & Hoogensteijn M. (2011) Van Tilburg (2013)	WL WL AL AL
Instantie noemen	Het gebruik van een instantie in een tekst kan de tekst moeilijker maken.	Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Interviews redactieleden Van Tilburg (2013) Wackers (2008)	WL WL AL WL
Koplengte	Een kop moet niet te lang zijn.	Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011)	AL WL
Moeilijk woord	Moeilijke woorden kunnen het tekstbegrip in de weg staan, ook al onderstrepen niet alle onderzoeken die Bos-Aanen et al (2001) bekeken hebben dat. Toch vermeldt de advies literatuur en AVI dat jonge kinderen toch moeite kunnen hebben met moeilijke woorden.	Avi Bos-Aanen et al (2010) Daniels (2001) Goldhoorn (2011) Guldemond (2011) Interviews redactieleden Stegeman, L. & Hoogensteijn M. (2011) Van Tilburg (2013)	WL AL WL WL AL AL
Tussenkoppen, aantal	Tussenkoppen kunnen een tekst opdelen en overzichtelijker maken.	Asbreuk & de Moor (2007) Burger & De Jong (2008) Kussendrager & van der Lugt (2005)	AL AL AL
Woordlengte	Langere woorden zijn vaak moeilijker om te lezen	AVI Goldhoorn (2011)	WL
Zinslengte	Langere zinnen kunnen ingewikkelder zijn om te lezen dan korte zinnen. Daarom is het advies om vooral korte zinnen te gebruiken.	Bos-Aanen et al (2010) Burger & De Jong (2008) Goldhoorn (2011) Peeters (2007) Stegeman, L. & Hoogensteijn M. (2011) Van Tilburg (2013) Wackers (2008)	WL AL WL WL AL AL WL

Aantrekkelijkheid: stijlfiguren**1. Expressieve figuren**

Stijlfiguur	Omschrijving	Bron	Soort bron

Accent aigu (spreektaal)	Toevoeging van een accent dat meer nadruk aan een woord geeft (bijv. héél véél)	Goldhoorn (2011) Van Elburg	WL WL
Exclamatie / Uitroepteken	Pathetische uitroep die meer nadruk geeft aan een zin, aangegeven door een uitroepteken (!). Moet niet teveel gebruikt worden. Kan een tekst spreektaalig en persoonlijk maken.	Braet (2007) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL AL WL WL WL
Metafoor/metoniem/vergelijking	Beeldspraak waarbij de betekenis van een woord op basis van gelijkenis wordt overgedragen naar de zaak waarnaar het verwijst.	Bos-Aanen et al. (2001) Braet (2007) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	WL AL AL WL WL WL

2. Sociale figuren

Stijlfiguur	Omschrijving	Bron	Soort bron
Ellips/Tussenwerpsel (spreektaal)	Korte (tussen)zin zonder onderwerp of persoonsvorm die een tekst een spreektaaliger karakter geeft.	Braet (2007) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL WL WL WL
Lezersinclusieve 'we'	Het gebruik van 'we' en varianten voor de schrijver en lezer samen, waarbij beiden als onderdeel van dezelfde groep worden gezien. Kan een band scheppen tussen de lezer en schrijver.	Braet (2007) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL AL WL WL WL
Kindertaal	Versimpelde woorden en uitdrukkingen die alleen gebruikt worden in de communicatie met kinderen, wanneer een synoniem te moeilijk is, of de situatie te ingewikkeld.	Goldhoorn (2011)	WL
Spreekwoord/Uitdrukking/zegswijze/gezede	Min of meer vaste combinatie van woorden die samen met een min of meer vaste betekenis. Zijn vaak verhelderend, maar clichématig taalgebruik wordt wel afgeraden. Onder uitdrukkingen vallen ook metaforen die volledig ingesleten zijn.	Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL WL WL WL

3. Diverterende figuren

Stijlfiguur	Omschrijving	Bron	Soort bron
Humor	Een grap waar de lezer om kan lachen, ook een grappige anekdote of manier van zeggen.	Burger & de Jong (2009) Costera Meijer (2006) Daniels (2001) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Matthews (2010) Wackers (2008)	AL WL AL WL WL WL WL
Raadsel	Prikkelende opgave waarvan de lezer het antwoord moet raden. Maakt nieuwsgierig. Koppen kunnen ook een raadselachtig karakter hebben zonder dat er van een raadsel sprake is. Vaak in de vorm van een vraag.	Braet (2007) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL AL WL WL WL
Rijm	Alliteratie: klankgelijkheid van beginklanken	Braet (2007) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL AL WL WL WL
Spanningspuntjes	Drie puntjes aan het einde van een zin om zo een onbekende afloop te suggereren en/of spanning te creëren...	Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	AL WL WL WL

4. Referentiële figuren				
Stijlfiguur	Omschrijving	Bron	Soort bron	
Citaat	Een uitspraak of tekst van iemand anders wordt letterlijk aangehaald. Alles tussen twee aanhalingstekens is een citaat.	Bos-Aanen et al. (2001) Burger & de Jong (2009) Van Elburg (2011)	WL AL WL	
	Persoonlijk maken: Toevoeging van voornamen en citaten in de eerste persoon.	Goldhoorn (2011) Wackers (2008)	WL WL	
Verkleinwoord	Een verkleinende uitdrukking door toevoeging van -je.	Van Elburg (2011) Goldhoorn (2011)	WL WL	
5. Appellerende figuren				
Stijlfiguur	Omschrijving	Bron	Soort bron	
Directe aanspreking	Door middel van 'je' of 'u' en varianten als 'bedenk eens' wordt de lezer aangesproken in de tekst.	Bos-Aanen et al. (2001)	WL	
		Braet (2007)	AL	
		Burger & de Jong (2009)	AL	
		Van Elburg (2011)	WL	
		Goldhoorn (2011)	WL	
Vraagfiguur	Stijlfiguren waarbij gebruik gemaakt wordt van vragen. Vraagfiguren in een tekst zorgen dat de lezer zijn aandacht erbij houdt.	Wackers (2008)	WL	
		Braet (2007)	AL	
		Burger & de Jong (2009)	AL	
		Van Elburg (2011)	WL	
		Goldhoorn (2011)	WL	
Subjectie: Een vraag die door de schrijver zowel opgeroepen als beantwoord wordt.	Vraag: De schrijver stelt een vraag die niet retorisch is, maar die ook niet direct beantwoord wordt. Het antwoord kan later volgen, maar hoeft niet.	Wackers (2008)	WL	
				Quaestie: Een reeks van vragen. (Bevat dus een of meer van de hierboven genoemde vraagsoorten.)

5.3 Corpus

Om Jong010 en Kidsweek te vergelijken heb ik tijdens mijn stage een corpus verzameld. Dit bestaat uit 60 artikelen uit Jong010 en 60 uit Kidsweek. De artikelen uit Kidsweek zijn verzameld uit de archieven van Kidsweek, waarin zowel de Word-documenten als de definitieve pdf-versies van de kranten zijn opgeslagen. Van Jong010 zijn de artikelen afkomstig van de website, waar alle kranten die op papier uitgekomen zijn digitaal staan. Aan de hand van de pdfen en printscreens, zijn deze artikelen naar Word geconverteerd.

Het was een uitdaging om een corpus samen te stellen van deze twee kranten, op zo'n manier dat deze artikelen makkelijk te vergelijken zijn. Er zijn echter de nodige verschillen tussen de twee kranten, waardoor de corpusselectie in eerste instantie problematisch was. Jong010 komt maandelijks uit, en Kidsweek wekelijks. In het schooljaar 2012/2013 zijn er bij Jong010 27 kranten uitgekomen en bij Kidsweek zijn er 40 kranten uitgekomen. Bij de kranten van Jong010 zijn er sinds maart meerdere versies uitgekomen, gericht op de verschillende wijken. Dit betekent dat er in een maand meerdere kranten uitkwamen, die enkele pagina's gemeen hadden, en enkele pagina's specifiek gericht op de betreffende wijk. In een gemiddelde Kidsweek staan 48 artikelen, in die van Jong010 24. Aangezien Jong010 vooral regionaal Rotterdams nieuws behandelt, en Kidsweek zich focust op landelijk nieuws, zowel binnen als buitenland, was het ook niet mogelijk om te selecteren op gedeelde onderwerpen.

Om toch een goed vergelijkbaar corpus bij elkaar te krijgen, focust dit onderzoek zich op één genre: nieuwsverhalen. Het voordeel van dit genre is, dat de artikelen van een redelijke lengte zijn en zo goed met elkaar vergeleken te worden. Een ander voordeel is, is dat het artikel geen aangeleverde, onbewerkte content is van een persbureau. Dit zou niet representatief zijn voor de stijl van een krant. Bij interviews bestaat de mogelijkheid dat de stem en of de stijl van de geïnterviewde naar voren komt, in plaats van de stijl van de krant.

Maar wat is een nieuwsverhaal precies? Om een goed onderscheid te maken tussen nieuwsverhalen en andere artikelen, worden de criteria gebruikt van een nieuwsverhaal, zoals die omschreven zijn in Kussendrager & Van der Lugt:

1. In een nieuwsverhaal komen de vijf w's en de h voor.
2. Een nieuwsverhaal heeft een nieuwslead en is ooprolbaar.
3. Een nieuwsverhaal wordt geschreven in een zakelijke stijl.
4. Een nieuwsverhaal wordt vaak vanachter het bureau gemaakt aan de hand van telefonische nieuwsgaring; bij een follow-up soms aangevuld met een enkel vraaggesprek ter plekke en/ of eigen observatie (maar dan gaat het lijken op een interview of verslag).
5. In een nieuwsverhaal kunnen verschillende tijden door elkaar worden gebruikt.
6. Een nieuwsverhaal is objectief.
7. De aanleiding wordt genoemd.
8. Een nieuwsverhaal bevat doorgaans citaten. Elke alinea behandelt één onderwerp.
9. Wanneer het een follow-up betreft, wordt de voorgeschiedenis kort samengevat. De selectie is afhankelijk van de doelgroep van de krant. (Kussendrager & Van der Lugt, 1997, p. 232)

De artikelen uit dit corpus voldoen niet aan alle criteria. De derde criteria is bijvoorbeeld problematisch. Artikelen in een krant voor kinderen zijn niet per definitie zakelijk. Dat werkt het tekstbegrip niet in de hand en kan ervoor zorgen dat de jonge lezer afhaakt. Daarnaast is natuurlijk de vraag wat een zakelijke stijl precies is. Een ander discutabel onderdeel is 6, objectiviteit. Dat is een discussiepunt binnen de journalistiek, maar het valt ook niet altijd toe te passen op artikelen voor kinderen. Veel redacteurs proberen bijvoorbeeld een artikel positief te eindigen, of met een hoopvolle noot. (Zoals ze aangaven in de interviews) 'om te voorkomen dat kinderen bang worden'. Dit kan er al voor zorgen dat de artikelen niet onder 'objectief' vallen en een bepaalde kleur hebben. Daarom worden de punten 3 en 6 niet meegenomen in de selectie van de artikelen.

Om een ruim corpus te krijgen, is er gekozen voor nieuwsverhalen uit het schooljaar 2012/2013. Het voordeel hiervan is ook, dat ik in de zomer van 2013 stage liep bij Kidsweek en de verschillende interviews heb gehouden. Alle geselecteerde artikelen zijn geschreven voor die periode, dus zo is zeker dat de gesprekken en interviews geen invloed hebben gehad op het onderzochte corpus. Van Kidsweek zijn elke maand willekeurig twee kranten gepakt, waaruit enkele nieuwsverhalen zijn geselecteerd, tot het benodigde aantal was bereikt. Bij Jong010 was het nodig om uit bijna elke krant een nieuwsverhaal te kiezen, om aan hetzelfde aantal te komen. Het voordeel was hier dat er meer artikelen van Jong010 onder nieuwsverhalen vielen dan in een editie van Kidsweek.

Aangezien Kidsweek meer pagina's heeft, is er ook meer ruimte in de krant voor korte berichten en artikelen die vallen in een format als o.a. een balk, columns, recensies, films op tv, beeldpagina's en grote winacties, etc. Jong010 heeft ook verschillende kleinere artikelen, moppen en ingezonden brieven, maar focust zich toch vooral op het nieuws zelf.

In het corpus van Kidsweek, zijn de meeste nieuwsverhalen afkomstig uit de pagina's Binnenland, Jij in 't nieuws, Buitenland, Sport en de Voorpagina. Het aantal artikelen afkomstig van elke pagina komt bijna overeen. Daarnaast zijn er nog enkele artikelen afkomstig van de cultuurpagina's, maar die zijn wat minder vertegenwoordigd, omdat er op die pagina's vaak meer recensies, columns, verslagen en interviews te vinden zijn. Om ervoor te zorgen dat de artikelen niet telkens van dezelfde redacteur afkomstig zijn, is er ook gelet op de schrijvers van de artikelen. Ruim 19 redacteurs komen in het corpus van Kidsweek voor. Enkele wat meer dan de anderen, omdat sommige redacteurs vrij vast zitten aan hun eigen pagina en anderen meer verspreid artikelen schrijven. Bijvoorbeeld Caroline Plasschaert komt vaker terug, omdat zij bijna helemaal verantwoordelijk is voor de sportpagina. Sytse Wilman en Annemieke Ruggenberg komen terug in dit corpus, maar Jacqueline d'Ancona niet, omdat ze in de betreffende periode niet voor Kidsweek heeft geschreven.

In het corpus van Jong010 is net als bij Kidsweek zoveel mogelijk geprobeerd om een representatief corpus te verzamelen. De artikelen zijn verspreid uit de verschillende rubrieken genomen. Doordat er meerdere pagina's zijn die over Rotterdam en de betreffende buurt waarop de krant gericht is, zijn daar meer artikelen uit genomen. Vanaf maart 2013 kregen meer wijken hun eigen Jong010. Veel van de maandelijkse content was gedeeld, maar elke wijk had zijn eigen unieke voorpagina en de pagina's gericht op die wijk. Daarom is er zo'n 23% van het corpus afkomstig van de voorpagina. De artikelen die in het corpus opgenomen zijn, zijn geschreven door ruim 12 verschillende redacteurs, dus hier zit ook een ruime spreiding in. Enkele redacteurs komen meer voor dan anderen, omdat die blijkbaar meer content aanleverden voor Jong010. Een van de uitspringers is daarbij eindredacteur Thomas de Leeuw. De rest van de samenstelling laat zien dat Jong010 werkt met een pool van freelance schrijvers. De ene auteur komt de ene maand vaker terug dan de ander en sommige redacteurs schreven vooral voor een bepaalde pagina. Alle drie de geïnterviewde (eind)redacteurs en Kidsweekredacteur Annemieke Ruggenberg komen terug in dit corpus.

5.4 Hypothesen

Dit onderzoek moet inzicht geven in de stijlverschillen en overeenkomsten tussen de twee kinderkranten Jong010 en Kidsweek. Uit de besproken wetenschappelijke- en adviesliteratuur zijn er verschillende adviezen naar voren gekomen die wel of niet toegepast zouden moeten worden wanneer het gaat om schrijven voor de jeugd. Hier komt alleen niet naar voren wat de verschillen zouden kunnen zijn tussen een landelijke krant als Kidsweek en een regionale krant als Jong010 die dezelfde doelgroep behandelen. De verwachtingen die hier zijn opgesteld zijn dus alleen gebaseerd op de uitingen van de verschillende (eind) redacteurs van de betreffende kranten in de interviews en de specifieke omschrijvingen in de richtlijn van Jong010 en het stijlboek van Kidsweek. Aangezien dit

onderzoek vooral focust op de stijldeugden duidelijkheid en aantrekkelijkheid, komen die ook terug in de hypothesen. De hoofdhypothese die hier naar voren komt is:

Jong010 bevat minder stijlfiguren dan Kidsweek en is daarmee duidelijker om te lezen, maar minder aantrekkelijk dan Kidsweek.

Daarnaast zijn er enkele deelhypotesen geformuleerd die specifiek ingaan op enkele stijlfiguren:

- In Kidsweek komen meer citaten in de kop voor dan bij Jong010, maar Jong010 heeft meer citaten in de tekst dan Kidsweek.
- Exclamaties zullen meer voorkomen in Kidsweek dan in Jong010, omdat in de richtlijn van Jong010 staat dat zij liever exclamaties vermijden.
- Kidsweek bevat meer Engelse woorden dan Jong010, aangezien Jong010 die wil vermijden en Kidsweek die (oogluikend) toestaat, omdat er in sommige artikelen niet aan te ontkomen valt.
- Jong010 noemt meer instanties dan Kidsweek, aangezien Kidsweek deze zo veel mogelijk probeert te vermijden.

5.5 Methodes

Aan de hand van het bovenstaande stijlmodel zijn de 120 artikelen geanalyseerd. Elk artikel werd geconverteerd naar een tabel met twee kolommen. In de eerste kolom zijn alle zinnen opgenomen. Elke zin kreeg zijn eigen rij. In de tweede kolom is ruimte om de stijlmiddelen te noteren die per zin voorkomen.

Wanneer het gaat om de punten die onder duidelijkheid in het stijlmodel vallen, zijn er enkele keuzes gemaakt. Bij de berichtlengte, zijn de koppen niet meegerekend omdat ze apart worden geanalyseerd, zoals Van Elburg (2011) heeft gedaan. De gemiddelde zinslengte is berekend door het aantal zinnen te delen door de hoeveelheid woorden van het artikel. De gemiddelde woordlengte is hier gemeten door het aantal tekens in het bericht (exclusief spaties) te delen door het aantal woorden. Dit is allemaal uitgevoerd aan de hand van Word 2013. De tussenkoppen zijn wel meegerekend wanneer het gaat om de lengte van het artikel, omdat ze niet in elk artikel aanwezig zijn, maar wel een grote rol spelen wanneer het gaat om de lengte van het artikel. Bij elk artikel is de naam van de schrijver verwijderd, plus het woordje 'door'. Hoewel de lengte van de naam van de betreffende redacteur die het artikel geschreven heeft, hoogstwaarschijnlijk geen significante invloed heeft op de gemiddelde lengte van het artikel, is dit voor de zekerheid toch niet meegenomen.

Om het onderzoek betrouwbaar te maken, is er een tweede codeur gebruikt. Charlotte Goldhoorn was hier beschikbaar voor. Zij kreeg 20 artikelen om te analyseren, 10 van Jong010 en 10 van Kidsweek, wat daarmee 16,67% is van het totaal aantal artikelen. Aangezien dit stijlmodel grotendeels gebaseerd was op haar stijlmodel, was het niet nodig om haar nog specifiek te trainen. In het

volgende deelopkopje komen de verschillen en overeenkomsten aan bod die zijn ontdekt door de twee resultaten naast elkaar te leggen.

De resultaten van de analyse werden eerst in Excel verwerkt, alvorens ze in SPSS werden ingevoerd. Van elk artikel werd de verschillende stijlfiguren genoteerd. Daarna zijn ze in SPSS ingevoerd. Hier is uiteindelijk tweezijdig getoetst (independent samples t-test), aangezien twee onafhankelijke groepen (Jong010 en Kidsweek) met elkaar vergeleken worden. Hoewel er wel hypothesen zijn dat er de twee kranten op verschillende punten van elkaar verschillen, zijn deze niet sterk genoeg om er van tevoren ervan uit te gaan dat er ook een significant verschil is tussen de twee kranten. De hypothesen die hierboven genoemd zijn, zijn vooral gebaseerd op de interviews en de stijlgidsen, waardoor ze niet sterk genoeg staan om eenzijdig te toetsen.

5.6 Toelichting verschillen en overeenkomsten tweede codeur

Goldhoorn stelde zich beschikbaar als tweede codeur. Ze kreeg 20 artikelen opgestuurd met het analysemodel dat voor dit onderzoek is samengesteld. Hier worden de overeenkomsten en verschillen tussen de analyses van de eerste en tweede codeur getoond en de resultaten die daaruit zijn voortgekomen.

Nadat de eerste codeur (Cathinca van Sprundel) en de tweede codeur (Charlotte Goldhoorn) alle twintig artikelen geanalyseerd hadden, zijn de resultaten naast elkaar gelegd. Wanneer beide codeurs dezelfde stijffiguur op dezelfde plaats in het artikel hadden genoteerd, een overeenkomst dus, werd er een 1 genoteerd. Wanneer de ene codeur een stijffiguur noteerde en de ander niet, kreeg de ene codeur een 1 en de ander een 0. Deze resultaten zijn per stijffiguur in excel ingevoerd, waarna ze in excel zijn verwerkt. In *Methoden voor journalism studies* van Koestenruijter & Van hout (2014), wordt aangeraden om deze gegevens te verwerken op de website <http://dfreelon.org/utills/recalfront/recal2/>. Recall2 is een online tool, waarbij intercodeursbetrouwbaarheid voor nominale getallen gemeten kunnen worden. Hierbij worden 'Scotts pi', 'Cohen's Kappa' en 'Krippendorffs Alpha' berekend. Dit zijn verschillende maten om intercodeursbetrouwbaarheid te meten. De resultaten zijn in onderstaand schema verwerkt, hier staat het percentage overeenkomst, de verschillende maten en het totaal aantal genoteerde stijffiguren.

Figuur 14 Overzicht stijffiguren en hun overeenkomsten tussen de eerste en tweede codeur.

Stijffiguur	Percentage overeenkomst	Scott's Pi	Cohen's Kappa	Krippendorffs Alpha	Totaal aantal
Buitenlandse woorden	100%	Ongedefinieerd ¹⁰	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	5
Spanningspuntjes	100%	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	1
Exclamatie	100%	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	28
Citaat	100%	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	Ongedefinieerd	72
Verkleinwoord	97.9%	-0.011	0	0	47

¹⁰ Wanneer de codeurs 100% met elkaar overeen kwamen, konden deze maten niet berekend worden.

Persoonlijk maken	95.4%	-0.023	-0.023	-0.02	153
Ellips/Tussenwerpsel	93.3%	-0.034	-0.031	-0.023	45
Engels woord	90.9%	-0.048	-0.042	-0.04	66
Alliteratie	86.7%	-0.071	-0.063	-0.068	181
Moeilijke woorden	82.1%	-0.098	-0.094	-0.078	28
Uitdrukking	80.8%	-0.106	-0.066	-0.085	26
Metafoor	76.2%	-0.135	0	-0.108	21
Directe aanspreking	69.2%	-0.182	0	-0.17	52
Lezersinclusieve we	66.7%	-0.2	0	0	3
Kindertaal	66.7%	-0.2	0	-0.133	9
Instantie	65.2%	-0.211	0	-0.202	66
Humor	63.6%	-0.222	0	-0.167	11
Vraag	60%	-0.25	0	-0.208	15
Raadsel	57,1%	-0.273	0	-0.182	7
Subjectie	54.5%	-0.294	0	-0.235	11
Rijm	50%	-0.333	0	-0.222	6
Accent Aigu	50%	-0.333	0	-0.278	12
Quaestie	33.3%	-0.5	0	-0.25	3
Totaal	84.8%	-0.082	-0.06	-0.082	802

Hoewel 15 van de 22 figuren procentueel een overeenstemming hebben boven de 66,7% en de twee codeurs in totaal in 84,8% van de gevallen tot dezelfde uitkomsten kwamen, zijn de 'Scotts pi', 'Cohen's Kappa' en 'Krippendorffs Alpha' vrij laag en zelfs in de min. Deze maten geven niet alleen de mate van overeenstemming aan, zoals de percentages, maar corrigeren ook in de mate, waarop het toeval kan zijn dat de twee codeurs overeenstemmen. Landis & Koch (1977), geven aan dat een kappa onder de 0,2 vrij 'poor' is. Aan de hand van die interpretatie, vallen deze uitslagen er zwaar onder, met uitzondering van de vier onderdelen die 100% gescoord zijn. Het is door tijdsgebrek niet mogelijk geweest om deze resultaten verder te kunnen onderzoeken of interpreteren. Hoewel de procentuele overeenkomst een zwakkere manier is om intercodeursbetrouwbaarheid te meten, geeft het toch een indicatie over de mate van overeenstemming tussen de twee codeurs.

Enkele figuren scoren qua procentuele overeenkomst vrij laag. Een deel ervan valt te verklaren. Bij instantie was Goldhoorn vrij inconsistent: het ene moment werd een basisschool of voetbalclub wel genoteerd als 'instantie' het volgende moment niet. Daarnaast interpreteerde ze enkele subjecties als vragen. (Bij een subjectie wordt de gestelde vraag beantwoord in de tekst.) Ook zijn woorden met twee accent aigu's, zoals 'één' ook meegeteld onder de stijlfiguur 'accent aigu', omdat zowel een, als twee tekens de nadruk leggen op een woord. Goldhoorn noteerde die niet en dat zorgt voor de grote verschillen tussen de twee codeurs wanneer het gaat om die figuur. In het schema hierboven zijn de tussenkoppen niet meegenomen. Goldhoorn had dit onderdeel niet goed begrepen, en noteerde alle tussenkoppen als ellipsen. Hoewel het inderdaad vaak korte tussenzinnen zijn zonder persoonsvorm en/of onderwerp, dienen ze een heel ander doel. Een ellips maakt een tekst spreektaaliger, een tussenkop maakt een tekst overzichtelijker, want ze staan boven een alinea en zijn vetgedrukt, of hebben een andere kleur. Bij deze figuur had de instructie duidelijker moeten zijn, en is daardoor is het niet mogelijk om de twee codeurs met elkaar te vergelijken. Daarnaast zagen zowel de eerste als

de tweede codeur soms stijlfiguren over het hoofd. Ook werd een stijlonderdeel de ene keer wel geteld en de andere keer niet. De precieze verschillen tussen de eerste en de tweede codeur en de bijbehorende uitleg valt terug te vinden in bijlage 1.

Het feit dat er soms nog stijlonderdelen over het hoofd worden gezien, laat zien dat stijlonderzoek lastig kan zijn. Ook toont het aan dat er over sommige onderdelen nog discussie mogelijk is: tellen basisscholen wel of niet als instantie? Bij hoeveel vragen wordt er gesproken van een quaestie? En wat valt er precies onder humor of raadsel? De percentages laten zien dat daar nog enige twijfel over is.

Daarnaast hebben metafoor en uitdrukking/gezegde soms veel overlap en zijn de grenzen hier in vaag, vooral als het gaat om metaforen die uitgekauwd zijn, waardoor ze onder een uitdrukking vallen. Beide onderdelen behandelen beeldspraak.

Dit onderzoek, deze vergelijking en de onderzoeken van Goldhoorn (2011), Van Elburg (2011) en Wackers (2007) laten zien dat er dus nog zwakke plekken in een model blijven zitten, ondanks dat de definities zijn aangescherpt om ervoor te zorgen dat elk stijlfiguur objectief gescoord kan worden. Dit soort vragen zullen blijven bij dit type stijlonderzoek. Niet alles valt perfect binnen de gestelde definities, waardoor enkele onderdelen op sommige punten nog steeds als experimenteel moeten worden gezien.

Toch laat de tweede codeur zien dat een groot deel van de onderdelen van dit model betrouwbaar gescoord kunnen worden. Door deze manier van werken heeft dit onderzoek zeker aan betrouwbaarheid en herhaalbaarheid gewonnen.

Hoofdstuk 6: Resultaten tekstanalyse

In het vorige hoofdstuk is aangegeven dat ruim 120 artikelen zijn geanalyseerd aan de hand van het stijlmodel dat daar beschreven is. De resultaten van de tekst- en kopanalyse komen in dit hoofdstuk aan bod. Eerst wordt de tekstanalyse behandeld, die verdeeld is in de stijlonderdelen die onder 'duidelijkheid' en de stijlonderdelen die onder 'aantrekkelijkheid' vallen, voordat de resultaten van de kopanalyse getoond worden, die op dezelfde wijze verdeeld zijn. In totaal zijn er tijdens de tekstanalyse 2418 stijlelementen genoteerd, en tijdens de kopanalyse 264 stijlelementen.

Elk stijlonderdeel wordt, net als bij mijn voorgangers Wackers (2008), Goldhoorn (2011) en Van Elburg (2011) gemeten per 1000 woorden, omdat het Kidsweekcorpus in totaal 14.187 woorden bevatte en het Jong010corpus 12.611 woorden. De koppen van Kidsweek bevatten in totaal 244 woorden en Jong010: 233 woorden.

Door deze notering is het ook mogelijk om enkele resultaten en figuren te vergelijken met de resultaten van Charlotte Goldhoorn uit 2011, maar dit komt in het volgende hoofdstuk aan bod. Naast het gemiddelde (M), wordt hier ook de standaarddeviatie (S) getoond. Deze resultaten zijn berekend met het statistiekprogramma SPSS. Om duidelijk aan te geven wat een bepaald stijlmiddel precies inhoudt, wordt indien nodig bij elk stijlonderdeel een voorbeeld gegeven.

Bij elk onderdeel wordt aangegeven of het verschil significant is of niet.

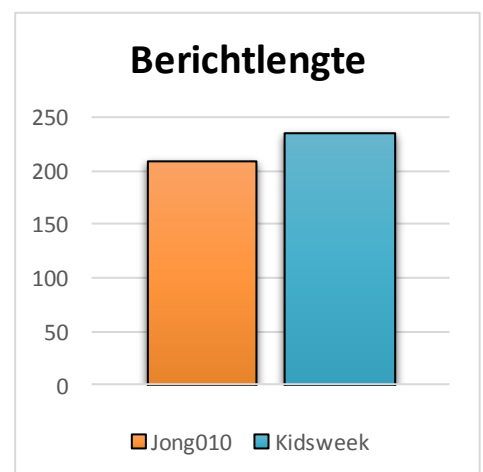
Kortom, in dit hoofdstuk worden alle resultaten weergegeven en toegelicht. De conclusies die uit deze resultaten getrokken kunnen worden en de daarbij behorende aanbevelingen, komen in het volgende hoofdstuk aan bod.

6.1 Duidelijkheid

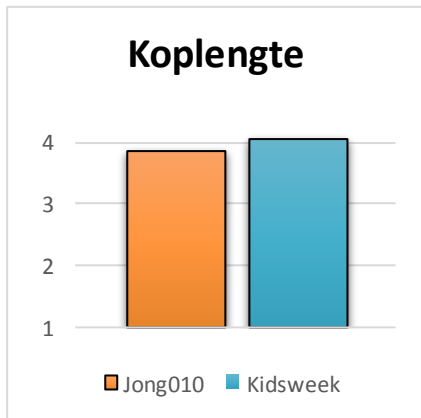
Berichtlengte

In dit onderdeel werd de gemiddelde lengte gemeten van de nieuwsverhalen van Jong010 en Kidsweek. Bij de telling zijn de namen van de schrijvers buiten beschouwing gelaten, maar tussenkoppen zijn wel bij de algehele tekst meegeteld en intro's zijn ook onderdeel van het woordenaantal. In het schema hieronder wordt weergegeven hoe lang de berichten gemiddeld zijn.

De berichtlengte van Jong010 verschilt significant van Kidsweek ($t = -3,455$; $p = ,001$). Kortom, een nieuwsartikel van Jong010 is beduidend korter dan een nieuwsartikel van Kidsweek.

	Jong010	Kidsweek
M	210,18	236,45
S	31,10	49,99

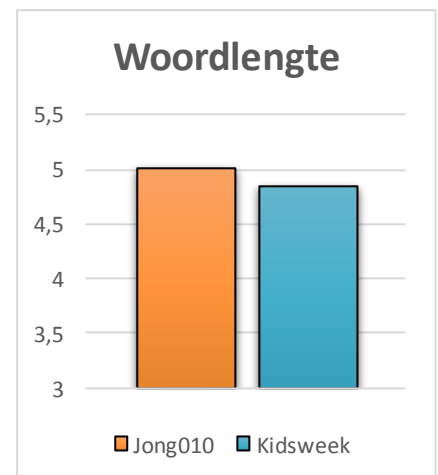
Koplengte

Hier zijn de gemiddelde lengte van de koppen genomen. Kidsweek en Jong010 maakten geen gebruik van onderkoppen, dus het was niet moeilijk om beide te vergelijken. Hoewel de koppen van Kidsweek gemiddeld net iets langer zijn dan die van Jong010, is dit verschil tussen beide kranten niet significant: ($t = -,779$; $p = ,437$).

	Jong010	Kidsweek
M	3,88	4,06
S	1,29	1,28

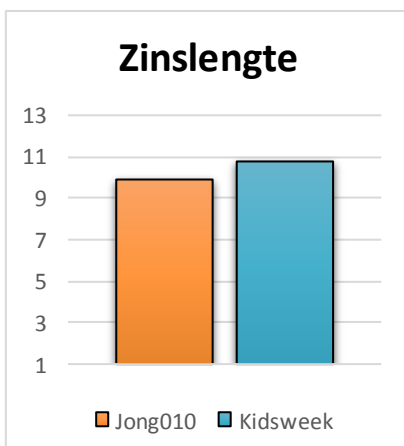
Woordlengte

De woordlengte wordt hier weergegeven met het gemiddeld het aantal letters dat een woord in een artikel van deze kinderkranten bevat. Kortere woorden zijn vaak gemakkelijker om te lezen. Dit is berekend door het aantal tekens (exclusief spaties) in een bericht te delen door het aantal woorden in hetzelfde bericht. Ook hier zit een klein verschil in, de woorden bij Jong010 zijn bevatten gemiddeld meer letters dan die van Kidsweek. Dit verschil is alleen wel significant. ($t = 3,884$; $p = ,000$).

	Jong010	Kidsweek
M	5,01	4,85
S	0,25	0,21

Zinslengte

Bij dit onderdeel wordt de lengte van de zinnen gemeten. Dit aantal is berekend door het aantal woorden van een bericht te delen door het aantal zinnen. De titel en de naam van de redacteur zijn hierin niet meegenomen. In de richtlijn van Jong010 staat dat ze het liefst zinnen hebben van gemiddeld 10 woorden en niet meer dan 15. Dit gemiddelde zit daar dus onder en ook de meeste zinnen zitten daaronder.

Er is wel een significant verschil tussen de twee te meten. Kidsweek gebruikt gemiddeld meer woorden per zin dan Jong010 ($t = -2,934$; $p = ,004$).

	Jong010	Kidsweek
M	9,94	10,81
S	1,31	1,88

Engelse/ buitenlandse woorden

In zowel de artikelen van Jong010 als in die van Kidsweek komen Engelse en Buitenlandse (leen) woorden voor. Die worden hieronder in aparte schema's weergegeven. Engelse woorden zijn hier bijvoorbeeld: happy en style, maar ook fan en show vallen hieronder.

Bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
Na veertig weken circusles was het woensdag 3 april dan eindelijk <u>showtime!</u>	Om <u>Green-Kids Reporter</u> te worden moesten Dyon en Merel auditie doen.

Een deel van deze woorden zijn woorden die veel worden gebruikt en enkelen komen ook voor in het De Dikke Van Dale. Toch hebben deze leenwoorden veelal een andere uitspraak dan gewone woorden en kunnen daardoor toch moeilijker te lezen en te begrijpen zijn, vooral voor jongere lezers. Een deel van deze Engelse (leen)woorden komen ook terug in de Dikke van Dale, omdat ze vrij ingeburgerd zijn. Voorbeelden daarvan zijn o.a. 'kids', DJ, trainen en 'cool'. Zo'n 41% van de Engelse woorden uit Kidsweek konden terug gevonden worden in de Van Dale. Bij Jong010 kon 61% van de Engelse woorden teruggevonden worden in het Nederlands woordenboek. Hieronder staat hoeveel Engelse (leen)woorden terugkwamen per 1000 woorden in het corpus. Hoewel deze gemiddelden wel een verschil suggereren, is dit verschil niet significant: ($t = 1,836$; $p = ,069$).

	Jong010	Kidsweek
M	13,20	8,26
S	0,016	0,012

Daarnaast is ook gekeken of er een verschil is, wanneer alleen de Engelse woorden geteld zouden worden die NIET in de van Dale stonden. Dit verschil is ook niet significant: ($t = ,380$; $p = ,705$). Toch is dit een verschil in onverwachte richting. Hiermee wordt de hypothese weerlegd dat Kidsweek meer Engelse woorden zou hebben dan Jong010.

	Jong010	Kidsweek
M	5,35	4,66
S	0,01	0,009

Hoewel Engelse woorden wel terugkomen in het corpus, zijn buitenlandse (leen)woorden schaarser. Voorbeelden zijn Franse leenwoorden als cadeau, tenue en parcours en Alphe d'Huzes, in een artikel over de universiteit kwamen enkele Latijnse woorden voor en soms enkele buitenlandse titels. Een artikel van Jong010 schoot echter flink uit met ruim 14 buitenlandse woorden. Dit kwam omdat het artikel verhaalde van een Joods jongetje dat Joods nieuwjaar vierde. In het onderstaande schema staan de uitkomsten van het onderzoek, waarbij de gemiddelden worden weergegeven mét het artikel erbij en het gecorrigeerde gemiddelde.

	Jong010	Kidsweek
M	2,65 (gecorrigeerd: 1,7)	0,88
S	0,008 (gecorrigeerd:0,005)	0,003

Met het gecorrigeerde gemiddelde, is het verschil tussen beide kranten niet significant: zonder correctie: ($t = 1,505$; $p = ,135$), met correctie: ($t = 1,138$; $p = ,257$). Toch laten de gemiddelden zien dat Jong010 toch wat meer buitenlandse woorden in dit corpus gebruikte dan Kidsweek, ook al is het verschil niet significant.

Instantie noemen

Zoals Goldhoorn al onderzocht had, kunnen instanties het tekstbegrip vermoeilijken. Onder instanties vallen de namen van organisaties, stichtingen en bedrijven, ook als er staat wat de instantie precies inhoudt: 'de Britse krant Daily Mail', of 'kinderrechtenorganisatie Unicef'. Daarnaast worden samenstellingen ook genoteerd.

Een voorbeeld uit elke krant:

Jong010	Kidsweek
Nu gaat <u>Woonstad Rotterdam</u> het opknappen.	Nee, het is het nieuwe <u>Stedelijk Museum</u> in Amsterdam.

In de artikelen kwam ook nog wel eens een stichting naar voren, waarin het doel van de stichting werd uitgelegd. Bijvoorbeeld bij Jong010 kwam de stichting: *Groenopstraat* langs en bij Kidsweek Stichting *Opkikker*. Hoewel deze benamingen vrij duidelijk aangeven wat het precieze doel is van de stichting, zijn ze wel meegerekend, omdat voor kinderen het causale verband tussen het doel van de stichting en de betreffende actie, of de manier waarop ze in de krant komen, niet altijd duidelijk kan zijn.

Daarnaast zijn basisscholen ook meegeteld als instantie. Opvallend detail is dat bij Jong010 24,6% van alle genoteerde instanties een basisschool was, terwijl dat bij Kidsweek slechts 4,6% was. Dit kan te maken hebben met het feit dat Jong010 meer lokaal nieuws brengt dan Kidsweek.

Wanneer een instantie meerdere keren terugkwam in het bericht, is het ook meerdere keren als instantie meegenomen.

	Jong010	Kidsweek
M	10,75	6,40
S	0,010	0,006

Hier is te zien dat er een verschil is tussen Kidsweek en Jong010. De laatste gebruikt gemiddeld meer instanties dan Kidsweek. Dit verschil is significant: ($t = 2,762$; $p = ,007$). Hiermee wordt dus de hypothese bevestigd dat Jong010 meer instanties noemt dan Kidsweek.

Moeilijk woord

Wat precies een moeilijk woord is, was niet altijd makkelijk te peilen. Een kind met een laag leesniveau kan bepaalde woorden moeilijker vinden dan een kind met een hoog leesniveau. Hier is uitgegaan dat een woord een moeilijk woord is, als ervan verwacht wordt dat een groot deel van de jonge lezers moeite hebben met de betekenis. Hierbij is afgegaan op de eigen ervaring en op de specificaties van Goldhoorn (2011). Daarnaast is als extra check www.zoekeenvoudigewoorden.nl geraadpleegd. Dit is een website met een grote digitale woordenlijst, waar vele eenvoudige, hoogfrequente woorden in zijn opgenomen. Woorden waarvan verwacht werd dat ze moeilijk te begrijpen zouden zijn, zijn hier ingevoerd. Kwamen ze niet voor in de lijsten, dan is de kans inderdaad groot dat het woorden zijn waar kinderen moeite mee hebben. Wanneer een moeilijk woord wordt uitgelegd in de tekst, wordt het na de uitleg niet meer als moeilijk woord meegenomen.

Moeilijke woorden die hier geturfd zijn, zijn bijvoorbeeld: hooggeacht, concours, officieel, ammoniak, veganistisch, expositie, ontvangstapparatuur.

Jong010	Kidsweek
Het enthousiasme van de kinderen voor de actie was groot, zegt <u>initiatiefneemster</u> Pamel van Welkom in Spangen.	Ook had ik nog nooit van het woord <u>schlemielig</u> gehoord.

Het verschil tussen de twee kranten hier is significant: ($t = 2,185$; $p = ,031$) Jong010 gebruikt per 1000 woorden vaker een moeilijk woord dan Kidsweek.

	Jong010	Kidsweek
M	7,01	4,48
S	0,007	0,005

Tussenkoppen

In zowel Jong010 als Kidsweek zijn de tussenkoppen geteld. Onder een tussenkop valt een woord, of enkele woorden, die opvallen doordat ze tussen twee witregels zijn geplaatst, of doordat ze zijn vetgedrukt, of onderstreept boven een alinea staan. Vaak geven ze bondig weer waar het volgende tekstonderdeel over gaat. In de tekst is alleen het aantal geteld en niet hoe lang ze waren, omdat dit het onderzoek te groot maakte.

	Jong010	Kidsweek
M	11,78	0,41
S	0,003	0,001

Hier is een heel duidelijk verschil te zien tussen de twee kranten. Jong010 gebruikt tussenkoppen regelmatig. In het corpus heeft elk artikel tussenkoppen om het verhaal op te delen, terwijl het bij Kidsweek een schaars goed is. Het verschil hier is ook significant ($t = 24,156$; $p = ,000$).

6.2 Aantrekkelijkheid

Accent Aigu (expressief)

Een accent aigu is de toevoeging van een streepje om meer nadruk aan een woord te geven. Heel soms staan er twee streepjes op één woord. Dit wordt gewoon geturfd als een stijflijn, omdat het maar aan één woord nadruk geeft. Voorbeelden hiervan zijn:

Jong010	Kidsweek
Veel meisjes hadden de informatie <u>zó</u> goed onthouden dat de strijd uiteindelijk met extra vragen beslist moest worden.	Die kans is groot, want <u>één</u> op de tien kinderen wordt gepest.

Hieronder zijn de gemiddelden te zien. Hoewel het accent aigu geen veel voorkomende stijflijn is, komt die wel meer per 1000 woorden bij Kidsweek dan bij Jong010. Het verschil tussen de twee is ook significant. ($t = -2,598$; $P = ,011$)

	Jong010	Kidsweek
M	1,46	3,44
S	0,003	0,004

Exclamatie/Uitroep (expressief)

Een uitroep die meer nadruk geeft aan een zin, aangegeven door een uitroep (teken). Alle zinnen die eindigden met een uitroep (teken) zijn hierin meegenomen. Exclamaties maken een tekst sprekender: voorbeelden zijn:

Jong010	Kidsweek
We blijven tenslotte meisjes!	Dames en heren, hooggeacht publiek!

Hier zien we dat er in Jong010 meer uitroep (teken) worden gebruikt dan bij Kidsweek. Dit verschil is ook significant. ($t = 3,698$; $p = ,000$) Dit is een opvallend resultaat, aangezien de richtlijn van Jong010 officieel aanraadt om exclamaties te vermijden. De hypothese dat Kidsweek meer uitroep (teken) zou hebben dan Jong010, is dus weerlegd.

	Jong010	Kidsweek
M	7,16	3,12
S	0,006	0,005

Metafoor/metonym/vergelijking (expressief)

In alletwee de kranten komen verschillende soorten beeldspraak als metafoor, metonymen of vergelijkingen voor. Aangezien ze alle drie onderdeel zijn van beeldspraak waarbij de betekenis van een woord op basis van een soort gelijkenis wordt overgedragen naar de zaak waarnaar het verwijst, zijn ze hier gezamenlijk geteld. Een voorbeeld is:

Jong010	Kidsweek
Hierbij gaan verschillende wijken met elkaar de strijd aan.	De dennen stonden in de rondte als een indiaanse tipi.

Hoewel Kidsweek gemiddeld per 1000 woorden iets meer metaforen heeft, is er geen significant verschil tussen beide kranten: (t = -1,434; p = ,154)

	Jong010	Kidsweek
M	2,79	4,47
S	0,006	0,006

Ellips/Tussenwerpsel (sociaal)

In beide kranten kwamen korte tussenzinnen voor, zonder onderwerp en/of persoonsvorm. Tussenwerpsels zijn vaak net iets korter als Ellipsen, maar aangezien het beide korte tussenzinnen zijn die en een tekst spreektaaliger maken, zijn ze hier onder een figuur geplaatst. Een voorbeeld van een tussenwerpsel/ellips is:

Jong010	Kidsweek
<u>Maar nee hoor</u> , het werd een geweldige voorstelling.	' <u>Schoenen uit</u> , pakken aan!', brult Elisabeth Willeboordse.

Van Elburg maakte het onderscheid tussen ellipsen die in de tekst voorkwamen en een spreektaalig karakter gaven, en ellipsen die typisch krantentaal zijn. In Kidsweek en Jong010 kwamen deze laatste categorie niet voor. Hoogstwaarschijnlijk omdat krantentaal hierbij vermeden wordt. Wanneer het gaat om het gebruik van ellipsen/tussenwerpsels, komen die meer voor bij Kidsweek dan bij Jong010. Dit verschil is significant (t= -2,123; p =,036).

	Jong010	Kidsweek
M	4,41	7,29

S	0,005	0,009

Lezersinclusieve 'we' (sociaal)

In beide kranten kwam lezersinclusief 'we' voor, hoewel deze stijflijn uiteindelijk vrij schaars was.

Een voorbeeld hiervan is:

Jong010	Kidsweek
Dit keer spreken <u>we</u> met Yasemin (11).	Dan weten <u>we</u> dus of <u>we</u> de beste jonge voetballers van Europa hebben.

Bij beide kranten kwam deze figuur niet veel voor. Het verschil tussen de twee is ook niet significant:

(t = -,769; p = ,444)

	Jong010	Kidsweek
M	0,16	0,35
S	0,001	0,002

Kindertaal (sociaal)

Dit specifieke taalgebruik is vooral gericht op kinderen, waarbij woorden dus versimpeld worden op een manier die alleen gebruikt wordt in de communicatie met kinderen. Voorbeelden hiervan zijn juffen, meesters, meneren, mevrouwen, of dat 'iemand de baas speelt', bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
Wij gaan binnenkort bij <u>een opa</u> op bezoek die daarover gaat vertellen.	Daar is maar één politieke partij <u>de baas</u> .

Wanneer je kijkt naar de gemiddelden lijkt het alsof Jong010 meer kindertaal gebruikt dan Kidsweek, maar dit verschil is net niet significant: (t = 1,964; p = ,052).

	Jong010	Kidsweek
M	3,39	1,59
S	0,006	0,003

Spreekwoord/uitdrukking/zegswijze/gezegde (sociaal)

Deze vorm van beeldspraak kwamen zowel in Jong010 als in Kidsweek voor. Een voorbeeld hiervan is:

Jong010	Kidsweek
Vrijwilliger Bethy was verrast toen groep 7B ineens bij haar <u>op de stoep stond</u> .	De kinderen die meededen aan het Groot Kinderdictiee <u>draaiden hun hand er niet voor om</u> .

Bij beide kranten kwamen deze stijffiguren voor, maar erg veel van elkaar verschillen ze niet, het verschil tussen beide is ook niet significant: ($t = -1,099$; $p = ,274$).

	Jong010	Kidsweek
M	4,11	5,25
S	0,005	0,006

Humor (diverterend)

Alletwee de kranten gebruiken humor in hun artikelen. Voorbeelden van gevallen die zijn gelabeld:

Jong010	Kidsweek
Als clown bijvoorbeeld, 'Want ik ben nu toch al de leukste thuis', grinnikt ze.	Die luidt: 'Wie het eerst de teen van de ander vast heeft, wint. En vastpakken is niet hetzelfde als eruit schroeven!'

Het verschil tussen Jong010 en Kidsweek is op dit gebied niet significant ($t = -,219$; $p = ,827$). Beide kranten gebruiken ongeveer evenveel humor in hun teksten.

	Jong010	Kidsweek
M	0,99	1,08
S	0,002	0,002

Raadsel (diverterend)

Een raadsel is een prikkelende opgave, die nieuwsgierig maakt en waarvan de lezer het antwoord moet raden. Soms komen raadsels in vraagvorm voor, soms niet. Vaak wordt het antwoord uiteindelijk in de tekst zelf gegeven.

Jong010	Kidsweek
Een speciaal dansnummer, sportwedstrijden en allerlei andere activiteiten: de scholen in Overschie zijn druk met de voorbereidingen van de kroning.	Een kroket, een gehaktbal en een frikadel. In al deze snacks zit vlees. Behalve in een nieuwe snackbar in Den Haag.

Raadsels komen niet heel veel voor in het corpus en tussen beide kranten zit weinig verschil. Het kleine verschil dat er is, is in dit geval ook niet significant. ($T = ,682$; $p = ,497$)

	Jong010	Kidsweek
M	1,94	1,44
S	0,003	0,004

Rijm: Alliteratie en assonantie (diverterend)

Net als bij Goldhoorn bestaat dit kopje uit twee delen: alliteratie (klankgelijkheid van beginklanken) en assonantie (klankgelijkheid van klinkers).

In alle twee de kranten komen vrij veel alliteraties voor, zowel bewust als onbewust, bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
Ze is <u>z</u> elfs <u>z</u> o'n fan dat ze de naam van <u>a</u> artsrivaal <u>A</u> jax niet eens wil uitspreken.	Maar met zijn <u>n</u> ieuwe <u>n</u> epstaart is hij weer helemaal het mannetje!

Hoewel Jong010 gemiddeld iets meer alliteraties gebruikt dan Kidsweek, is dit verschil niet significant: (t=1,244; p =,216)

	Jong010	Kidsweek
M	27,59	24,83
S	0,013	0,011

Assonantie kwam wat minder vaak voor, maar was ook in het corpus terug te vinden.

Jong010	Kidsweek
Ik zeg nu dus <u>s</u> top. Ik kan er niet goed tegen, dus ik ruim het zelf maar <u>o</u> p', zingen de toneelspelers in koor.	En hij neemt iedere aflevering een groep kinderen mee op <u>a</u> vontuur in de <u>n</u> atuur.

Gemiddeld per 1000 woorden is klankrijm een stuk schaarser dan alliteratie, maar er is wel een klein verschil te meten tussen Jong010 en Kidsweek. Dit verschil is alleen wel significant: (t=2,083 ; p = 0,039).

	Jong010	Kidsweek
M	1,88	0,82
S	0,003	0,002

Spanningspuntjes (diverterend)

Met behulp van drie puntjes aan het einde van een zin wordt spanning gecreëerd of een onbekende afloop gesuggereerd. Enkele voorbeelden uit het corpus zijn:

Jong010	Kidsweek
Mooi? Nou Nee...	' Zou het...', dacht ik

In dit corpus kwamen spanningspuntjes vrij weinig voor en het verschil tussen beide kranten is dan ook niet significant: (t= -1,333 ;p=,185)

	Jong010	Kidsweek
M	0,07	0,29
S	0,001	0,001

Verkleinwoord (referentieel)

In zowel Jong010 als in Kidsweek kwamen verkleinwoorden voor. Voorbeelden zijn:

Jong010	Kidsweek
Er staan <u>marktkraampjes</u> buiten op de bazaar met popcorn, suikerspinnen, Turkse <u>koekjes</u> en broden.	'Er staan allemaal dingen op de verpakking, zoals 100% natuurlijk, een groen <u>blaadje</u> en een <u>zonnetje</u> .

Hoewel Jong010 gemiddeld iets meer verkleinwoorden heeft, is dit verschil tussen de kranten (net niet) significant : (t= 1,939; p=,055)

	Jong010	Kidsweek
M	11,81	8,28
S	0,012	0,007

Citaat (referentieel)

Alles tussen twee aanhalingstekens is hier gemeten als citaat. In beide corpora kwamen regelmatig citaten voor, enkele voorbeelden zijn:

Jong010	Kidsweek
Karol is het met meneer Flip eens: 'Samen pannenkoeken eten is altijd leuker dan alleen!'	'Maar niet voor kinderen', vertelt Henry.

In beide kranten kwamen dus regelmatig citaten voor, maar er is geen significant verschil tussen de twee: (t = ,273; p = ,786).

	Jong010	Kidsweek
M	17,78	17,27
S	0,007	0,013

Persoonlijk maken (referentieel)

Met persoonlijk maken kun je een band scheppen tussen de lezer. Dit onderdeel bestaat uit twee delen: het noemen van voornamen en citaten in de eerste persoon. Bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
<u>Alice</u> : 'Ik heb de hele week al wormen gelokt'.	'Vandaag stotter <u>ik</u> niet', zegt <u>Mike</u> .

Omdat dit stijlelement uit twee delen bestaat, zijn ze samengevoegd, maar ook apart geteld. Hieronder staan de percentages en in hoeverre een van de twee voorkomt:

Stijlelement	Jong010	Kidsweek
Voornamen	385 (72,5%)	281 (55,6%)
Citaten eerste persoon	146 (27,5%)	224 (44,4%)
Persoonlijk maken totaal	531 (100%)	505 (100%)

De meerderheid van het persoonlijk maken bestaat dus uit voornamen, hoewel bij Kidsweek de totalen wat meer verdeeld zijn. Gemiddeld gebruikt Jong010 meer persoonlijk maken dan Kidsweek. Dit verschil is ook significant: ($t=2,101$; $p,038$)

	Jong010	Kidsweek
M	41,88	33,67
S	0,019	0,023

In het schema hierboven is te zien dat Jong010 totaal meer voornamen gebruikt dan Kidsweek. Ook dit verschil is ingevoerd en er kwam uit dat dit ook significant is: ($t= 4,620$; $p = ,00$)

Voornamen	Jong010	Kidsweek
M	30,6123	18,5855
S	0,016	0,013

Directe Aanspreking (appellerend)

Bij directe aanspreking wordt de lezer in de tekst direct aangesproken. Dit is een manier om een band te kweken tussen de tekst en de lezer.

Jong010	Kidsweek
Welke partij zou <u>jjj</u> kiezen als kinderen mochten stemmen?	Zat <u>jjj</u> te blauwbekken op de fiets deze week?

Hieronder is te zien dat Jong010 gemiddeld meer directe aanspreking gebruikt dan Kidsweek. Dit verschil is significant: ($t = 2,791$; $p=,006$).

	Jong010	Kidsweek
M	13,51	7,04
S	0,013	0,012

Vraagfiguren (appellerend)

Vraag

In beide kranten kwamen vragen voor. Bij Jong010 eindigen enkele artikelen met een vraag die direct aan de lezer is gericht, maar er waren ook andere soorten vragen. Ook in Kidsweek zijn vragen te ontdekken. Bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
Vraag: Vind jij fossielen interessant om naar op zoek te gaan?	Dat er veel wordt gepest is duidelijk. Maar wat kun je ertegen doen?

Er is wel verschil tussen beide kranten, maar dit verschil is vrij klein en niet significant: ($t = -,773$; $p = ,441$)

	Jong010	Kidsweek
M	1,76	2,24
S	0,003	0,003

Subjectie

In beide kranten kwamen subjecties voor, (vragen die in de tekst worden beantwoord) vooral in de vorm van: 'Wil je meer weten?' Maar er kwamen ook andere vormen van subjecties voor die in de tekst zelf werden behandeld, bijvoorbeeld:

Jong010	Kidsweek
'Weet je wat ik dan doe? Gewoon heel goed kijken naar de andere kinderen.'	En weet je wat me het allerfijnste lijkt? Een kamer voor mezelf, met een deur die dicht kan!'

Het verschil tussen de twee gemiddelden van de kranten is minimaal. Het verschil dat er dan ook is, is niet significant: ($t = -,142$; $p = ,887$)

	Jong010	Kidsweek
M	2,23	2,34
S	0,004	0,005

Quaestie

Opvallend is dat de Quaestie, een reeks van vragen, wel voorkomt in Kidsweek, maar totaal niet in Jong010. In Kidsweek kwam bijvoorbeeld deze reeks van vragen voor:

Kidsweek
Het wordt heel spannend als de Amerikanen dinsdag naar de stembus gaan. Willen ze dat Barack Obama president blijft? Of krijgt zijn tegenstander Mitt Romney de meeste stemmen?

In totaal kwamen er op het corpus van 60 artikelen van Kidsweek 11 quaesties voor. Dat maakt het gemiddeld:

	Jong010	Kidsweek
M	0	0,79
S	0	0,002

Het verschil is wel significant: (t= -3,123; p = ,002)

Vraagfiguren Totaal

Net als van Elburg (2011) heb ik het totaal aantal vraagfiguren samengevoegd. De gemiddelden zijn:

	Jong010	Kidsweek
M	3,99	5,37
S	0,004	0,006

Hierbij is wel een verschil te merken qua gemiddelden, maar ook hier is dit verschil niet significant: (t = -1,285, p = ,201)

Nu alle stijlonderdelen behandeld en uitgelegd zijn, komt hieronder een overzicht van alle gebruikte stijlmiddelen, aflopend op hoe vaak ze gemiddeld per 1000 woorden voorkwamen bij Jong010.

Figuur 15: Overzicht van de stilistische verschillen en overeenkomsten tussen Jong010 en Kidsweek

Stijlmiddel	Stil. functie	Jong010	Kidsweek	Vershil	Sign
Persoonlijk maken	Referentieel	M = 41,88 S = 0,013	M = 33,67 S = 0,023	(t=2,101; p,038)	Ja
Alliteratie	Diverterend	M = 27,59 S = 0,013	M = 24,83 S = 0,011	(t=1,244; p =,216)	Nee
Citaat	Referentieel	M = 17,78 S = 0,015	M = 17,27 S = 0,013	(t = ,273; p = ,786)	Nee
Directe aanspreking	Apellerend	M = 13,51 S = 0,016	M = 7,04 S = 0,012	(t = 2,791; p=,006)	Ja
Engels woord	Duidelijkheid	M = 13,20 S = 0,007	M = 8,26 S = 0,012	(t = 1,836; p= ,069)	Nee
Verkleinwoord	Referentieel	M = 11,81 S =	M = 8,28 S =	(t= 1,939;p=,055)	Nee

		0,012	0,007		(net)
Tussenkop	Duidelijkheid	M = 11,78 S = 0,003	M = 0,41 S = 0,001	(t = 24,156; p = ,000).	Ja
Instantie	Duidelijkheid	M = 10,75 S = 0,010	M = 6,40 S = 0,006	(t= 2,762; p=,007).	Ja
Exclamatie	Expressief	M = 7,16 S = 0,006	M = 3,12 S = 0,005	(t= 3,698; p = ,000)	Ja
Moelijk woord	Duidelijkheid	M = 7,01 S = 0,007	M = 4,48 S = 0,005	(t = 2,185; p = ,031)	Ja
Tussenwerpsel/ Ellips	Sociaal	M = 4,41 S = 0,005	M = 7,29 S = 0,009	(t= -2,123; p = ,036)	Ja
Spreekwoord, uitd/zegswijze	Sociaal	M = 4,11 S = 0,005	M = 5,25 S = 0,006	: (t= -1,099; p = ,274).	Nee
Kindertaal	Sociaal	M = 3,39 S = 0,006	M = 1,59 S = 0,003	(t = 1,964; p = ,052)	Nee (net)
Metafoor/ Metonym	Expressief	M = 2,79 S = 0,006	M = 4,47 S = 0,006	(t=-1,434; p = ,154)	Nee
Buitenlands woord	Duidelijkheid	M = 2,65 S = 0,008 C = 1, 7 S = 0,005	M = 0,88; S = 0,003	(t = 1,505; p= ,135) (t= 1,138 ; p=,257)	Nee
Subjectie	Apellerend	M = 2,23 S = 0,004	M = 2,34 S = 0,005	(t = -,142; p = ,887)	Nee
Raadsel	Diverterend	M = 1,94 S = 0,003	M = 1,44 S = 0,004	(t=,682; p = ,497)	Nee
Assonantie	Diverterend	M = 1,88 S = 0,003	M = 0,82 S = 0,002	(t=2,083; p = ,039)	Ja
Vraag	Apellerend	M = 1,76 S = 0,003	M = 2,24 S = 0,003	(t = -,773; p = ,441)	Nee
Accent Aigu	Expressief	M = 1,46 S = 0,003	M = 3,44 S = 0,004	(t=-2,598; p = ,011)	Ja
Humor	Diverterend	M = 0,99 S = 0,002	M = 1,08 S = 0,002	(t= -,219; p=,827)	Nee
Lezersinclusieve We	Sociaal	M = 0,16 S = 0,001	M = 0,35 S = 0,002	(t = -,769; p = ,444)	Nee
Spanningspunten	Diverterend	M = 0,07 S = ,001	M = 0,29 S = 0,001	(t= -1,333 ;p=,185)	Nee
Quaestie	Apellerend	M = 0,0 S = 0,0	M = 0,79 S = 0,002	(t= -3,123; p = ,002)	Ja

6.3 Koppen

Naast een tekstanalyse, is er ook een kopanalyse uitgevoerd. Hierbij is hetzelfde model gebruikt als bij de tekstanalyse. Er zijn 120 koppen geanalyseerd, die in totaal 477 woorden bevatten. Doordat het corpus qua woordenaantal vrij klein is, moeten deze resultaten als experimenteel gezien worden. Ook hier wordt het aantal stijlfiguren gemeten per 1000 woorden. Aangezien het corpus kleiner is dan 1000 woorden, zullen de gemiddelden groter zijn dan in de tekstanalyse.

Niet alle stijlfiguren die in het stijlmodel zijn opgenomen waren aanwezig in koppen: buitenlandse woorden, lezersinclusieve we, humor, quaestie en subjectie kwamen niet voor. Aangezien in het vorige hoofdstuk elk stijlmiddel is uitgelegd met bijbehorende voorbeelden, is het niet nodig om elk stijlmiddel apart te behandelen. Het schema hieronder geeft een overzicht van de kopanalyse:

Figuur 16: Overzicht van de stilistische verschillen en overeenkomsten in de koppen van Jong010 en Kidsweek

Stijlmiddel	Stil. functie	Jong010	Kidsweek	Verskil	Sign
Tussenwerpsel/ Ellips	Sociaal	M = 216,13 S = 0,197	M = 159,72 S = 0,152	(t= 1,753; p = ,082)	Nee
Alliteratie	Diverterend	M = 99,86 S = 0,17	M = 98,33 S = 0,16	(t= ,050; p = ,960)	Nee
Engels woord	Duidelijkheid	M = 50,14 S = 0,12	M = 59,45 S = 0,14	(t= -,388; p = ,698)	Nee
Metafoor	Expressief	M = 59,60 S = 0,116	M = 47,5 S = 0,105	(t=,599; P = ,551)	Nee
Instantie	Duidelijkheid	M = 42,5 S= 0,09	M = 8,33 S = 0,05	(t= 2,546; p = ,012)	Ja
Uitdrukking/ zegswijze	Sociaal	M = 26,11 S = 0,093	M= 15,83 S =,062	(t=,712;p = ,478)	Nee
Exclamatie	Expressief	M = 25 S = 0, 11	M = 8,89 S = 0,49,8	(t= 1,034, p = ,303)	Nee
Persoonlijk maken	Referentieel	M = 20,83 S = 0,071	M = 39,60 S = 0,093	(t=-1,243; p = ,216)	Nee
Raadsel	Diverterend	M = 13,06 S = 0,058	M = 17,78 S = 0 ,069	(t = -,403; p = ,688)	Nee
Spanningspuntj es	Diverterend	M = 5,56 S = 0,04	M = 3,33 S = 0,026	(t=,343; p = ,732)	Nee

Moeilijk woord	Duidelijkheid	M = 4,2 S = 0,03	M = ,0067 S = ,05164	(t = -,318; p = ,751)	Nee
Citaat	Referentieel	M = 4,17 S = 0,032	M = 7,57 S = 0,034	(t=-,559; p = ,577)	Nee
Vraag	Apellerend	M = 4,17 S = 0,032	M = 8,89 S = 0,049	(t=-,616; P = ,539)	Nee
Assonantie	Diverterend	M = 3 S = ,0258	M = 3 S = ,0258	(t = ,000; p = 1,000)	Nee
Verkleinwoord	Referentieel	M = 3 S = ,0258	M = 3 S = ,0258	(t = ,000; p = 1,000)	Nee
Kindertaal	Sociaal	M = 0,0 S = 0,0	M = 15,28 S = 0,07	(t= -1,747; p = ,083)	Nee
Directe aanspreking	Apellerend	M = 0,0 S = 0,0	M = 8,89 S = 0,049	(t=-1,382; p = ,169)	Nee
Accent Aigu	Expressief	M = 0,0 S = 0,0	M = 3,0 S = 0,03	(t= -1,000; p = ,319)	Nee

De koppen van Kidsweek en Jong010 komen qua aantallen stijffiguren verrassend overeen. De meeste koppen zijn ellipsen en qua stijffiguur komt alliteratie veel voor. Hoewel er in Jong010 geen kindertaal, directe aanspreking of een accent aigu in de koppen voorkwamen, had Kidsweek hier geen voldoende meerderheid in om een significant verschil te maken. Het enige waar de twee kranten zich significant in onderscheiden, is het onderdeel instantie. Jong010 gebruikt significant meer instanties in hun koppen dan Kidsweek. De hypothese dat Jong010 meer instanties noemt dan Kidsweek, wordt hier bewezen. Een andere hypothese wordt hierboven ook ontkracht: Kidsweek heeft niet meer citaten in de kop dan Jong010. Hoewel Kidsweek gemiddeld net iets meer citaten in de kop heeft, is ook dit verschil niet significant.

6.4 Totaal stijffiguren

In deze paragraaf worden de totale resultaten vermeld. De stijlelementen zijn in het model in verschillende categorieën geplaatst. Per categorie zijn de resultaten ook nog onderling vergeleken, zodat duidelijk wordt welke elementen de hoofdrol spelen.

Bij het onderdeel duidelijkheid zijn delen als zinslengte, woordlengte, berichtlengte en koplengte niet meegenomen, omdat ze lengtes aangeven en niet hoe vaak een bepaald onderdeel voorkomt per 1000 woorden.

Figuur 17: Overzicht totaal aantal stijlmiddelen in de tekst

Soort stijlelement	Jong010	Kidsweek	Vershil	Sign
Alle stijlfiguren	M = 193,4 S = 46,9	M = 151,4 S = 47,6	(t = 4,861; p = ,000)	Ja
Duidelijkheid	M = 44,4 S = 24,3	M = 20,4 S = 14,9	(t = 6,519; p = ,000)	Ja
Duidelijkheid zonder tussenkoppen.	M = 32,6 S = 23,8	M = 20 S = 0,01	(t = 3,522; p = ,001)	Ja
Aantrekkelijkheid	M = 144,9 S = 42,8	M = 125,6 S = 43,5	(t = 2,454; p = ,016)	Ja
Diverterende figuren	M = 32,5 S = 15,1	M = 28,5 S = 12,6	(t = 1,579; p = ,117)	Nee
Referentiële figuren	M = 71,5 S = 28,6	M = 59,2 S = 35,1	(t = 2,092; p = ,039)	Ja
Expressieve figuren	M = 11,4 S = 10,1	M = 11,0 S = 10,1	(t = ,213; p = ,831)	Nee
Appellerende figuren	M = 17,5 S = 14,9	M = 12,4 S = 17,5	(t = 1,718; p = ,088)	Nee
Sociale figuren	M = 12,1; S = 10,2	M = 14,5 S = 10,1	(t = -1,289; p = ,200)	Nee

Totaal stijlfiguren

Wanneer alle stijlelementen worden meegenomen die onder duidelijkheid en aantrekkelijkheid vallen, is er een significant verschil tussen Jong010 en Kidsweek ($t = 4,861$; $p = ,000$). In totaal gebruikt Jong010 per 1000 woorden de meeste stijlelementen.

Duidelijkheid

Ook hier is een duidelijk, significant verschil aanwezig: ($t = 6,519$; $p = ,000$). Onder Duidelijkheid vallen de stijlelementen: moeilijke woorden, Engelse woorden, buitenlandse woorden, instanties noemen en tussenkoppen. Hoe meer van deze onderdelen wordt gebruikt, hoe minder duidelijk de tekst is. Een uitzondering hierop is het onderdeel 'tussenkop'. Dit maakt een tekst juist duidelijker en overzichtelijker. Wanneer deze niet meegeteld worden, is er voorsnog een significant verschil in duidelijkheid tussen Jong010 en Kidsweek.

Aantrekkelijkheid

Wanneer het gaat om aantrekkelijkheid, steekt Jong010 Kidsweek naar de kroon: er is een significant verschil: ($t = 2,454$; $p = ,016$). Jong010 gebruikt dus meer stijlfiguren dan Kidsweek. Wanneer er een vergelijking wordt gedaan tussen de diverterende, expressieve, appellerende en sociale figuren, is er geen significant verschil. Het enige onderdeel waar wel een significant verschil is, zijn de referentiële figuren: Jong010 gebruikt er significant meer: ($t = 2,092$; $p = ,039$).

Koppen

Tussen Jong010 en Kidsweek waren er, op uitzondering van de instanties na, geen significante verschillen in het gebruik van stijlfiguren in de koppen. Dit komt ook terug in de totalen van de koppen. Hoewel Jong010 gemiddeld iets meer stijlfiguren gebruikt dan Kidsweek, is er geen significant verschil. Voor de onderdelen duidelijkheid en aantrekkelijkheid geldt hetzelfde. Doordat er hier geen significante verschillen waren, is er geen analyse gedaan van de soorten stijlfiguren.

Figuur 18: Totaaloverzicht koppen

Soort stijlelement	Jong010	Kidsweek	Vershil	Sign
Totaal koppen	M = 578,0 S= 348,82	M = 516,1 S = 329,2	(t= 1,000; p = ,320)	Nee
Duidelijkheid	M = 96,8 S= 150,69	M = 74,4 S = 165,35	(t= ,774; p = ,440)	Nee
Aantrekkelijkheid	M = 481,2 S = 355,95	M = 441,6 S =278,80	(t=,677; p = ,500)	Nee

7. Vergelijking resultaten

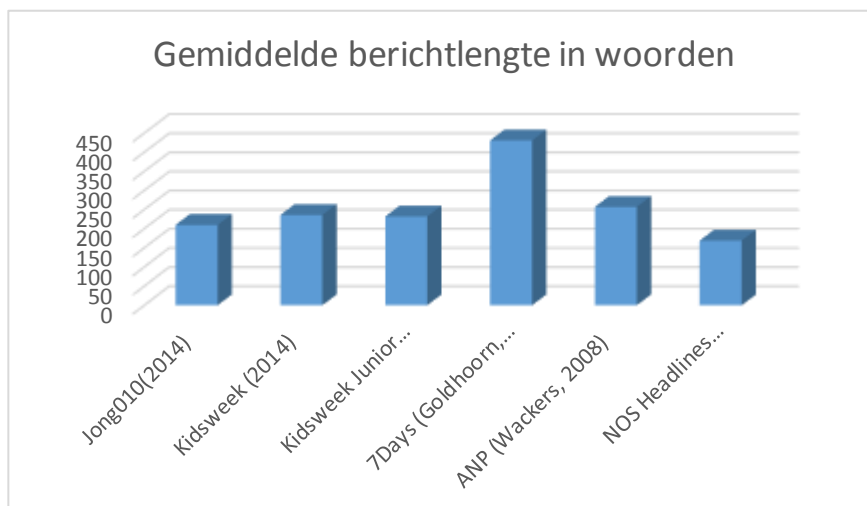
De resultaten van het voorgaande hoofdstuk worden in dit hoofdstuk samengevat. Daarnaast worden de resultaten van Goldhoorn (2011), Van Elburg (2011) en, indien mogelijk, ook de resultaten van Wackers (2008) ernaast gezet. Het was niet mogelijk om de resultaten van de verschillende onderzoeken op significantie te testen. Hierdoor geeft dit hoofdstuk slechts een indicatie van de eventuele verschillen tussen de kindermidia en de media voor oudere doelgroepen.

7.1 Duidelijkheid

Berichtlengte

In de resultaten kwam naar voren dat de nieuwsverhalen van Jong010 korter zijn dan nieuwsverhalen in Kidsweek. Gemiddeld is een bericht in Kidsweek zo'n 25 woorden langer, zo'n 12,5%. Dat kan te verklaren zijn, omdat Kidsweek meer pagina's heeft dan Jong010. Misschien zou het verschil nog groter, en gespreider, zijn geweest als ook de kleine artikelen en grotere artikelen waren meegeteld. Toch komt de gemiddelde berichtlengte van Kidsweek (236 woorden) grotendeels overeen met de bevindingen van Goldhoorn: de artikelen uit Kidsweek Junior uit 2011 zijn gemiddeld 232 woorden lang. Qua berichtlengte is Kidsweek de afgelopen jaren weinig veranderd. Beide kranten zijn in elk geval stukken korter dan 7Days. Goldhoorn ontdekte dat de gemiddelde berichten daar 431,16

Figuur 18: Gemiddelde berichtlengte in woorden

woorden lang zijn. Het sluit aan bij de literatuur dat kinderen kortere berichten

prettiger lezen vinden, omdat hun taalvaardigheid volop in ontwikkeling is (AVI, CLIB).

In Wackers (2008), is de gemiddelde berichtlengte van het ANP 257 woorden, korter dan 7Days, maar langer dan Kidsweek. Een bericht van NOS Headlines is nog

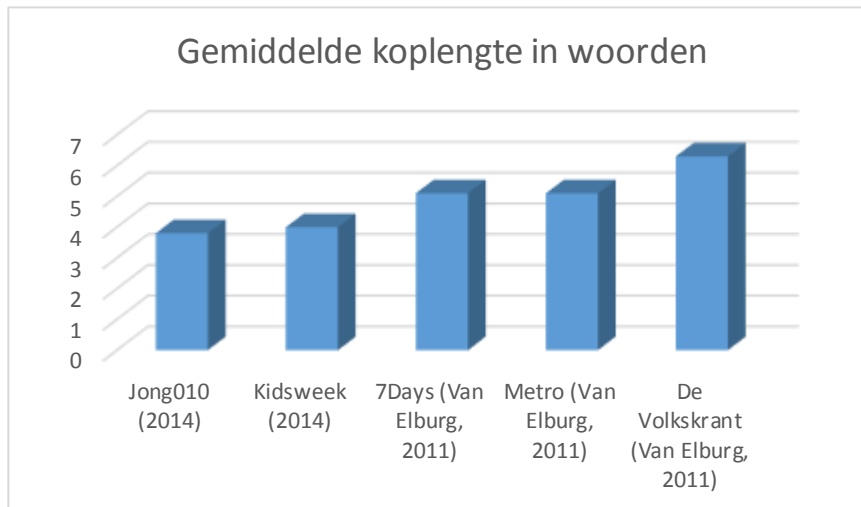
korter: 169 woorden. Dit valt te verklaren omdat het ANP vaak korte persberichten schrijft. Daarnaast wordt aangeraden om berichten kort te houden, omdat het computerscherm maar een beperkte ruimte biedt en gebruikers niet al te graag langere teksten van het scherm aflezen (Asbreuk & De Moor 2007; Lewis, 2003 in Wackers (2008)).

Koplengete

Qua koplengte was er geen significant verschil tussen Jong010 en Kidsweek. Met een gemiddelde koplengte van 3,8 woorden (Jong010) en 4 woorden (Kidsweek) is het verschil niet groot. Beide

kranten hebben kortere koppen dan 7Days, de Metro en de Volkskrant: 7Days en Metro hebben een gemiddelde van 5,1 woorden en de Volkskrant heeft koppen van gemiddeld 6,3 woorden (Van Elburg, 2011). Dit is gunstig voor de duidelijkheid, omdat, zoals

Figuur 19: Gemiddelde koplengte in woorden

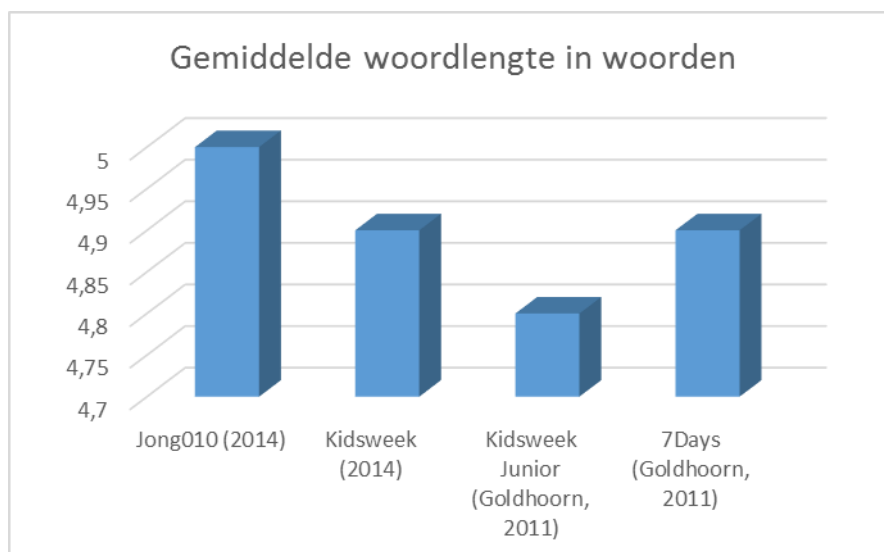
hierboven al beschreven is, kinderen nog volop bezig zijn met hun taalontwikkeling. In de adviesliteratuur wordt ook aangeraden om koppen kort te houden (Asbreuk & De Moor, 2007; Burger & De Jong, 2009).

Woordlengte

Jong010 gebruikt significant gemiddeld langere woorden dan Kidsweek: Jong010 gebruikt gemiddeld 5 letters in een woord, terwijl Kidsweek 4,9 letters in een woord gebruikt. Hoewel significant, is dit toch een klein verschil. In Goldhoorns analyse, waren de woorden van Kidsweek Junior gemiddeld 4,8 letters. Na drie jaar komen deze cijfers vrij overeen. Opvallend is dat Goldhoorn bij 7Days een gemiddelde telde van 4,9 woorden. De woorden van Jong010 zijn met 5 langer dan de woorden in 7Days, maar het is niet te zeggen of dit een significant verschil is, omdat het niet bekend is hoe lang de woorden in een krant voor volwassenen zijn.

voor lezers tussen de 6 en 12 jaar korter zijn, omdat kortere woorden makkelijker te begrijpen zijn.

Figuur 20: Gemiddelde woordlengte in letters

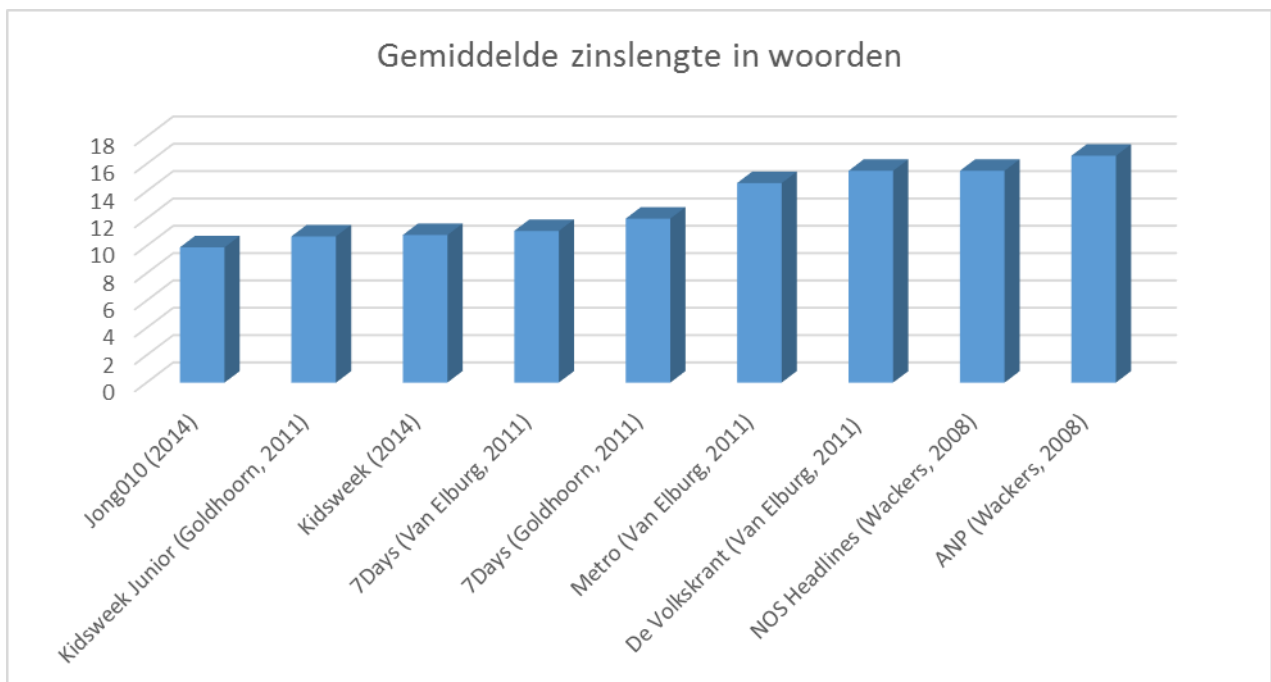

Zinslengte

Bij de zinslengte was er een significant verschil tussen Jong010 en Kidsweek. De zinnen van Kidsweek waren langer met 10,8 woorden gemiddeld, dan Jong010 met 9,9 woorden gemiddeld. Het gemiddelde van Kidsweek kwam weer vrij overeen met Goldhoorns gemiddelde van Kidsweek Junior: 10,7 woorden. In het stijlboek van Kidsweek wordt aangeraden om geen zinnen te schrijven die langer zijn dan 12 woorden. Met een gemiddelde van 10,8 woorden, zit Kidsweek hieronder. Dit geldt ook voor de richtlijn van Jong010. In deze richtlijn staat dat de zinnen gemiddeld 15 woorden lang moeten zijn. Met een gemiddelde van 9,9 zit Jong010 hier ruim onder. Het gemiddelde van 15 woorden dat in de richtlijn van Jong010 wordt aangeraden, komt meer overeen met de zinslengtes van volwassen media, waar de kinderkranten zich duidelijk van onderscheiden.

In Goldhoorns onderzoek telde 7Days 12 woorden gemiddeld. Van Elburg (2011) noteerde in haar onderzoek bij 7Days een gemiddelde van 11,1 woorden. Metro had gemiddeld 14,6 woorden per zin, en de Volkskrant 15,5 woorden. Volgens Wackers (2008) telde NOS Headlines gemiddeld 15,5 woorden per zin en het ANP 16,6 woorden. Deze resultaten zijn in de onderstaande grafiek geplaatst om een duidelijk overzicht te bieden.

Figuur 21: Gemiddelde zinslengte verschillende kranten en onderzoeken

Tussenkoppen

Qua tussenkoppen stak Jong010 met kop en schouders boven Kidsweek uit. Zij gebruikten gemiddeld 11,8 tussenkoppen per 1000 woorden, terwijl Kidsweek slechts 0,4 tussenkoppen per duizend woorden gebruikte. In alle Jong010 artikelen kwamen tussenkoppen voor. Tussenkoppen maken een tekst overzichtelijker, brengen rust in een artikel en houden de lezer nieuwsgierig (Kussendrager & Van der Lugt, 2005; Asbreuk & de Moor, 2007; Burger & de Jong, 2009). In deze literatuur wordt alleen aangeraden om tussenkoppen te gebruiken, maar in hoeverre dit geldt in betrekking tot kinderen, en wat een wenselijk aantal tussenkoppen is, moet nog verder worden onderzocht. Verder is

het niet mogelijk om te reflecteren op andere onderzoeken, omdat dit een nieuwe categorie in dit onderzoek is.

Engelse/ buitenlandse woorden

Er is net geen significant verschil tussen Jong010 en Kidsweek als het gaat om Engelse woorden, hoewel Jong010 per 1000 woorden 13,2 Engelse woorden gebruikt en Kidsweek 8,3 Engelse woorden. Doordat er geen significant verschil is tussen de twee kranten, wordt de deelhypothese dat Kidsweek meer Engelse woorden zou hebben dan Jong010 niet bevestigd.

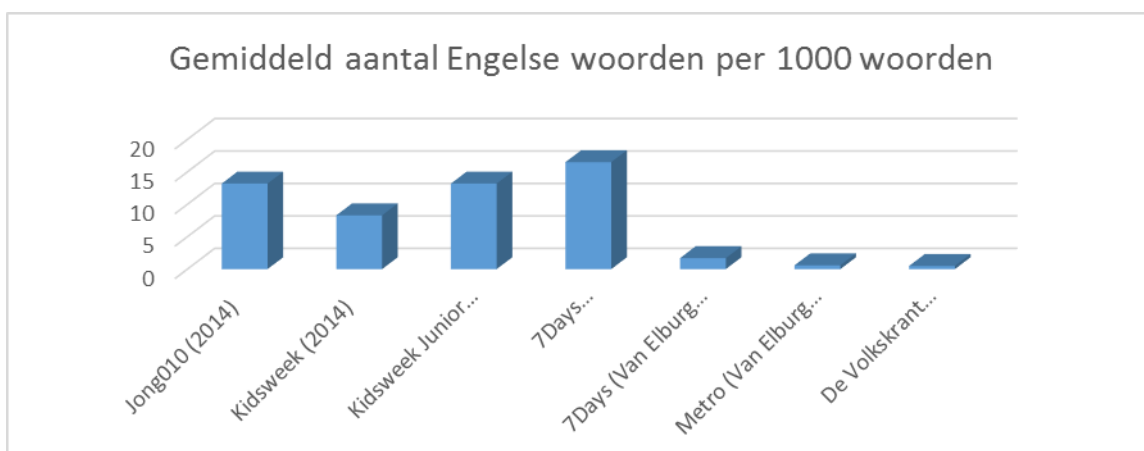
In Goldhoorns onderzoek had Kidsweek Junior gemiddeld 13,2 Engelse woorden per 1000 woorden. Dit is een verschil met het resultaat van 8,3 Engelse woorden per 1000 woorden dat in dit onderzoek is aangetroffen. Een mogelijke verklaring hiervoor is, dat in het corpus dat in dit onderzoek gebruikt is, geen game-artikelen zijn opgenomen, want ze voldeden niet aan de criteria voor een nieuwsverhaal. Goldhoorn had in haar onderzoek geconcludeerd dat de meeste Engelse woorden die zij aantrof, ook afkomstig waren uit de game-artikelen. Hierdoor valt dus niet te concluderen of Kidsweek de afgelopen drie jaar minder Engelse woorden gebruikte, of dat dit verschil dus komt door de uitsluiting van game-artikelen.

In het onderzoek van Goldhoorn gebruikte 7Days 16,5 Engelse woorden per 1000 woorden, significant meer dan Kidsweek Junior. Dit sluit aan bij het idee dat jongere kinderen minder Engelse woorden kennen dan oudere kinderen (Goldhoorn, 2011).

Opvallend is wel dat Van Elburg (2011) in haar onderzoek veel minder Engelse woorden aantrof. Zij ontdekte in haar corpus van 7Days slechts 1,7 Engelse woorden per 1000 woorden. Metro en de Volkskrant hadden een nog lager gemiddelde: respectievelijk 0,6 en 0,5. Dit kan misschien verklaard worden doordat haar corpus vele malen kleiner was dan het corpus van Goldhoorn en dit corpus, waardoor toeval een grotere rol kan spelen, of dat haar definitie scherper was. Wanneer alleen gekeken wordt naar Engelse woorden die niet in de Van Dale voorkwamen, hebben Jong010 met een gemiddelde van 5,4 en Kidsweek met 4,7 toch meer Engelse woorden dan gemeten is door Van

Elburg.

Figuur 22: Gemiddeld aantal Engelse woorden per 1000 woorden

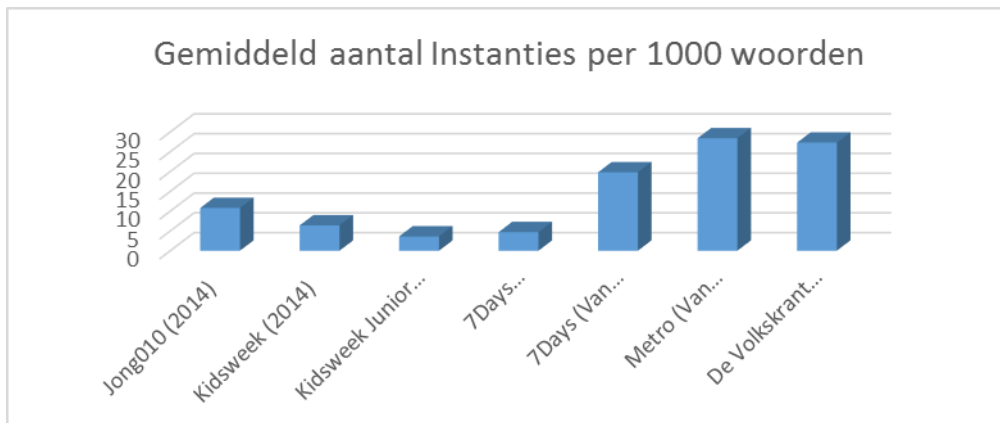
Buitenlandse woorden zijn vrij schaars in Jong010 en Kidsweek. Hier was ook geen significant verschil, al had Jong010 gemiddeld net iets meer buitenlandse woorden dan Kidsweek. Ook in het

corpus van Van Elburg kwamen ze weinig voor. Bij 7Days kwamen gemiddeld 0,5 buitenlandse woorden per 1000 woorden voor, terwijl er in de geanalyseerde artikelen van de Metro en de Volkskrant geen buitenlandse woorden voorkwamen.

Instanties

Het noemen van instanties kunnen het tekstbegrip bemoeilijken (Goldhoorn, 2011). In de resultaten kwam naar voren dat Jong010 significant meer instanties gebruikt dan Kidsweek: Kidsweek heeft een gemiddelde van 6,4 instanties per 1000 woorden, en Jong010 10,8. De hypothese dat Kidsweek minder instanties gebruikt dan Jong010, wordt hier bevestigd. Opvallend is dat er in dit onderzoek meer instanties geteld zijn dan in het onderzoek van Goldhoorn. Zij telde bij Kidsweek Junior gemiddeld 3,6 instanties per 1000 woorden en bij 7Days 4,7 instanties. Van Elburg telde bij 7Days juist gemiddeld 19,8 instanties per 1000 woorden, bij de Metro 28,4 en De Volkskrant gemiddeld 27,3 instanties. Deze resultaten laten zien dat er in de kinderkranten minder instanties voorkomen dan in volwassen kranten.

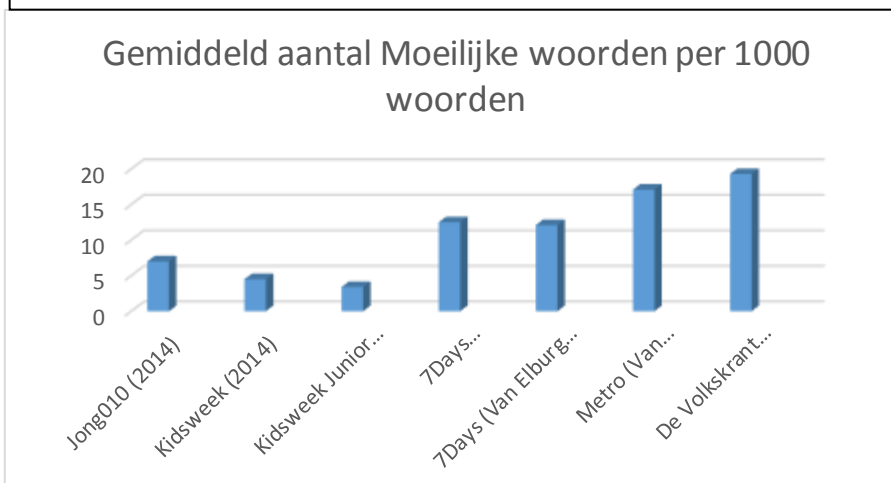
Figuur 23: Gemiddeld aantal Instanties per 1000 woorden

Moeilijk woord

In de resultaten was een significant verschil op te merken tussen Jong010 en Kidsweek. In Jong010 kwamen per 1000 woorden ongeveer 7 moeilijke woorden voor, en bij Kidsweek 4,5. Dit laatste getal komt redelijk overeen met de resultaten van Goldhoorn: zij telde bij Kidsweek Junior 3,4 moeilijke woorden per 1000 woorden en bij 7Days 12,5. In verhouding tot volwassen media, zijn de

Figuur 24: Gemiddeld aantal Moeilijke woorden per 1000 woorden

kinderkranten ook hier makkelijker. Van Elburg telde bij Metro 17,1 moeilijke woorden en bij de Volkskrant 19,3.

7.2 Aantrekkelijkheid

Zowel Jong010 als Kidsweek gebruiken allerlei stijlfiguren. Op sommige stijlonderdelen verschilden de kranten significant, op andere onderdelen was er (bijna) geen verschil te ontdekken. In dit kopje worden eerst de stijlfiguren behandeld die van elkaar verschillen, voordat de overeenkomstige stijlverschillen worden toegelicht.

Verschillen

Jong010 en Kidsweek verschilden bij meerdere stijlfiguren significant. Eerst worden hier de stijlfiguren behandeld die meer voorkwamen in Jong010, daarna worden de stijlfiguren behandeld die meer voorkwamen bij Kidsweek.

De stijlfiguur 'persoonlijk maken' kwam meer voor bij Jong010. Jong010 gebruikte persoonlijk maken gemiddeld 41,9 per 1000 woorden. Kidsweek deed dat 33,7 keer. Goldhoorn telde in Kidsweek Junior 32,6 keer per 1000 woorden persoonlijk maken. Hier is weinig in veranderd. 7Days was hier net iets minder, met 27,7 per 1000 woorden. Van Elburg telde in haar onderzoek bij 7Days nog minder persoonlijk maken: 11,6 per 1000 woorden. In Metro kwam persoonlijk maken 10,4 keer voor, en in de Volkskrant 12,2 keer. Het feit dat Van Elburg veel minder persoonlijk maken telde bij 7Days dan Goldhoorn, valt te verklaren, omdat Van Elburg alleen binnenland en buitenlandartikelen nam, met onderwerpen die in alle drie de kranten voorkwamen. Deze zullen in de regel minder persoonlijk zijn dan echt 'eigen' artikelen. Hier valt wel te zien dat de kinderkranten meer 'persoonlijk maken' gebruiken, dan media voor oudere doelgroepen. Hidi en Baird (1988, in: Bos-Aanen et al., 2001, p. 33) schreven dat een persoonlijke tekst ervoor zorgt dat kinderen een tekst beter kunnen onthouden.

Daarnaast gebruikt Jong010 significant meer directe aanspreking dan Kidsweek. (Jong010 gebruikt het 13,5 keer per 1000 woorden, en Kidsweek 7 keer per 1000 woorden.) In het onderzoek van Goldhoorn deed Kidsweek dit vaker: 16,7 keer per 1000 woorden. In het onderzoek van Van Elburg was deze figuur heel schaars (zo'n 0,8 keer bij de Metro en bij de Volkskrant kwam hij niet voor). Met directe aanspreking betrekken redacteuren hun lezers bij het onderwerp en begrijpen kinderen een tekst beter (Bos-Aanen, 2001). Dat deze figuur meer bij kinderkranten voorkomt dan bij volwassen media, is daardoor een positief teken.

Ook komen er in Jong010 meer exclamaties voor dan in Kidsweek: zo'n 7,2 keer per 1000 woorden, terwijl Kidsweek zo'n 3,1 keer per 1000 woorden inzette. Dit laatste getal komt vrij overeen met Goldhoorn's bevindingen uit 2011: Kidsweek had ze toen zo'n 3,9 keer per 1000 woorden. Van Elburg noteerde bij Metro zo'n 0,4 exclamaties per 1000 woorden en de Volkskrant 0,3. Kortom, Jong010 gebruikt hier zelfs nog meer exclamaties dan de volwassen media, terwijl ze dit in hun richtlijn juist afraden.

Een ander verschil zit in het gebruik van assonantie (klankrijm). Deze stijlfiguur komt vaker voor in Jong010 dan in Kidsweek, respectievelijk 1,9 per 1000 woorden tegen 0,8 per 1000 woorden. In het onderzoek van Goldhoorn kwam assonantie in Kidsweek zo'n 1,20 keer per 1000 woorden voor en in

7Days 0,9 keer. Van Elburg paste deze figuur in haar analyse niet toe, waardoor de stijffiguur assonantie niet is te vergelijken met volwassen media.

Hierboven werden enkele stijffiguren behandeld die meer voorkwamen in Jong010, maar er zijn ook figuren die meer voorkwamen in Kidsweek, waaronder de ellips/tussenwerpsel. Kidsweek had er met 7,3 per 1000 woorden significant meer dan Jong010. Omdat ellips en tussenwerpsel in dit onderzoek zijn samengevoegd, vallen ze niet te vergelijken met de eerdere onderzoeken van Goldhoorn en Van Elburg.

Verder komt accent aigu significant meer terug in Kidsweek dan in Jong010: 3,44 per 1000 woorden tegenover 1,5 per 1000 woorden bij Jong010. Dat is vaker dan Goldhoorn had gemeten in 2011: 1,8 voor Kidsweek en 1,6 in 7Days. Van Elburg mat bij 7Days 1,9 accent aigu's per 1000 woorden en bij Metro 0,3 en de Volkskrant 0,7. Bij media voor jongeren komt de accent aigu iets vaker voor dan bij volwassen media.

Als laatste kwamen er in Kidsweek quaesties voor (0,8 per 1000 woorden) en in Jong010 helemaal niet. Bij Kidsweek kwamen deze iets vaker voor dan bij 7Days (0,5 per 1000 woorden) de Metro (0,1 per 1000 woorden) en de Volkskrant (0,1 per 1000 woorden), maar de verschillen hier zijn vrij minimaal en er is niet gemeten of dit ook echt significante verschillen zijn.

Overeenkomsten

De overige stijffiguren die in het model stonden, kwamen ongeveer gelijkwaardig voor in het corpus van Jong010 en Kidsweek. Er was geen significant verschil te vinden. Bij twee stijffiguren was dat verschil net niet significant, maar ze lijken wel een richting aan te geven en misschien is er in groter onderzoek wel een verschil te vinden. Jong010 gebruikt met 11,8 per 1000 woorden meer verkleinwoorden dan Kidsweek met 8,3 woorden. Dit verschil was met ($t = 1,939; p = ,055$) net niet significant. Dit zijn meer verkleinwoorden dan er in 7Days voorkomen (7,2 bij Goldhoorn en 3,1 bij Van Elburg) en de Metro (1,1 per 1000 woorden) en de Volkskrant (0,6 per 1000 woorden). Hoewel verkleinwoorden gebruikt kunnen worden met het oog op de doelgroep, kunnen deze verkleinwoorden als kinderachtig overkomen, vooral bij de kinderen die richting de twaalf jaar gaan (Costera Meijer, 2006; Drok & Schwarz, 2009; Raeymaeckers, 2002). Het nadeel is hier wel dat deze onderzoeken zich vooral op de oudere doelgroep hebben gefocust en niet op kinderen die net leren lezen.

Een ander onderdeel waar het verschil tussen Jong010 en Kidsweek minimaal is, is kindertaal: Jong010 gebruikt die 3,4 per 1000 woorden en Kidsweek 1,6 per 1000 woorden, maar dit verschil is net niet significant: ($t = 1,964; p = ,052$). In het onderzoek van Goldhoorn kwam kindertaal zo'n 1,8 keer per 1000 woorden voor, en bij 7Days in 0,3 per 1000 keer. Hieruit valt te concluderen dat kindertaal ook echt een onderdeel is dat speciaal gericht is op kinderen, omdat het aansluit bij hun leefwereld, terwijl jongeren het te kinderachtig vinden (Goldhoorn 2011).

Verder waren geen verschillen, ook bij de citaten niet. Die kwamen zowel bij Jong010 als bij Kidsweek rond de 17 keer per 1000 woorden voor. Bij 7Days lag dat zowel bij Van Elburg als bij Goldhoorn rond

de 12 keer per 1000 woorden. Ze waren in de Metro en de Volkskrant iets schaarser: 10,1 bij de Metro en 13,3 bij De Volkskrant. Goldhoorn schrijft dat er meer citaten in Kidsweek Junior voorkomen, omdat ze vaker worden opgeknipt. Bij Jong010 lijkt dit ook het geval.

Wanneer het gaat om beeldspraak, was er ook geen significant verschil tussen de twee kranten, met 4,5 metaforen/vergelijkingen per 1000 woorden voor Kidsweek, en 2,8 per 1000 woorden voor Jong010 was het verschil minimaal en niet significant. Deze aantallen komen vrij overeen met 7Days (4,2), Metro (3,6) en de Volkskrant (4,3), al telde Goldhoorn in haar corpus meer metaforen: 7,1 per 1000 woorden. Ook gebruiken de kinderkranten minder spreekwoorden, uitdrukkingen en zegswijzes: Jong010 gebruikte ze 4,1 keer en Kidsweek 5,3, tegenover 13,4 in 7Days, 17,3 in Metro en 19 bij de Volkskrant. Beeldspraak kan inderdaad lastig zijn voor kinderen, maar ook juist weer aantrekkelijk, vooral omdat kinderen nog niet bekend zijn met alle clichés (Daniëls, 2001).

Ook was er geen verschil tussen Jong010 en Kidsweek wanneer het gaat om het gebruik van alliteraties. Alliteratie kwam, na persoonlijk maken, wel het meeste voor in het corpus. Jong010 gebruikt per 1000 woorden 27,6 keer alliteratie en Kidsweek gebruikt 24,8 keer alliteratie per 1000 woorden. In het onderzoek van Van Elburg kwamen alliteraties bij 7Days zo'n 32,5 keer per 1000 woorden voor, bij Metro 29,7 en bij de Volkskrant 38,3. Opvallend hier is dat bij het onderzoek van Goldhoorn minder alliteraties zijn gevonden: zij vond in Kidsweek 9,76 alliteraties per 1000 woorden en bij 7Days slechts 11,7 alliteraties. Het is niet duidelijk waardoor dit verschil is ontstaan.

7.3 Koppen

Bij de koppen zijn er, op een figuur na, geen significante verschillen gevonden tussen Jong010 en Kidsweek. Er zijn zelfs geen bijna-significante verschillen. Het ene verschil dat wel gevonden is, wordt hier ook toegelicht. Hoewel er ruim 120 koppen zijn geanalyseerd, (meer dan de 60 van Van Elburg, waarvan 20 koppen per krant) kan het nog zijn dat de kopanalyse te beperkt is. Van Elburg concludeerde dat haar kopanalyse ook erg beperkt was. Haar resultaten worden hier beperkt toegepast, en de conclusies die hieraan onttrokken worden, moeten met grote voorzichtigheid bekeken worden.

Het enige significante verschil tussen Jong010 en Kidsweek als het gaat om koppen, zijn de instanties. Jong010 gebruikt significant meer instanties in hun koppen dan Kidsweek. In Jong010 was het gemiddelde 42,5 per 1000 woorden en bij Kidsweek 8,33 per 1000 woorden. In het onderzoek van Van Elburg zag zij dat 7Days 28,33 instanties per 1000 woorden in de koppen gebruikte, Metro 44,44 en de Volkskrant 32,74. Volgens Goldhoorn kunnen instanties in koppen en de tekst koppen moeilijker maken (Goldhoorn,2011).

Verder was er een hypothese dat er bij Kidsweek meer citaten in de kop zouden staan dan bij Jong010, omdat Jong010 dat expliciet wil vermijden. Hoewel er inderdaad iets minder citaten zijn aangetroffen in Kidsweek: 7,6 per 1000 woorden, terwijl Jong010 4,2 citaten heeft per 1000 woorden, is er geen significant verschil. Deze hypothese wordt hier niet bevestigd. Wel zijn er grote verschillen tussen de kinderkranten en de volwassen kranten. In de 20 koppen van 7Days stonden per 1000

woorden 24,6 citaten, bij Metro 40,8 en bij de Volkskrant 9,5. De richtlijn van Jong010 verklaart dat citaten in koppen niet altijd direct duidelijk maken waar de tekst over gaat. Dat kan een verklaring zijn dat ze in de twee kinderkranten minder vaak worden toegepast dan in media voor oudere doelgroepen.

De stijlfiguren die het vaakst voorkomen in koppen zijn de tussenwerpsel/ellips, de alliteratie, het engels woord, de metafoor en de uitdrukking/zegswijze. De eerste is vrij logisch, want een groot deel van de koppen zijn ellipsen, dit omdat koppen zonder persoonsvorm vaak typisch krantentaal zijn (Van Elburg, 2011). Verder valt het op dat er vooral veel alliteratie gevonden is in de koppen. In Jong010 kwam alliteratie 99,9 keer per 1000 woorden voor, en bij Kidsweek 98,3. Dat is iets minder dan 7Days (102,6), Metro (123,6) en de Volkskrant(126,1), maar het laat zien dat ook in deze koppen alliteraties vaak voorkomen. Naast onbewuste alliteratie, lijkt het ook vaak alsof alliteratie bewust is ingezet, omdat het prettig klinkt en het koppen aantrekkelijk en pakkend kan maken (Asbreuk & De Moor, 2007; Burger & De Jong, 2009; Donkers, 1999).

Wat wel opvalt, is dat Engels (leen)woorden veel in koppen voorkomt: 50,14 per 1000 woorden bij Jong010 en 59,45 per 1000 woorden bij Kidsweek. Dat is meer dan Van Elburg telde in haar corpus: 37,50 per 1000 woorden bij 7Days, 10,00 bij Metro en geen bij de Volkskrant. Dit kan te maken hebben met het feit dat Van Elburg een beperkter koppencorpus had ('slechts' 20 koppen per krant) dan hier gebruikt is.

Daarnaast kwamen vooral metafoor/vergelijking en uitdrukking/zegswijze terug in koppen. Dit kan, mits goed toegepast, ervoor zorgen dat kinderen zich een beeld kunnen vormen bij nieuws, al moet het alleen niet overmatig worden gebouwd (Asbreuk & De Moor (2007), Burger & De Jong (2009)). Zoals Daniels (2001) aangaf, is het geen probleem als sommige zinnen cliché zijn, omdat kinderen vaak nog niet bekend zijn met deze clichés.

Als laatste moet opgemerkt worden dat buitenlandse (leen)woorden totaal ontbreken in het koppencorpus. Dit maakt de koppen wel begrijpelijker voor de doelgroep van kinderen tot en met 12 jaar. Verder zijn moeilijke woorden vrij schaars: 4,2 keer per 1000 woorden voor Jong010 en 6,7 keer per 1000 woorden in de koppen bij Kidsweek, terwijl in de koppen van 7Days 12,5 moeilijke woorden per 1000 woorden voorkwamen, bij Metro 20 en de Volkskrant 10,8.

8. Conclusies en aanbevelingen

In dit onderzoek is gekeken naar de stilistische verschillen en overeenkomsten tussen Jong010 en Kidsweek in het kader van een aantrekkelijke en duidelijke stijl in nieuwsartikelen voor kinderen. In dit hoofdstuk komen de conclusies aan bod, waarna enkele adviezen worden geformuleerd voor beide kranten. Als laatste komen de beperkingen van dit onderzoek aan bod, waarbij ook enkele ideeën voor vervolgonderzoek worden aangedragen.

8.1 Conclusies

Uit de interviews blijkt dat zowel de redactie van Jong010 als de redactie van Kidsweek rekening houden met duidelijkheid als ze schrijven voor kinderen. In het vorige hoofdstuk geven de indicatie dat beide kinderkranten duidelijker zijn dan volwassen media: de berichten zijn veelal korter, net als de zinnen, de woorden en de koppen. In dit onderzoek is naar voren gekomen dat Jong010 gemiddeld, wanneer het gaat om zinslengte, berichtlengte en het gebruik van tussenkoppen, significant duidelijker is dan Kidsweek. Alleen de woorden van Jong010 zijn gemiddeld langer dan die van Kidsweek. Wanneer het gaat om instanties en moeilijke woorden, is Kidsweek duidelijker. Hoewel volwassen media gemiddeld meer moeilijke woorden gebruiken en ook meer instanties, is Jong010 op deze categoriën minder duidelijk dan Kidsweek. Hiermee wordt de hypothese dat Jong010 duidelijker was dan Kidsweek, maar minder aantrekkelijk, niet bevestigd.

De verschillen qua duidelijkheid tussen Jong010 en Kidsweek zijn in het schema hieronder samengevat:

Figuur 25 Overzicht verschillen Jong010 en Kidsweek qua Duidelijkheid Per stijlmiddel is de krant vet gedrukt waar dit stijlmiddel gemiddeld het grootste is of het vaakste voorkomt

Stijlmiddel	Gemiddelde/Frequentie Jong010	Gemiddelde/Frequentie Kidsweek
Berichtlengte	210,8 woorden	236,5 woorden
Woordlengte	5 letters per woord	4,9 letters per woord
Zinslengte	9,9 woorden per zin	10,8 woorden per zin
Tussenkoppen gebruiken	11,8 per 1000 woorden	0,41 per 1000 woorden
Instantie noemen	10,8 per 1000 woorden	6,4 per 1000 woorden
Moeilijke woorden	7 per 1000 woorden	4,5 per 1000 woorden

Wanneer het gaat om aantrekkelijkheid gebruikten beide kranten een rijk scala aan stijlfiguren, al gebruikte Jong010 in totaal meer stijlfiguren dan Kidsweek. Jong010 zette vooral meer referentiële figuren in. Het was opvallend dat Jong010 gemiddeld de meeste exclamaties had, terwijl die in de richtlijn werden afgeraden.

Daarnaast zette Jong010 vaker 'Persoonlijk maken' in dan Kidsweek. Ook wordt de lezer in Jong010 vaker direct aangesproken dan in Kidsweek. Kidsweek was op enkele gebieden spreektaaliger dan Jong010. Ze gebruiken meer tussenwerpsels/ellipsen en meer accent aigu's.

Opvallend is verder dan Kidsweek op de meeste onderdelen geen grote stijlveranderingen heeft ondergaan. De gemiddelden van dit onderzoek kwamen veelal overeen met de gemiddelden die Goldhoorn aantrof in haar onderzoek. De verschillen tussen Kidsweek en Jong010 zijn in het schema hieronder samengevat:

Figuur 26: Verschillen tussen Jong010 en Kidsweek De stijlmiddelen zijn aflopend gesorteerd op verschilgrootte. Per stijlmiddel is de krant vet gedrukt waar dit stijlmiddel gemiddeld het grootste is of het vaakste voorkomt.

Persoonlijk maken	41,9 per 1000 woorden	33,7 per 1000 woorden
Directe aanspreking	13,5 per 1000 woorden	7 per 1000 woorden
Exclamaties	7,2 per 1000 woorden	3,12 per 1000 woorden
Ellips/tussenwerpsel	4,4 per 1000 woorden	7,1 per 1000 woorden
Assonantie	1,88 per 1000 woorden	0,82 per 1000 woorden
Accent aigu	1,46 per 1000 woorden	3,44 per 1000 woorden
Quaestie	0 per 1000 woorden	0.79 per 1000 woorden

Als laatste kwam uit de kopanalyse naar voren dat Jong010 meer namen van instanties gebruikt in de koppen dan Kidsweek. Verder waren er weinig significante verschillen tussen de koppen van de twee kranten.

8.2 Aanbevelingen redactie

Beide kranten zijn rijk aan stijlfiguren en houden op hun eigen manier rekening met hun doelgroep. Dat viel vooral te zien wanneer de resultaten werden vergeleken met de resultaten van de volwassen media. Toch zijn er altijd mogelijkheden om zowel Jong010 als Kidsweek nog aantrekkelijker en duidelijker te maken. Aan de hand van de resultaten en de besproken literatuur zijn enkele aanbevelingen opgesteld voor de redactie.

Jong010

- De eerste aanbeveling aan Jong010 op basis van dit onderzoek, gaat om moeilijke woorden. Hoewel Jong010 minder moeilijke woorden gebruikt in zijn artikelen dan volwassen media, laat Kidsweek zien dat het mogelijk is om het aantal moeilijke woorden nog verder te beperken, zodat de krant nog duidelijker wordt. Woorden als 'initiatiefneemster' kunnen vervangen worden door synoniemen, zoals 'ontwerper' of 'organisator' of nog extra worden uitgelegd. Jong010 kan dit wel, aangezien ze nauwelijks moeilijke woorden in koppen gebruiken.
- Hoewel er in de richtlijn staat dat exclamaties moeten worden vermeden, kwamen ze in Jong010, vergeleken met andere media, juist vrij veel voor. Exclamaties zijn aantrekkelijk voor een jongere doelgroep en maken een tekst spreektaaliger en aansprekender. Om een eenduidige lijn te krijgen is het handig om deze clausule te wijzigen, zodat alle redacteurs weten dat exclamaties niet uit den boze hoeven te zijn.

- Clichés, uitdrukkingen en beeldspraak kunnen een tekst verlevendigen. De jonge doelgroep nog niet erg bekend met bepaalde uitdrukkingen en clichés, waardoor het juist prettig voor ze is om deze te gebruiken (Daniels, 2001). Hoewel er voorzichtig mee moet omgegaan, omdat sommige spreekwoorden verwarrend kunnen werken, kan het een tekst beeldender maken, waardoor kinderen een tekst makkelijker kunnen onthouden. Door dit in de richtlijn te nuanceren, in plaats van alleen aan te raden om beeldspraak te vermijden, kunnen redacteuren de mogelijkheden hierbinnen verkennen.
- Daarnaast kan de clauseule gewijzigd worden dat de gemiddelde zin 15 woorden moet hebben. Dit is het gemiddelde dat voorkomt bij een nieuwsmidium voor volwassenen, zoals de Volkskrant en het ANP. Hoewel Jong010 nu al gemiddeld minder woorden per zin gebruikt (zo'n 9,9) , kan het voor redacteuren duidelijker zijn, als dit gemiddelde in de richtlijn wordt bijgesteld, naar bijvoorbeeld 10 of 11 woorden gemiddeld.

Kidsweek

- In het onderzoek is naar voren gekomen dat tussenkoppen kunnen zorgen voor meer overzicht in een artikel, waardoor een tekst duidelijker kan worden. Aangezien de artikelen van Kidsweek al langer zijn dan Jong010, kan het geen kwaad om de mogelijkheden tot tussenkoppen te verkennen, zodat er meer rust en overzicht op een pagina komt, zonder dat de tekst te verbrokkeld of onrustig wordt.
- Om lezers meer bij de kranten en de artikelen te betrekken, kan de redactie meer directe aanspreking toepassen, door middel van een vraag, of een stelling aan het eind van een artikel. Kinderen vinden het prettig om direct aan te worden gesproken. Daarnaast trekken ze de aandacht en zorgen ze ervoor dat ze zich betrokken voelen bij de tekst (Costera Meijer, 2006; Drok & Schwarz 2010; Matthews 2010).

Beide kranten

- Beide kranten kunnen voorzichtiger zijn met Engelse (leen)woorden in koppen. Een kop moet duidelijk aangeven waarover ze gaan en kinderen kennen niet alle Engelse (leen)woorden, of vinden ze lastiger om te lezen, omdat ze een andere uitspraak hebben dan dat er geschreven staat (Goldhoorn, 2011).
- Beide kranten kunnen het gebruik van instanties nog verder beperken om hun artikelen duidelijker te maken. Ze kunnen achterwege worden gelaten, of extra worden uitgelegd. Daarnaast is het beter voor de duidelijkheid van de koppen om ze ook daar achterwege te laten, aangezien instanties regelmatig werden geturfd in de koppen.
- Daarnaast kunnen beide kranten verkennen of ze meer rijm (assonantie) kunnen gebruiken. Klankrijm is vooral prettig voor jongere lezers, en zorgt ervoor, naast dat een tekst erdoor aantrekkelijker wordt, dat de jongere lezers de tekst en de boodschap beter onthouden. (Lewis, 1984; White, 1976)

8.3 Beperkingen onderzoek en ideeën voor vervolgonderzoek

Dit onderzoek heeft de stijlmodellen van de onderzoeken van Wackers, Goldhoorn en Van Elburg op verschillende punten verbeterd en aangevuld, waardoor er nu ook inzicht is in twee verschillende kindermedia onderling. Dit alles om meer inzicht te bieden in de specifieke schrijfstijl in nieuwsberichten gericht op kinderen.

Doordat er bij dit onderzoek een tweede codeur aanwezig was, zijn vele figuren en definities betrouwbaar getoetst, al blijven enkele stijlfiguren lastig om volledig objectief te scoren en valt er over enkele definities nog te discussiëren. In vervolgonderzoek moet er nog naar deze figuren gekeken worden. Hoewel het corpus dat hier gebruikt is, ruimer is dan in de onderzoeken van Goldhoorn en Van Elburg, was het model beperkter in het aantal onderzochte categoriën. Figuren zoals lexicale intensiveerders, voorbeelden, enumeraties, etc. verdienen misschien wel hun eigen, of een uitgebreider onderzoek. Daarnaast kan er nog verder worden gekeken naar tussenkoppen. Hoewel het in de literatuur aangeraden wordt om ze te gebruiken (Kussendrager & Van der Lugt, 2005; Asbreuk & de Moor, 2007; Burger & de Jong, 2009), is nog geen voldoende inzicht in of dit ook geldt voor kinderen en hoeveel tussenkoppen per tekst wenselijk zijn, zodat de tekst overzichtelijk wordt en niet verbrokkeld raakt.

In dit onderzoek zijn verder nieuwsverhalen onderzocht. Hoewel die een groot deel van beide kinderkranten beslaan, kunnen de korte nieuwsartikelen, reportages en interviews ook nog andere inzichten bieden.

Hoewel zo'n 16,67% van dit corpus door een tweede codeur is getoetst, zijn er ook genoeg mogelijkheden om stijlonderzoek uitgebreider aan te pakken, met meerdere (getrainde) codeurs die een volledig corpus analyseren. Dit geeft misschien meer inzicht in, en betrouwbaarheid aan dit type stijlonderzoek.

Daarnaast zijn er in dit onderzoek 120 koppen geanalyseerd. Hier werden echter weinig resultaten gevonden die statistisch significant bleken. Dit probleem ondervond Van Elburg ook in haar onderzoek, vooral omdat zij een vrij klein corpus had. Bij vervolgonderzoek is het misschien handiger om vooral op koppen te focussen, waardoor er een groter corpus mogelijk is, en dan in vergelijking met volwassen of online media, waardoor een onderzoek op dit gebied meer kan zeggen. Daarnaast kan er verder gekeken worden naar de mogelijkheden om dit onderzoek, de onderzoeken van Wackers (2008), Van Elburg (2011) en Goldhoorn (2011) naast elkaar te leggen en echt significant met elkaar te vergelijken. In dit onderzoek was het alleen mogelijk om op enkele punten een indicatie hiervan te geven.

Doordat dit een onderzoek was, dat zich puur op de tekst focuste, zijn de lezers eigenlijk buiten beschouwing gehouden. In de literatuur zijn enkele lezersonderzoeken omschreven, maar enkele daarvan zijn lichtelijk gedateerd (Matti, 1975), gefocust op andere vormen van jeugdmedia (Matthews, 2010) of gericht op een oudere doelgroep (Costera Meijer, 2006). Een speciaal lezersonderzoek gericht op Nederlandse kinderen tot 12 jaar, zou antwoord kunnen geven op wat zij zelf duidelijk,

aantrekkelijk en passend vinden om te lezen. Zowel de redactie van Jong010, als Kidsweek doen op kleine schaal (focusgroep) onderzoek naar hun lezers, maar die onderzoeken focussen zich niet echt op stijl. Een lezersonderzoek dat daarop focust, kan meer specifieke informatie bieden.

Literatuur

Abels, R. (1998, 17 januari) Een krant voor kinderen is niet te maken. *Trouw*. Geraadpleegd op 12 december 2013 van

<http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/2609193/1998/01/17/Een-krant-voor-jongeren-is-niet-te-maken.dhtml>

Asbreuk, H. & Moor, A. de (2007). *Basisboek journalistiek schrijven voor krant, tijdschrift en web*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

AVI oud naar AVI nieuw (z.d). Gedownload op 21 januari 2014 van www.zeon.nl/documents/avi_oud_naar_avi_nieuw.pdf

Baarda, B. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers B.V.

Beentjes, H. , Van Cauwenberge, A. & d'Haenens, L. (2011). Een typologie van jonge nieuwsgebruikers in een multimediaal landschap. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap* 39 (1) 64-78.

Beentjes, J.W.J., Van der Voort, T.H.A., Bovill, M., Gaskell, G., Koolstra, C.M., Livingstone, S.,Marseille,N. (1998). Young People's Ownership and Uses of New and Old Forms of Media in Britain and the Netherlands. *European Journal of Communication* 13(4) 457-477.

Blum, A. (1981). Science Magazines for Youth in Five Countries, Different Approaches. *Science Education* 65 (1) 65-70.

Bos-Aanen, J., Sanders, T. & Lentz, L. (2001). *Tekst, begrip en waardering. Wat vertelt onderzoek ons over het effect van tekstkenmerken op begrip en waardering van informerende teksten bij kinderen en tieners?* Amsterdam: Stichting Lezen.

Braet, A. (2007). *Retorische kritiek: overtuigingskracht van Cicero tot Balkenende*. Den Haag: Sdu Uitgevers.

Burger, P. & Jong, J. de (2009). *Handboek Stijl. Adviezen voor aantrekkelijk schrijven*. Den Haag: Sdu.

Coleman, R. (2011). Journalists' Moral Judgment About Children, Do as I say, not as I do? *Journalism Practice* 5 (3) 257-271.

Costera Meijer, I. (2006). *De toekomst van het nieuws*. Amsterdam: Cramwinckel.

Costera Meijer, I. (2007). The paradox of popularity. *Journalism studies* 8 (1) 96 -116.

De geschiedenis van Kidsweek (2012). Gedownload op 13 oktober 2013 van <http://www.kidsweek.nl/artikel/2471/over-de-krant>

De kranten. (n.d.). Gedownload op 17 november 2013 van <http://www.yandc.nl/dekranten.html>

Drok, N. & Schwarz, F. (2010). *Jongeren, nieuwsmedia en betrokkenheid*. Gedownload op 25 september 2013 van http://www.krantindeklas.nl/publicaties/DrokSchwarz_Jongeren-nieuwsmedia-betrokkenheid_compleet.pdf.

Elings M. & Van Stokkum, E. (1992). *Jeugdjournalistiek: vallen en opstaan op weg naar een volwassen beleid*. Utrecht: Stichting Jongeren Onderwijs Media.

Goldhoorn, C. (2011). *Kidsweek Junior vs. 7Days: Stijlistische verschillen en overeenkomsten tussen een kinderkrant en een jongerenkrant*. Masterscriptie Journalistiek en Nieuwe Media, Universiteit Leiden.

Guldemon, J. (2011). *Leesbaarheid van teksten: een onderzoek naar invloed van woordmoeilijkheid op tekstbegrip*. Eindwerkstuk Communicatiekunde, Universiteit Utrecht.

Hagen, E. (2011). *Schooltv weekjournaal vs Nos Jeugdjournaal? Vergelijkend onderzoek naar geruststellingstechnieken in de zaak Milly Boele*. Masterscriptie Journalistiek, Rijksuniversiteit Groningen.

Het nieuwe avi-systeem (2011). Gedownload op 24 oktober 2013 van http://www.huisonderwijsplatform.org/uploads/1/0/4/7/10471289/het_nieuwe_avi-systeem.pdf

Hill, M. & Tisdall, K. (1997). *Children and Society*. Londen: Routledge.

Huysmans, F. (2013). *Van woordjes tot wereldliteratuur: de leeswereld van kinderen van 7 tot 15 jaar*. Amsterdam: Stichting Lezen.

Jansen, M. (2008, 21 november). Leesniveau zegt niets over leesplezier. *Kennislink*. Geraadpleegd op 12 februari 2014 <http://www.kennislink.nl/publicaties/leesniveau-zegt-niets-over-leesplezier>

Kiene, A. & Onkenhout, P. (2009, 1 september) Nieuws voor kinderen mag niet te eng. *Volkskrant*. Geraadpleegd op 3 december 2013 <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2694/Tech-Media/article/detail/356576/2009/09/01/Nieuws-voor-kinderen-mag-niet-te-eng.dhtml>

Koetsenruijter, W. & Van Hout, T. (2014). *Methoden voor journalism studies*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers

Kussendrager, N. & Lugt, D. van der (2005). *Basisboek journalistiek. Achtergronden, genres, vaardigheden*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.

Masquillier, B (2009). *Over AVI (Analyse van individualiseringsnormen)*. Brussel: Vlaams Verbond van Katholiek Basisonderwijs.

Matthews, J (2005). Out of the Mouths of Babes and Experts: children's news and what it can teach us about news access and professional mediation. *Journalism Studies* 6 (4) 509-519.

Matthews, J. (2010). *Producing Serious News for Citizen Children: A Study of the BBC's Children's Program, Newsround*. New York: Edwin Mellen Press.

Matti, A. (1975). *Nieuws in de kinderschoenen: onderzoek kinderjournaal*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij.

Meijeraan P.M.S. (1994). *Geboeid Lezen; Het effect van kranten lezen in de klas*. In opdracht van de Stichting Krant in de Klas.

Meijers, J. (2012, 20 maart). Rotterdamse kinderen lezen eigen lokale krant. *De nieuwe reporter*. Geraadpleegd op 12 januari 2014 <http://www.denieuwereporter.nl/2012/03/magisch-rotterdamse-kinderen-lezen-eigen-lokale-krant/>

Mindich, D.T.Z. (2005). *Tuned out. Why Americans under 40 don't follow the news*. New York: Oxford University Press.

Peeters, B. (2007). *Kidsweek, Weekkrant voor jong Nederland: Een kwalitatieve vergelijking van de berichtgeving in Kidsweek en Nederlandse kranten voor volwassenen*. Masterscriptie Journalistiek, Rijksuniversiteit Groningen.

Renckens (2010, 31 oktober). Lezen op je eigen niveau. *Kennislink* Gedownload op 14 december 2013 van <http://www.kennislink.nl/publicaties/lezen-op-je-eigen-niveau>

Sahin, G.G. (2012). Children's literature, children's journalism and magazine publishing in Turkish republic (the period between 1923-1940). *Social and Behavioral Sciences* 46, 1658 – 1663.

Sanders, E. (2009, 14 januari). De krant gaat dood, leve de krant! *NRC.nl*. Geraadpleegd op 13 maart 2014 van <http://weblogs.nrc.nl/woordhoek/2009/01/14/de-krant-gaat-dood-leve-de-krant/>

Slagmolen, R. (2008). *Dit boek is lekker makkelijk! Een inventarisatie van de problemen met het nieuwe AVI-systeem*. Masterscriptie Communicatiestudies, Universiteit Utrecht.

Stegeman, L. & Hoogensteijn, M. (2011). *Stijlboek Kidsweek / 7days*. (Eigen gebruik door de redactie).

Stevens, F. (2004). Jeugd en media. Media als verlengstuk van het dagelijks leven. In D. Burssens, S. De Groof, H. Huysmans, I. Sinnaeve, F. Stevens, K. Van Nuffel, N. Vettenburg, M. Elchardus, L. Walgrave & M. De Bie (Eds.), *Jeugdonderzoek belicht. Voorlopig syntheserapport van wetenschappelijk onderzoek naar Vlaamse kinderen en jongeren (2000-2004)* (.81-104). Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U.Leuven, VUB & UGent.

Stoker, E. (2006). Hond bijt Kind. *Volkskrant*. Geraadpleegd: 20 oktober 2013
<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/776323/2006/01/04/Hond-bijt-kind.dhtml>

Teran Strommen, L. & Fowles Mates, B. (2004). Learning to love reading, interviews with older children and teens. *Journal of adolescent & adult literacy* 48 (3) 188-200.

Van Tilburg, A. (2013). *Handleiding redactie Jong010*. (Eigen gebruik door de redactie).

Van der Molen, W., Juliette H., Valkenburg P. en Peeters, A. (2002). Television News and Fear: A Child Survey. *Communications* 27, 303-317.

Van der Molen, W., Juliette H. en de Vries, M. (2003). Violence and consolation: September 11th 2001 covered by the Dutch children's news. *Learning, Media and Technology* 28 (1) 5-19.

Wackers, M. (2008). *'Duh...wat jij?'* Een analyse van de stijl en het taalgebruik van jongerennewsite NOS Headlines. Masterscriptie Journalistiek en Nieuwe Media, Universiteit Leiden.

White, M.L. (1976). *Children's literature, criticism and response*. Ohio: Columbus.

Bijlagen

Gedrukte bijlagen:

Bijlage 1: Verklaring verschillen eerste en tweede codeur.....	85
Bijlage 2: Interviewoverzicht redacteurs Kidsweek en Jong010.....	88
Bijlage 3: Corpus overzicht.....	91
Bijlage 4: Tien geanalyseerde artikelen.....	97

Digitale bijlagen op USB-stick:

- Bijlage A: Totaal geanalyseerde corpus
- Bijlage B: Uitgewerkte interviews redactieleden
- Bijlage C: 20 artikelen geanalyseerd door Goldhoorn
- Bijlage D: Handleiding Redactie Jong010
- Bijlage E: Richtlijn eenvoudig communiceren Jong010
- Bijlage F: Stijlboek Kidsweek

Bijlage 1: Verklaring verschillen eerste en tweede codeur.

Art.	Verschillen Jong010
1.	- Lezersinclusieve We vergeten: 'onze' - 'Basisschool het Podium' werd niet als instantie geteld - 'Troonswisseling' werd niet als moeilijk woord geteld. Dit woord is niet heel erg bekend, daarom is t in mijn analyse wel zo geteld.
2.	- Rijm vergeten: 'heel veel'. - 'Mevlana Moskee' werd als alliteratie geteld, dat heb ik niet gedaan, omdat het een naam is, en geen teksttechnische keuze. - Humor: Yasmin vertelt dat als ze de baas mocht zijn, ze popcorn gaat eten.
3.	- Raadsel niet genoteerd: eerst wordt er verteld dat Abigail en Denzel dicht tegen de tv kruipen. Pas later wordt uitgelegd waarom: omdat ze slechtziend zijn. - Directe aanspreking niet genoteerd: 'ga je mond spoelen met zeep' - Moei woord: ontvangstapparatuur in de tussenkop is vergeten. Later in de tekst noteerde Goldhoorn het wel als moei woord. - Instantie vergeten: Feyenoord wordt wel in de rest van de tekst als instantie aangeduid. - Directe aanspreking niet genoteerd: in het artikel wordt een stelling geponeerd, die naar de lezer is gericht, ook al staat er geen 'je' of 'jij'.
4.	- Verkleinwoord vergeten: 'zusjes' - Accent aigu vergeten - Humor niet genoteerd: 'die keutel is oud!' & 'je kan het verschil ruiken'. De hyena keutels worden flink overdreven om een grappig effect te bereiken. Poep en pies slaat bij veel (jonge) kinderen aan.
5.	- Circus Rotjeknor is hier niet als instantie genoteerd. In mijn analyse wel. - Verkleinwoorden vergeten: trucjes, en kunstjes - Vraag genoteerd ipv subjectie. Goldhoorn noteert: 'Meer weten?' als vraag, maar in de volgende zin wordt het antwoord gegeven: 'kijk dan op de website'. Dus een subjectie.
6.	- Directe aanspreking niet genoteerd: 'Hierbij wordt gekeken of je goed kan voetballen, maar ook of je goed samenwerkt en tegen je verlies kan.' - Instantie Feyenoord vergeten, wordt verder wel genoteerd.
7.	- 2 uitdrukkingen niet genoteerd: 'keihard werken' (zo hard werken als een kei, ingesleten metafoor, dus uitdrukking) en 'een kijkje nemen'. - Kindertaal niet genoteerd: 'meester Tom' & 'Juf Kim' - Subjectie genoteerd als vraag: 'Weet je wat ik dan doe?'. In de volgende regel beantwoord met: 'Gewoon kijken naar de anderen.'
8.	- Metafoor niet genoteerd: Psy's 'Gangnam Style' brult door de speakers. Speakers zijn geen

	levende wezens die kunnen 'brullen' - Raadsel niet genoteerd: pas na twee regels wordt duidelijk dat het om een voorstelling gaat. - Instantie vergeten: Circus Mix wordt hier het ene moment wel en t andere moment niet genoteerd als instantie. - Kindertaal niet genoteerd: meester Menno. - Accent aigu vergeten: éénwieler - Subjectie genoteerd als vraag: 'Wil je ook leren twirlen, jongleren, etc,?' ' Kijk dan op www.circusmix.nl'
9.	- instantie vergeten: Voetbalclub Sparta wordt de ene keer wel dan de andere keer niet als instantie genoteerd. - Directe aanspreking niet genoteerd: 'Je kunt onze tekst goed lezen door de dikke letters.' - De vijf basisscholen die in het artikel worden genoemd, zijn niet als instantie genoteerd.
10.	- De kop ' mijn boek komt tot leven' heb ik als raadselachtig bestempeld, omdat het niet duidelijk is hoe dat kan en hoe dat komt. - Rijm niet genoteerd: 'van klei, allerlei' - Kindertaal niet genoteerd: 'een opa'. Dit taalgebruik wordt alleen gebruikt in communicatie met kinderen.
Art.	Verschillen Kidsweek
1.	- alliteratie 'ook op' niet genoteerd
2.	- questie wordt niet genoteerd, meerdere vragen na elkaar
3.	- Organisatie: Championing Community Children niet als instantie genoteerd. - 'op pad gaan' niet als uitdrukking genoteerd.
4.	- Accent aigu niet genoteerd: één
5.	- Accent aigu niet genoteerd: één moment - Metafoor niet genoteerd: 'Dat is het beeld dat ...proberen te vangen'. - Britse krant 'Daily Mail' niet als instantie geteld, terwijl het een nieuwsorganisatie is.
6.	- Directe aanspreking 3 x niet genoteerd: 'En dat is fijn als je je al een tijd in het ziekenhuis ligt te vervelen.' & 'Tijdens de Opkikkerdag doe je allerlei leuke dingen, die je normaal niet doet' De lezer wordt hier via 'je' aangesproken. - Alliteratie niet genoteerd: 'Inmiddels is..'
7.	- Basisschool De Mozaïek niet genoteerd als instantie - 'Je kent iedereen' niet als directe aanspreking genoteerd. - Citaat: 'Ik liet mijn vriendinnen achter op mijn andere school en het is hier veel rustiger.' vergeten te noteren.
8.	- Raadsel niet genoteerd: 'Is het een badkuip? Een honkbalpet? Of toch een zonneklep? Nee, het is het nieuwe Stedelijk Museum in Amsterdam.' Dit is een raadsel, waar later dus de oplossing

	van wordt gegeven. - Goldhoorn noteert een subjectie als vraag: 'Wil je meer weten over wat er in het verbouwde museum te zien is? Kijk dan op www.stedelijk.nl' Het antwoord wordt in de volgende zin gegeven.
9.	- Persoonlijk maken vergeten: 'Indra'. Die naam is later wel als pm genoteerd. - Directe aanspreking twee keer niet genoteerd: 'Als je het niet wist, zou je denken...' - Directe aanspreking niet genoteerd: 'Daar schrik je echt wakker van' - Verkleinwoord vergeten: 'kleintje' - Rijm niet genoteerd: '<u>slaan</u> ze <u>aan</u>'
10.	- Directe aanspreking niet genoteerd: 'Dus tijd voor een enorme taart zou je denken.' - Metafoor niet genoteerd: 'Dus tijd voor een enorme taart zou je denken.' Verdeeld in 27 megastukken. Voor ieder EU-land een. Beeldspraak waarbij elk land een stuk taart krijgt. - Questie niet genoteerd, meerdere vragen na elkaar. - Directe aanspreking: 'Daar bouw je geen feestje mee.' Niet genoteerd.

Bijlage 2: Interviewoverzicht redacteurs Kidsweek en Jong010

Interviewvragen Jong 010

Algemeen:

Voor Angelique

- Waarom besloot je om Jong010 op te richten? Hoe kwam je op t idee?
- Waarom denk je dat Rotterdam een kinderkrant nodig had? Aardig wat kranten voor Jongeren zijn over de kop gegaan (zoals Ted en Primeur) waarom denk je dat Jong010 kans van slagen heeft?
- Wat heb je hiervoor gedaan?
- Hoe ziet een gewone dag eruit bij Jong 010?
- Hoeveel medewerkers zijn er nu precies? Met hoeveel ben je begonnen?
- Hoe groot was de eerste oplage?
- In hoeverre heeft Jong 010 zich ontwikkeld?
- Is er ook iets veranderd aan de stijl? De indeling?
- Hoe kwam je daarop?

Redactie / Stijl

- Wanneer je zelf stukken schrijft, waar let je dan op?
- Is er dan ook iemand anders die de stukken voor je naleest?
- Wanneer je stukken van freelancers corrigeert, waar let je dan op?
- Hoe ga je te werk m.b.t. schrijven? Hoe pak je dat aan? Begin je met het intro, schrijf je als laatste het einde of alles door elkaar, lees je het veel over, hoe denk je na over de stijl van het artikel?
- Met wie heb je de richtlijn opgesteld?
- Vanuit waaruit zijn die opgesteld? Heb je onderzoek gedaan of ga je af op je eigen gevoel?
- Kijk je vaak naar de richtlijn?
- In hoeverre is een richtlijn of een stijlboek nuttig voor de redactie?
- Wat is volgens jou het grote verschil tussen schrijven voor kinderen en voor volwassenen?
- Hoe maak je een artikel aantrekkelijk voor kinderen tot 12 jaar?
- Hoe houd je rekening met het leesniveau van kinderen? In principe moeten de artikelen zowel kinderen uit groep vier tot en met 8 zien te trekken.
- Hoe kwam je bij 'www.eenvoudigcommuniceren.nl'?
- In de richtlijn staan ook dingen als dat de tekst niet gekleurd moet zijn en een specifieke regelafstand. Maar ook met dingen als het gebruik van doorschijnend papier. Heeft dat te maken met het aanleveren van teksten? Wat gebeurt er dan mee? Is het relevant?

- Ben je soms zelf met stijlmiddelen bezig?
- Hoe zou je je eigen schrijfstijl omschrijven? Verschilt die veel met andere redacteurs van de krant?
- Pas je je schrijfstijl (keuze van stijlmiddelen) aan aan het onderwerp? Hoe?
- Pas je je schrijfstijl (keuze van stijlmiddelen) aan aan de doelgroep? Hoe?
- Hoe breng je moeilijke onderwerpen voor kinderen? Probeer je het te verzachten, of ga je anders met woordkeus om? (Bijv. rebellen hebben ruzie met de president)
- Hoe ga je om met moeilijke woorden?
- In Rotterdam is er bijvoorbeeld ook 'straattaal' en 'jongerentaal', pas je die toe in de artikelen of probeer je dat te vermijden?
- In de richtlijn raad je aan om veel voorbeelden te gebruiken.
- Hoe ga je om met instanties? Hoe maak je dat begrijpelijk voor kinderen?
- Heb je weleens reacties van lezers gehad die specifiek over de schrijfstijl gingen?

Interviewvragen Kidsweek

Algemeen:

- Wat heb je hiervoor gedaan?
- Hoelang werk je nu hier?
- Is er veel veranderd aan je schrijfstijl? Hoe heeft die zich ontwikkeld?

Redactie / Stijl

- Wanneer je zelf stukken schrijft, waar let je dan op?
- (aan Jacqueline & Sytse) Als je wel eens zelf artikelen redigeert, waar let je dan op?
- Hoe ga je te werk m.b.t. schrijven? Hoe pak je dat aan? Begin je met het intro, schrijf je als laatste het einde of alles door elkaar, lees je het veel over, hoe denk je na over de stijl van het artikel?
- Het stijlboek is in 2011 veranderd, kijk je er nog wel eens in?
- In hoeverre is een richtlijn of een stijlboek nuttig voor de redactie?
- Wat is volgens jou het grote verschil tussen schrijven voor kinderen en voor volwassenen?
- Hoe maak je een artikel aantrekkelijk voor kinderen tot 12 jaar?
- Hoe houd je rekening met het leesniveau van kinderen? In principe moeten de artikelen zowel kinderen uit groep vier tot en met 8 zien te trekken.
- Ben je soms zelf met stijlmiddelen bezig?
- Hoe zou je je eigen schrijfstijl omschrijven? Verschilt die veel met andere redacteurs van de krant?
- Pas je je schrijfstijl (keuze van stijlmiddelen) aan aan het onderwerp? Hoe?

- Hoe breng je moeilijke onderwerpen voor kinderen? Probeer je het te verzachten, of ga je anders met woordkeus om? (Bijv. rebellen hebben ruzie met de president)
- Hoe ga je om met moeilijke woorden?
- In hoeverre maak je gebruik van Engelse woorden in een stuk?
- Hoe ga je om met instanties? Hoe maak je dat begrijpelijk voor kinderen?
- Heb je weleens reacties van lezers gehad die specifiek over de schrijfstijl gingen?

Bijlage 3: Corpus overzicht

Jong010

Titel artikel	Auteur	Pa g	Aantal woord en	Rubriek
Kidsweek 6-9-2012 # 36				
Een wereldvlag die mensen verenigt	Govrien Oldenburger	4	197	Jij in het nieuws
Strijd tussen de First Ladies	Carolien Plasschaert	7	216	Buitenland
Kidsweek 20-9-2012 #38				
Straatjongen wint Kindervredesprijs	Carolien Plasschaert	1	308	Voorpagina
Het veld op met Van Persie	Sytse Wilman	4	244	Jij in het nieuws
Levensgevaarlijke Lava-foto's	Marlies Ruijter	13	274	Nieuws
Kidsweek 4-10-2012 #40				
Rennen voor een opkikker	Govrien Oldenburger	4	215	Jij in het nieuws
Elisa redt kleine school	Karima Bekraoui	5	236	Binnenland
Bezoek de badkuip	Lisa Koetsenruijter	17	156	Cultuur
Kidsweek 18-10-2012 #42				
Weer geen babyolifant	Bouwien Jansen	1	353	Voorpagina
Grote prijs voor EU	Cora van der Weij	7	207	Buitenland
Kidsweek 1-11-2012 #44				
Dolblij met Kinderpardon	Nathalie Strijker	1	320	Voorpagina
Tim de TramDJ	Govrien Oldenburger	4	251	Jij in het nieuws
Obama of Romney?	Ilse van Heusden	7	284	Buitenland
Kidsweek 15-11-2012 #46				
Kay wint met babyschildpadfoto	Hermien Buis	4	285	Jij in het nieuws
Nieuw opperhoofd in China	Cora van der Weij	7	210	Buitenland
Oliver zwemt wereldrecord	Maarten Hogestijn	11	223	Sport
'Ik stond te juichen in de woonkamer	Carolien Plasschaert	11	185	Sport
Kidsweek 29-11-2012 #48				
Songfestivalfeest in Amsterdam	Nathalie Strijker	1	290	Voorpagina
Straf voor circusbaas	Bouwien Jansen	9	206	Buitenland

Viooltalent wint prijs concertgebouw	Lisa Koetsenruijter	26	278	Cultuur
Kidsweek 13-12-2012 #50				
Alleen maar rauw voedsel	Maarten Hogenstijn	5	252	Binnenland
Zwangere bruinvissen aangespoeld	Hermien Buis	5	172	Binnenland
Sporters <hartje> dieren	Carolien Plasschaert	15	191	Sport
Annechien is een kei in spellen	Nathalie Strijker	4	244	Jij in het nieuws
Kidsweek 17-01-2013 #3				
Gigastrip voor het goede doel	Annelies van dr Ploeg	4	294	Jij in het nieuws
'Bijna de helft van al het eten wordt weggegooid'	Carolien Plasschaert	7	177	Buitenland
Superspannende kampioensrace	Sytse Wilman	11	185	Sport
Kidsweek 31-1-2013 # 5				
Dag koningin Beatrix! Hallo koning Willem-Alexander!	Nathalie Strijker	1	301	Voorpagina
Feest, muntenwedstrijd en postzegels	Nathalie Strijker	5	278	Binnenland
Zwoegen op Oostenrijks scheurijs	Bouwien Jansen	11	242	Sport
Kidsweek 14-02-2013 # 7				
Trainen tegen pesten	Annemieke Ruggenberg	4	377	Jij in het nieuws
Klappertanden in Jakoetsk	Henrique Staal	7	256	Buitenland
Ijsafdaling op schaatsen	Rajko Disseldorp	11	229	Sport
Kidsweek 28-02-2013 # 9				
Jokken over kindersnacks	Nathalie Strijker	5	205	Binnenland
Snoepende scholier opent shop	Annelies van dr Ploeg	7	192	Buitenland
Kidsweek 14-3-2013 # 11				
Hulpstaart voor mr. Stubbs	Cora van der Weij	1	300	Voorpagina
Botsing in de sneeuw	Govrien Oldenburger	4	235	Binnenland
Voetballer wordt kunstschaatser	Carolien Plasschaert	11	178	Sport
Nederlander in hoogste raceklasse	Maarten Hogestijn	11	185	Sport
Kidsweek 28-3-2013 # 13				
Op jacht naar hondendrollen	Karima Bekraoui	4	242	Jij in het nieuws
Ontruiming om stinkende jas	Nathalie Strijker	5	191	Binnenland
'Buiten zijn is gewoon fijn'	Annemieke Ruggenberg	19	297	Tv/sterren

Kidsweek 11-4-2013 # 15				
Snackbar zonder vlees	Rajko Disseldorp	5	182	Binnenland
Minipresident bezoekt Obama	Bouwien Jansen	7	190	Buitenland
Pauline fietst met een wiel	Rajko Disseldorp	11	201	Sport
Kidsweek 25-4-2013 # 17				
Klaar voor de koning	Carolien Plasschaert	1	317	Voorpagina
Binnen blijven door dreigement	Govrien Oldenburger	5	206	Binnenland
Rolschaatsles voor moeder	Annemieke Ruggenberg	27	264	Tv
Kidsweek 16-5-2013 # 20				
Vissende vrienden ontdekken schat	Karima Bekraoui	4	241	Jij in het nieuws
Een loopgraaf in de tuin	Cora van der Weij	7	206	Buitenland
Daniel springt over de grachten	Rajko Disseldorp	11	207	Sport
Kidsweek 30-5-2013 # 22				
De berg op tegen kanker	Karima Bekraoui	4	248	Jij in het nieuws
Bijzonder krabbels in Mexicaanse grot	Cora van der Weij	7	183	Buitenland
Kidsweek 13-6-2013 # 24				
Samita is een godin	Cora van der Weij	1	331	Voorpagina
Stotterende ster	Annemieke Ruggenberg	4	246	Jij in het nieuws
Jong Oranje in halve finale	Carolien Plasschaert	11		Sport
Kidsweek 27-6-2013 # 26				
Blinde kan weer zien met slimme bril	Raymond Krul	5	209	Binnenland
Renrecord voor snelle Chivano	Annemieke Ruggenberg	5	202	Binnenland
Sloppenwijken gesloopt om WK	Katy Sheriff	7	214	Buitenland
“Jullie zijn toch geen watjes?”	Carolien Plasschaert	11	205	Sport

Jong010

Titel artikel	Auteur	Pa g.	Aantal woord en	Rubriek
Jong010 september 2012 # 1				

Leuke wijk voor gezinnen?	Angelique van Tilburg	3	254	Overschie/regio
'Politiek lijkt op voetbal'	Sharon van Oost	4	214	Thema
Rappen over wijkregels	Angelique van Tilburg	5	208	Rotterdam
Sportieve waaghalzen	Thomas de Leeuw	8	238	Sport
Driften door het centrum	Thomas de Leeuw	8	164	Sport
Prinsessenparadijs	Angelique van Tilburg	10	227	Stijl en cultuur
Op visite bij...	Doortje van der Molen	10	240	Stijl en cultuur
Hallo Wereld!	Doortje van der Molen	11	167	Stijl en cultuur
Jong010 oktober 2012 # 2				
Hand in hand, samen sporten	Patricia Jaspers	1	256	Voorpagina
Een nieuw huis in Kreater	Sharon van Oost	3	188	Overschie/regio
Kunstauto's voor veiligheid	Annemieke Ruggenberg	3	229	Overschie/regio
Langste schoolweek van heel Nederland	Annemieke Ruggenberg	5	216	Rotterdam
Een lesje van Van Persie	Thomas de Leeuw	9	224	Sport
Sportentocht door Rotterdam	Thomas de Leeuw	9	152	Sport
Van schip tot speeltuig	Thomas de Leeuw	9	128	Sport
Speciale trainingspakken	Patricia Jaspers	12	157	Overschie/regio
Jong010 november 2012 # 3				
Frank is een opzomerkanjer	Thomas de Leeuw	1	250	Voorpagina
Golfster schrijft kinderboek	Ilya Post	3	240	Overschie
Georgina ontwerpt speelplek	Sharon van Oost	3	182	Overschie/regio
Nieuw programma tegen pesten	Annemieke Ruggenberg	4	234	Rotterdam
Vet scoren!	Angelique van Tilburg	5	213	Rotterdam
De regenwormdans	Thomas de Leeuw	8	216	Natuur
Kralingen kleurt groen	Doortje van der Molen	8	190	Natuur
Feest met een donderwolk	Annemieke Ruggenberg	11	179	Cultuur
Jong010 maart 2013 # 4				
Mijn boek komt tot leven	Jelle van de Kamp	1	198	VP- Delfshaven

Nationale pannenkoekdag	Kim-lan Jong Baw	1	218	VP- Feijenoord
Lenteknuffels bij de Kraal	Thomas de Leeuw	1	242	VP- Kralingen
Zes weken zegels sparen	Ilja Post	1	222	VP-Overschie
Kindercollege op de universiteit	Thomas de Leeuw	3	220	Rotterdam
Zwemmen voor Sophia	Doortje van der Molen	4	185	Thema Sophia ziekenhuis
Trainen als een prof bij de Kuip	Thomas de Leeuw	9	212	Sport
Waterlanders op de museumnacht	Kim-lan Jong Baw	11	209	Cultuur
Moeders leren fietsen	Jelle van de Kamp	12	223	Overschie/regio
Excelsior opent leercentrum	Ilja Post	12	176	Kralingen/regio
Jong010 april 2013 # 5				
In actie voor de kroning	Jelle van de Kamp	1	193	Vp-Overschie
Een dansje voor de koning	Thomas de Leeuw	1	235	Vp-Kralingen
Op visite bij.. Yasemin!	Doortje van der Molen	5	222	Rotterdam
Feyenoord opent blindentribune	Ilja Post	9	243	Sport
20.000 jaar oude poep	Jelle van de Kamp	8	237	Natuur
Oefenen voor een circusshow	Jelle van de Kamp	11	227	Cultuur
Vijf weken training van Feijenoord	Jelle van de Kamp	12	203	Overschie/regio
Circus Mix in de Spotlights	Ilja Post	12	183	Feijenoord/regio
Superlange vlag voor verjaardag Sparta	Doortje van der Molen	12	224	Delfshaven/regio
Jong010 mei 2013 #6				
Fleurige tegels in tarwewijk	Koen Freijssen	1	220	Vp- Charlois
Jeugdschouw Rottekwartier	Jelle van de Kamp	1	205	Vp- Noord
Samen fietsen tegen kanker	Suzanne Huig	3	238	Rotterdam
Politiekids in de wijk	Suzanne Huig	4	257	Thema Politie
Bevriend met twee varkens	Ilja Post	8	164	Natuur
Luciano danst Rotterdam trots	Kim-lan Jong Baw	11	193	Cultuur
Girlsday bij het havenbedrijf	Doortje van der Molen	12	150	Charlois
Basisschool de Piramide schrijft	Suzanne Huig	12	229	Feijenoord

eigen boek				
Jong010 juni 2013 #7				
Mees is klaar voor het CHIO	Jelle Gunneweg	1	241	Vp- Kralingen
Veilig spelen op buitenspeeldag	Jelle van de Kamp	1	224	Vp-Noord
Leerlingen de Clipper maken film	Ilja Post	1	237	Vp-Feijenoord
Koninklijk bezoek voor Sophia	Thomas de Leeuw	3	257	Rotterdam
Containers vol met van alles en nog wat	Jelle van de Kamp	4	223	Thema Haven
Stop Rommel!	Suzanne Huig	8	166	Natuur
Vragen aan de toekomst	Jelle van de Kamp	11	227	Cultuur
Groentesoep voor heel de wijk	Suzanne Huig	12	160	Kralingen
Groen en gezond	Suzanne Huig	12	172	Delfshaven

Bijlage 4: Tien geanalyseerde artikelen

5 Artikelen Jong010

Jong010 April 2013	Stijlmiddelen
In actie voor de kroning	Ellips
Overschie – Een speciaal dansnummer, sportwedstrijden en allerlei andere activiteiten: de scholen in Overschie zijn druk met de voorbereidingen van de kroning.	Raadsel, alliteratie
Op 30 april wordt prins Willem-Alexander tijdens de laatste Koninginnedag ingehuldigd als onze nieuwe koning.	Lezersinclusieve we,
Dit jaar vinden de meeste activiteiten van Overschie plaats in het Sidelingepark.	
Het terrein wordt versierd met lakens die door de scholen beschilderd zijn tijdens de Koningsspelen.	Alliteratie
<u>Bea Bedankt!</u>	TK, Excl. Alliteratie
Speciaal voor Jong010 trok basisschool Het Podium op 12 april alvast de verfblikken open	Uitdrukking, inst, pm,
'We hebben een doek gemaakt met daarop 'Bea Bedankt' als tekst', vertelt Alecsandra (14), terwijl ze samen met haar vriendinnen bezig is met de tekening.	Ci, alliteratie, PM 2x, ellips
'We maken nog twee tekeningen, die mogen de kleuters op een later moment inkleuren.'	Ci, alliteratie
<u>Eigen danspasjes</u>	TK, verkleinwoord
Dhilan (12) en Dailon (11) hebben ook een laken getekend, maar mogen voor de Koningsspelen ook een dans bedenken.	Pm 2, alliteratie 1 x
'We hebben een lied geleerd, dat heet ' De Koning is een DJ'.	Ci, Eng, alliteratie
Daar gaan we nog een dans op verzinnen. Dat wordt vast tof.'	
De scholen in Overschie organiseren in de week voor de troonswisseling allerlei activiteiten.	Moei, Alliteratie
Zo krijgt Het Podium nog een eigen vrijmarkt en is er voor de leerlingen kickboks- en zumba-les.	Eng/bui 2 x, inst
Totaal:	Alliteratie 8 x Persoonlijk maken 6 x Citaat 3 x Engels woord 3 x Tussenkop 2 x Ellips 2 x Lezersinclusieve we 1 x Instantie 2 x Exclamatie 1x Raadsel 1 x Verkleinwoord 1 x Moeilijk woord 1 x Uitdrukking 1x

Jong010 April 2013	Stijlmiddelen
Op visite bij Yasemin	Pm, ellips
Rotterdam – Jong010 gaat iedere maand op visite bij kinderen uit een andere cultuur.	pm
Dit keer spreken we met Yasemin (11).	Pm, lezersinclusieve we
Zij viert op 23 april Internationale Kinderfeestdag	Moei
Als Yasemin mag kiezen, dan wil ze op Kinderfeestdag graag op de stoel van burgemeester Aboutaleb zitten!	Pm, uitdrukking/zegswijze excl,
In Turkije zitten op 23 april alleen maar kinderen in het parlement: alle kinderen hebben het die dag voor het zeggen.	Uitdrukking, moei, alliteratie
Zij mogen zelfs op de stoel van de president zitten.	alliteratie
<u>Kinderen zijn de baas</u>	tk
'Kinderfeestdag is in 1920 bedacht door de Turkse president Atatürk', vertelt Yasemin.	Ci, Pm, alliteratie
'Op 23 april is iedereen vrij van school.	Ci
In heel Turkije zijn er feesten, bijvoorbeeld in stadions en op de televisie.	
De vlaggen hangen uit op straat, overal zijn ballonnen en mensen spelen trompet.'	
Vanaf 1979 wordt het feest in meer dan 80 landen ter wereld gevierd, ook in Nederland.	
<u>Heel veel popcorn</u>	Rijm, Tk, eng
In Rotterdam wordt Kinderfeestdag op zaterdag 20 april gevierd bij de Mevlana moskee in Delfshaven.	Inst
Er staan marktkraampjes buiten op de bazaar met popcorn, suikerspinnen, Turkse koekjes en broden.	Verkleinwoord 2 x, moei, eng, alliteratie
En er zijn veel activiteiten, zoals zaklopen, eierenlopen, een theatervoorstelling, dansoptreden en een springkussen.	Alliteratie
'Iedereen is welkom om het feest mee te vieren', zegt Yasemin.	Ci, pm
Zij weet stiekem al wat ze wil gaan doen die dag.	Alliteratie 2 x
'Popcorn eten!'	Ci, Eng, Excl, Tussenwerpsel/ellips, Humor
Yasemin zou wel eens op de stoel van de Burgemeester willen zitten.	Pm, uitdrukking
Totaal:	Persoonlijk maken 7 x Citaat 4 x Uitdrukking/Zegswijze 4 x Engels woord 3 x Excl 2 x Moei 2 x Verkleinwoord 2 x Tussenwerpsel/Ellips 2 x Tussenkop 2 x Lezersinclusieve we 1 x Rijm 1 x Humor 1 x Instantie 1 x Alliteratie 1 x

Jong010 April 2013	Stijlmiddelen
Feyenoord opent blindentribune	Inst,
Wanneer Abygail (12) en Denzel (11) thuis naar een wedstrijd van Feyenoord kijken, kruipen ze dicht tegen de televisie aan.	Pm 2 x Inst, raadsel, alliteratie 2 x
Omdat elke wedstrijd super spannend is natuurlijk, maar ook omdat hun ogen niet zo goed zijn.	Alliteratie 2 x
Vanaf 21 april kunnen ze op een echte blindentribune 'voetbal kijken' in de Kuip.	
Abygail ziet maar 30 procent.	Pm
En ook Denzel ziet weinig.	Pm
'Maar juichen als Pelle heeft gescoord kunnen we als de beste', lacht Abygail.	Ci, pm, humor, eng
Ze is zelfs zo'n fan dat ze de naam van aartsrivaal Ajax niet eens wil uitspreken.	Eng, alliteratie 2x, moei, inst
'En wanneer iemand anders dat doet, zeg ik: ga je mond spoelen met zeep.'	Ci, Uitdrukking, directe aanspreking, pm , alliteratie, humor
<u>Speciale blindenschool</u>	Tk
Denzel is al net zo'n grote fan.	Pm, Eng
'Als ik FIFA 13 speel, speel ik altijd met Feyenoord.	Ci, Inst, Pm, 2 x
Op een computer met Feyenoord-logo.'	Inst, eng
Abygail en Denzel zitten op Visio Onderwijs Rotterdam.	Pm 2 x Inst
Dat is een school voor blinde en slechtziende kinderen.	
<u>Naar de kuip</u>	Tk,
Naar een wedstrijd in De Kuip zijn ze nog nooit geweest.	alliteratie 2x
Omdat ze de bal toch niet of moeilijk kunnen zien, heeft dat weinig nut.	
Vanaf zondag 21 april komt daar misschien verandering in.	
Op die dag opent in het Feyenoord-stadion een speciale 'blindentribune'.	Inst,
<u>Ontvangstapparatuur</u>	Tk, moei
Die tribune zit lekker dicht bij het veld.	
En via speciale ontvangstapparatuur krijgen ze wedstrijdcommentaar, die is gedetailleerder dan bij normale radio.	Moei 2 x
Denzel en Abygail mogen dan wat minder goede ogen hebben, hun Feyenoord-hart bonkt des te harder, zeker in de Kuip!	Pm, 2 x, metafoor, Inst, Excl, ellips
Stelling: Luisteren naar een voetbalwedstrijd is spannender dan kijken.	Directe aanspreking
Totaal:	Persoonlijk maken 13 x Alliteratie 9 x Instantie 8 x Moeilijk woord 4x Citaat 3 x Engels woord 3 x Tussenkop 2 x Directe aanspreking 2 x Humor 2 x Uitdrukking 1 x

	Metafoor 1 x Raadsel 1 x Exclamatie 1 x

Jong010 April 2013	Stijlmiddelen
20.000 jaar oude poep	Ellips
Rotterdam - Fossielen vertellen veel over het leven van héél lang geleden.	Alliteratie, Accent aigu, moei
Als je weet waar je moet zoeken, kun je ze zelf misschien ook vinden.	Directe aanspreking 3 x, alliteratie 2x
Sinds zaterdag 6 april kun je oefenen bij de tentoonstelling 'Kijk wat ik gevonden heb' in het Natuurhistorisch museum Rotterdam.	Directe aanspreking, Inst
<u>Zelf hakken</u>	Tk
'Ik vind fossielen erg interessant', zegt Gijs (8).	Ci, Pm 2 x Moei
Hij is samen met zijn zusjes Cato (10) en Fiet (5) bij het openingsweekend van de tentoonstelling.	Pm 2 x Verkleinwoord, alliteratie
Ze hakken een fossiel van een schelp uit een stuk steen.	Moei, alliteratie
'Ik heb er zelf ooit één gevonden, een soort leliebloem was dat.	Metafoor, PM, CI, Accent Aigu
Best bijzonder dat die bewaard is gebleven.'	Alliteratie
Fossielen zijn resten van planten en dieren van duizenden jaren oud, die bewaard zijn gebleven in een steen.	
<u>Oude hyenapoep</u>	Tk
Vooral bij stranden, zoals bij de Maasvlakte heb je kans om fossielen te vinden.	Directe aanspreking
Daar is in 2010 een fossiel van een drol van een hyena gevonden.	moei
Die keutel is tussen 20.000 en 50.000 jaar oud!	Excl, humor
<u>Stinken!</u>	Tk, Excl
'Die vondst is heel speciaal', zegt Kees.	Ci, Pm
Hij organiseert de expositie.	Moei
'Op de plek waar nu de Noordzee is, leefden héél vroeger hyena's.	Ci, Accent aigu, moei, alliteratie 2 x
Zij aten botten, daarom zat er veel kalk in hun poep.	
Dat is uiteindelijk een fossiel geworden.'	
Het museum heeft verse drollen van hyena's uit de dierentuin naast de stenen drol gelegd.	moei
Als je wil, kun je het verschil ruiken!	Directe aanspreking, Excl, humor
Vraag: Vind jij fossielen interessant om naar op zoek te gaan?	Vraag, directe aanspreking, ellips
Gijs vindt fossielen erg interessant.	Pm,
Totaal:	Persoonlijk maken 7 x Directe aanspreking 7 x Alliteratie 7x Moeilijk woord 7 x Citaat 4 x Accent Aigu 3 x Tussenkop 3 x

	Excl 3 x Humor 2 x Ellips 2 x Instantie 1 x Metafoor 1x Vraag 1 x

Jong010 April 2013	Stijlmiddelen
Oefenen voor een circusshow	Eng, ellips
Kralingen – Zohra (9) doet op zondag 28 april mee met de jubileumvoorstelling van circus Rotjeknor in de Rotterdamse schouwburg, samen met driehonderd andere kinderen.	Moei, pm, inst 2 x,
Het Rotterdamse kindercircus viert met de show het 20-jarig bestaan!	Eng, Excl
Supersnel trekt Zohra (9) zich omhoog.	Alliteratie, Pm, raadsel
Ze vouwt lenig haar benen achter zich langs en haalt allerlei trucjes uit tussen de twee lange touwen.	Verkleinwoord, eng, alliteratie
Al meer dan twee jaar oefent ze bij Rotjeknor.	Inst,
<u>Allemaal op het podium</u>	Tk
Bij het kindercircus kun je allerlei dingen leren, zoals lopen over een touw, jongleren of acrobatiek.	Moei, alliteratie, directe aanspreking.
Alle kinderen laten tijdens de voorstelling zien wat ze kunnen.	
Volwassen circusartiesten die vroeger op les zaten, doen ook mee met de show.	Eng
<u>Evenwicht bewaren</u>	Tk
'Ik ben goed in alles wat met evenwicht te maken heeft', vertelt Zohra tussen het oefenen door.	Ci, Pm 2 x
'Fietsen op een éénwieler, op een grote bal lopen of kunstjes op de rekstok tussen de touwen.	Verkleinwoord, accent aigu, Ci,
Het lijkt me leuk om later wat te doen in het circus.	Pm
Optreden vind ik sowieso leuk.	Pm
Eigenlijk wil ik het liefst zangeres worden.'	Pm
www.circusstad.nl	Tk
De show van Rotjeknor is ook te zien op 5 mei op het Schouwburgplein tijdens het Circusstad festival.	Inst 2 x, engels
Dat begint op 29 april en duurt een hele week.	
Je kunt dan naar verschillende shows kijken of leren hoe je zelf circusartiest wordt!	Directe aanspreking 2 x Excl, eng
Meer weten?	Subjectie, Ellips/tussenwerpsel
Kijk op de website.	Directe aanspreking, Ell/Tussen
De artiesten van Circus Rotjeknor oefenen voor de jubileumshow.	Moei, Inst, eng,
Totaal:	Persoonlijk maken 7 x Instantie 6 x Engels woord 6 x Tussenkop 3 x Moeilijk woord 3 x Directe aanspreking 4 x Citaat 2 x

	Exclamatie 2 x Verkleinwoord 2 x Ellips/ Tussenwerpsel 2 x Alliteratie 2 x Subjectie 1 x Raadsel 1 x

5 artikelen Kidsweek

Kidsweek 2012 #36	Stijlmiddelen
Een wereldvlag die mensen verenigt	Alliteratie
Teken een wereldvlag die mensen verenigt.	alliteratie
Dat was de opdracht van de tekenwedstrijd die Usman (12 jaar) won.	Pm
Zijn vlag gaat door naar de volgende ronde.	Alliteratie
Misschien wordt hij wel aangeboden aan de Verenigde Naties!	Inst, Excl, alliteratie
Wát zet je zoal op een wereldvlag?	Acc aigu, vraag
Via zijn tante hoorde Usman over de tekenwedstrijd.	Pm
Toen begon hij maar gewoon te tekenen.	Alliteratie
'Ik was geïnspireerd door de Olympische Spelen', vertelt hij.	Ci, pm, inst
Daarom staan de kleuren van de olympische vlag ook op zijn vlag.	Alliteratie
'De vijf kleuren staan voor de vijf continenten', legt hij uit.	Ci, ,alliteratie, moei
'Ik kon niet alle landen kwijt, dus dacht: waarom doe ik de continenten niet gewoon?'	Ci, pm 2 x, subjectie, alliteratie
Verder staat er een hand met een wereldbol op zijn vlag.	
'Die staan voor vrede en vrijheid', vertelt hij.	alliteratie, ci
'Usmans vlag staat vol mooie symbolen', zegt Chris van de Ven.	Pm, ci, alliteratie
Hij is directeur van de Stichting HOPE XXL, die de wedstrijd bedacht.	Inst
Daarom gaat Usmans vlag door naar de volgende ronde, samen met die van kinderen uit andere landen.	Pm, alliteratie
Usman zelf won nu al een reisje naar Londen.	Verkleinwoord, pm
De beste vlag wordt uiteindelijk aangeboden aan de Verenigde Naties.	Inst
Usman hoopt natuurlijk dat ze zijn vlag overnemen.	Pm alliteratie
'Dan zou ik meteen mijn tante bedanken.'	Ci, pm 2 x alliteratie
Totaal:	Persoonlijk maken 11 x Alliteratie 11 x Citaat 5 x Instantie 4 x Alliteratie 3 x Vraag 1 x Subjectie 1 x Accent aigu 1 x Verkleinwoord 1 x

	Exclamatie 1 x Moeilijk woord 1 x

Kidsweek 2012 #36	Stijlmiddelen
Strijd tussen de First Lady's	metafoor, Eng 2 x moei 2 x uitdrukking
Wie oh wie wordt de nieuwe president van de Verenigde Staten?	Vraag, alliteratie, tussenwerpsel
Blijft president Barack Obama aan de macht of gaat Mitt Romney er met de belangrijkste baan ter wereld vandoor?	Questie, vraag, alliteratie, kindertaal
Afgelopen week vertelden de echtgenotes van de twee overgebleven kandidaten waarom juist hún man president moet worden.	Accent aigu
Ann Romney (63 jaar) mocht eerst.	
Ze vertelde een liefdesverhaal over hoe ze elkaar veertig jaar geleden ontmoetten.	
Toen waren ze nog niet zo superrijk als nu.	
Ze gebruikten de strijklank als tafel en aten vaak pasta met tonijn.	
Ann is erg ziek geweest en Mitt heeft altijd goed voor haar en hun vijf zoons gezorgd.	Pm 2 x alliteratie
'Deze kwaliteiten neemt hij ook mee als hij het land moet gaan leiden.	Ci, alliteratie
Niemand zal harder werken dan hij', beloofde ze.	
Dinsdag was het de beurt aan Michelle Obama (48 jaar) om te vertellen waarom haar man nog vier jaar aan de macht moet blijven.	Alliteratie
Ze vertelde dat Barack is opgevoed door een alleenstaande moeder, die hulp kreeg van opa en oma.	Kindertaal pm
Ook zei ze dat hij haar vroeger ophaalde voor een afspraakje in een oude auto vol gaten.	Alliteratie 3 x verkleinwoord
'Voor Barack gaat succes niet om het verdienen van geld, maar om het verschil dat je in iemands leven kunt maken', zei ze.	Ci, pm, alliteratie1
Op 6 november wordt bekend wie de nieuwe Amerikaanse president is.	Alliteratie
Totaal:	Alliteratie 3 x Persoonlijk maken 4x Kindertaal 1 x Engels woord 2 x Citaat 2 x Vraag 2 x Questie 1 x Accent aigu 1 x Verkleinwoord 1 x Uitdrukking 1 x

Kidsweek 2012 #38	Stijlmiddelen
Straatjongen wint Kindervredesprijs	

Kesz (13 jaar) uit de Filipijnen heeft woensdag de Internationale Kindervredesprijs gewonnen.	pm
Dat is een belangrijke prijs voor kinderen die zich inzetten voor de rechten van andere kinderen, waar dan ook ter wereld.	
'Ik wil straatkinderen hoop geven op een goede toekomst.'	Ci, pm, alliteratie
Kesz weet als geen ander hoe het is om op straat te leven.	Pm, uitdrukking
Toen hij vier jaar oud was, vluchtte hij van huis omdat zijn ouders hem mishandelden.	Alliteratie
Hij belandde op straat waar hij moest bedelen voor geld.	
Omdat hij geen huis had, woonde en sliep hij soms zelfs op een kerkhof.	Alliteratie
Gelukkig werd Kesz op een dag gevonden en opgevangen door een hulpverlener.	Pm alliteratie
Die gaf hem een thuis en zorgde ervoor dat hij naar school kon.	
Kesz was veilig, maar hij was de andere kinderen op straat niet vergeten.	Pm
Op zijn zevende verjaardag vroeg hij daarom geen cadeautjes voor zichzelf, maar juist voor de straatkinderen.	Verkleinwoord alliteratie
'Ik begon met het geven van slippers.	Ci, pm
Zo hoefden ze niet meer op hun blote voeten op straat en tussen het afval te lopen', vertelt Kesz.	Pm alliteratie
Dat jaar startte hij de organisatie Championing Community Children, waarmee hij straatkinderen wil laten zien dat ze invloed hebben op hun eigen toekomst.	Eng 3 x, inst, alliteratie
'Ik geef bijvoorbeeld voorlichting over tanden poetsen en handen wassen.	Ci, pm
Ook leer ik hen hoe ze hun eigen gezonde eten kunnen verbouwen, zodat ze het niet meer hoeven te stelen', legt hij uit.	pm
Inmiddels krijgt hij hulp van zo'n twintig mensen, die met hem op pad gaan om straatkinderen te helpen.	Alliteratie, uitdrukking
De Nederlandse stichting KidsRights is erg onder de indruk van het werk van Kesz.	Inst, eng 2x, pm
Hij krijgt als prijs een beeld en KidsRights betaalt zijn opleiding.	Inst, eng 2x
'Ik wil een kliniek laten bouwen waar alle straatkinderen hun wonden kunnen laten verzorgen.	Ci, pm
Later wil ik dokter worden, zodat ik nog veel meer kinderen kan helpen.'	Pm 2 x alliteratie 2 x
Totaal:	Persoonlijk maken 10 x Alliteratie 10 x Instantie 5 x Engels woord 7 x Citaat 4 x Uitdrukking 2 x Verkleinwoord 1 x

Kidsweek 2012 #38	Stijlmiddelen
Het veld op met Van Persie	Uitdrukking, alliteratie, ellips

Even naar Engeland vliegen voor een potje voetbal met één van de beste voetballers van Nederland.	Alliteratie, verkleinwoord, accent aigu, uitdrukking
Dat overkwam Jeslin (12 jaar) uit Raalte afgelopen weekend.	Pm
Zij stond op het veld met Robin van Persie.	
'Het was echt superleuk', jubelt Jeslin.	Ci, alliteratie, pm
Ze is pas net terug en nog helemaal enthousiast over de voetbalreis die ze won met een filmpjeswedstrijd van Cartoon Network.	Verkleinwoord, inst, eng 2 x,
'Ik was nog nooit in Londen geweest.	Ci, pm, alliteratie
We hebben de Big Ben gezien en nog veel meer.	Eng alliteratie
Maar het leukste was natuurlijk het voetballen!	Excl
Een middag lang stond Jeslin op het veld om te trainen met zeven andere prijswinnaars uit allerlei landen.	Pm, eng
'Het was een gezellig groepje.	Ci, verkleinwoord, alliteratie
Ik dacht dat ik het enige meisje zou zijn, maar op het laatste moment kwam er nog een Russisch meisje meedoen.	Pm 2 x, alliteratie 3 x
Gelukkig kon ik ook goed meekomen.	Pm, uitdrukking, alliteratie
Ik kon de anderen niet verstaan, maar het was heel leuk.	Pm
Met een paar jongens die meededen heb ik zelfs nog in de trein en in de metro gevoetbald.'	Pm
De grote held van de dag was Robin van Persie, de nieuwe sterspeler van Manchester United.	Uitdrukking, alliteratie, inst, eng 2 x
Hij kwam kijken bij de training en maakte een praatje met de kinderen.	Verkleinwoord, alliteratie, eng
Jeslin: 'Hij was heel aardig en hij had voor iedereen tijd.	Ci, alliteratie, pm
Hij vertelde dat hij nog wel vier jaar bij Manchester wil blijven voetballen.'	Inst, eng
Natuurlijk ging Jeslin niet met lege handen naar huis.	Pm, uitdrukking, alliteratie
'Ik heb een shirt gekregen, een bal en een trofee.	Ci, pm, eng
En natuurlijk een handtekening van Robin van Persie!'	Excl
Totaal:	Alliteratie 13 x Persoonlijk maken 12 x Citaat 5 x Alliteratie 5 x Engels woord 9 x Verkleinwoord 4 x Instantie 3 x Uitdrukking 4 x Exclamatie 2 x Accent aigu 1 x Kindertaal 1 x

Kidsweek 2012 #38	Stijlmiddelen
Levensgevaarlijke lava-foto's	Alliteratie ellips
Het is een bijzondere hobby: werkende vulkanen op de foto zetten.	
De Amerikaanse fotografen Nick Selway (27 jaar) en CJ Kale (35 jaar) wagen regelmatig hun leven om de lavastromen die uit vulkanen komen vast te leggen met hun camera.	

Als vulkanen uitbarsten, stroomt er vaak lava uit.	
Dat natuurgeweld ziet er sowieso al spectaculair uit.	Alliteratie
Maar Selway en Kale vinden één moment het allerspectaculairst: als gloeiend hete lava vanuit een vulkaan het water instroomt.	Accent aigu, alliteratie
Dat is het beeld dat de twee Amerikanen steeds weer proberen te vangen.	Metafoor, alliteratie
Ze hebben het inmiddels al talloze keren mogen bewonderen, maar het went nooit.	
<u>Risico's</u>	Tk
Selway en Kale reizen de wereld over op zoek naar vulkanen die op uitbarsten staan.	
Vervolgens kamperen ze dagen aan de rand van de vulkaan.	
Ze wachten geduldig op nieuwe lavastromen.	
Als een lavastroom zich richting de zee gaat bewegen, nemen Selway en Kale grote risico's om de mooiste foto's te kunnen maken.	
Ze duiken met zwemboek, flippers en waterdichte camera zo het water in, als ze vanaf daar de 'botsing' van water en vuur het beste kunnen zien.	Metafoor
Soms komen ze gevaarlijk dicht bij de enorme hitte.	
Kale vertelde aan de Britse krant Daily Mail dat hij onlangs in water lag dat bijna 45 graden Celsius was.	Eng 2 x inst
'Zes meter verderop zag ik het kokende water opborrelen.'	Ci, pm
De gevaarlijke acties van Selway en Kale leveren in ieder geval wel heel bijzondere beelden op.	Alliteratie
De mooiste?	Tussenwerpsel, subjectie
Die maakten ze dicht bij huis, op het Amerikaanse eiland Hawaï.	
Daar wonen ze allebei.	
Handig, want de vulkanen hier zijn heel actief.	Alliteratie, tussenwerpsel
Uit de vulkaan Kilauea op Hawaï stroomt bijna de hele tijd wel lava.	
Totaal:	Alliteratie 5 x Metafoor 1 x Engels woord 2 x Accent aigu 1 x Tussenkop 1 x Citaat 1 x Persoonlijk maken 1 x Tussenwerpsel 2 x Subjectie 1 x Instantie 1 x